"KELEIVIS"
LITHUANIAN WEEKLY
Published by
J. G. Gegužis & Co.
EVERY THURSDAY IN BOSTON, MASS.
Represents over 4,000 Lithuanians in the City of BOSTON, 50,000 in NEW ENGLAND, and about 400,000 in the UNITED STATES.
THE BEST ADVERTISING MEDIUM.
Advertising rates on application.
All communications should be addressed to:
"KELEIVIS"
28 B'way, S. BOSTON, MASS.

KELEIVIS

"KELEIVIS"
DARBO ŽMONIŲ LAIKRAŠTIS
Leidžia
J. G. Gegužis ir draugai.
PRENUMERATA METAMS:
Amerikoje.... .... $1.50
Kanadoje ir užrubežiuose.... $2.00
PUSEI METŲ:
Kanadoje ir užrubežiuose $1.25
Amerikoje.... .... 90 c.
Apgarsinimų kainos klausk laišku.
Kreipianties su kokiais nors reikalais, taip adresuokite:
"KELEIVIS"
28 B'way, S. BOSTON, MASS.

No. 30 Telephono No.. So. Boston 935-W.
SO. BOSTON, MASS., 26 Liepos (July), 1912 m.
„ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER" FEBRUARY 23, 1905, AT THE POST OFFICE AT BOSTON, MASS., UNDER THE ACT OF CONGRESS OF MARCH 3, 1879."
Telephone: So. Boston 935-W
Metas VIII.

"Keleivio" No. 30 turi 16 p.
Kaina 5 centai.

Iš Rusijos.

Caras žino, kad jam reikės mirti baisia mirčia!

Šiomis dienomis Maskvoje buvo atidengimas Aleksandrui III-čiamjam pamiklo. Ant to atidengimo atvažiavo ir Mikė su savo šeimyna. Bet jis buvo taip persigandęs, kaip niekas jo da nebuvo matęs. Kada atėjo jo trukis į Maskvą ir vietinė vyriausybė pasitiko jį su druska ir duona, jis atsisakė išlipti ir iš savo vagono, sakydamas, jog jis žino, kad ant jo galvos yra surengtas suokalbis ir jį norima nušauti. Ėmė daugiau kaip valandą laiko, kol vietinė vyriausybė prikalbino jį važiuoti į miestą. Caras galų gale apsiėmė važiuoti, bet arklius liepė varyti zovada. Jis buvo baltas, kaip mirtis.

Diena prieš tai, policija iškrėtė visus namus tose gatvėse, kuriomis caras turėjo važiuoti, liepė žmonėms susinešti iš sklepų visus reikalingus daiktus. paskui užrakino visus sklepus, užpečėtijo juos ir pasiėmė raktus. Žmonėms buvo uždrausta išeiti ant balkonų ir žiurėti per langus, kad laike caro važiavimo kas nešautų.

Caras buvo daug daugiau susinervavęs, negu per Kijevo tragediją, kada šalia jo buvo nušautas Stolypinas. Jis sako, kad jis niekam negalįs užsitikėti, nes gerai žinąs, jog jam reikėsią mirti baisia mirčia, bet jis nori tą valandą kaip galima nutęsti toliau, kol paaugsiąs jo sunus.

Jo keturios dukterįs pirmą sykį pasirodė Rusijoj viešai tik laike šio paminklo atidengimo.

Tokis tai musų Mikės gyvenimas.

Rusų-japonų sutartis.

Išmušus viena kitai tukstančius žmonių, sunaikinus milijonus turtų, Rusija ir Japonija, tarsi nekaltos dvi seserįs, paduoda sau da tebekruvinas rankas ir vėl daro sutartį eiti išvieno ir veikti išvieno Tolimuose Rytuose. Laikraščiai praneša, kad pora sąvaičių atgal sutartis buvo jau padaryta ant kurios turės tik pasirašyti Japonijos atstovas baronas Motono, kuris yra ambasadorium Rusijoj. Sutartis susideda iš dviejų dalių. Vienoj dalij kalbama, kokios politikos tos dvi šalįs laikysis veikdamos Mandžurijoj ir Mongolijoj, ir panaši į Anglo-Rusų sutartį iš 1910 m. kaslink Persijos. Antroj dalij kalbama, kad užpuolus kam nors ant vienos iš šių dviejų valstybių iš šalies, kad viena kitai turi padėti kovot.

Užgriuvo.

Saratove naujai statomos fabrikos virsdama siena užmušė daugiau 70 žmonių. Išimta pakol tik 8 lavonai.

Provokacija dėl bado.

Krasnojarsko apskričio teisme buvo svarstyta įdomi išsiųstojo čia Feldmano byla. Jis buvo kaltinamas už tai, kad anonimiškais laiškais išreikalavo iš pirklio 1500 rublių. Žandarų rotm. Želiezniekovas teisme prirodė, kad tas pats Feldmanas kartą pasisiulė jam išduoti revoliucijinį burelį iš 22 žmonių. Žandarai burelio nesusekė. Tad suėmė pati Feldmaną. Kaltinamas Fel. pasakė, kad prapuolė pirmas tardymo protokolas, labai konpromituojantis žand. rotmistrą. Feldmanas pats prisipažino, kad jisai visiškai neturėjęs ko valgyti ir ilgą laiką buvęs, tyčiomis sumanė revoliucijinį burelį ir norėdamas išgaut pinigų, tokiu budu pasigavo provokacijos.

F. nuteistas 6 metams katorgos.

Ledai.

Charkovo gub., Zmiejevo pav. ledai išmušė 20,000 deš. javų.

Protestas.

Varšuvoje pasirašė 1600 žmonių, protestuojančių priešai kunigijos elgimąsi su lenkų pirmeivių laikraščiu "Zaranie."

Naujos markės.

Besiartinant 300-metinėms Romanovų giminės sukaktuvėms, žadama išleisti naujas didelio formato krasos markes. Kiekvienoje markėje bus kurio nors caro paveikslas, pradedant nuo Mikolo.

Kada bus sušaukta ketvirtoji duma?

Kaip praneša "Viečo. Vr.," rinkimai prasidėsią rugsėjo 15 dieną, kuomet pasibaigia laukų darbai, ir tęsis apie du mėnesius. Naujoji duma busianti sušaukta vos sausio 15 d. 1913 m.

Smarkųs kvotimai.

Čerkasų miesto gimnazijoje, belaikydami kvotimus 33 mokiniai "nusikirto" ir tik 4 laimingai išdavė.

ŽINIOS IŠ VISUR.

Kita revoliucija Portugalijoj.

Portugalijos miestuose Lisbone ir Oportoj iškilo revoliucija, kuri suparalyžiavo republikos valdžią. Iš vienos pusės, sukilo atgaleiviai, kad sugrąžint karaliaus sostą; iš kitos, pirmeiviai už republikos valdžios aštrumą. Vargiai valdžia atsilaikys prieš šį sukilimą.

Norėtų užbaigt karę.

Paryžiuj gauta žinia, buk Italija slaptai pranešus svetimoms valstybėms, jog ji norinti padaryt galą Italijos su Turkija karei.

Bado streikas.

Rusijos mieste Pskove streikuoja virš 200 politiškų kalinių, atsisakydami priimti maistą. Jie jau randasi arti mirties ir vietinio kalėjimo viršininkas klausia pas ministeriją, kas daryt.

Streiklaužiai-plėšikai.

Kadangi Francuzijos laivų darbininkai streikuoja, tad į jų vietas pasamdyti streiklaužiai. Kada laivas "Provence" plaukė į Rio de Jeniero, kad išvengt plėšikų ant jurių, tad streiklaužiai, ant jo dirbusieji, išėjo ant laivo su revolveriais rankose ir grąsino nušausią, jei jie neklausys plėšikų vado paliepimo. Laivo įgula apsiginklavo ir numalšino streiklaužius-plėšikus, kurie liko surakinti į geležinius retežius. Kapitalistai žino, kad doras žmogus streiklaužiauti neis, bet jie dėl pelno nepaiso atiduoti pasažierius į plėšikų, ištvirkėlių ir vagių rankas.

Akmenimis į sufragistes.

Londone norėjo kalbėti Anglijos sufragistė Silvia Pankhurst. Prakalbos prasidėjo Finsbury sode, kur susirinko apie 500 žmonių. Pradėta mėtyt akmenimis ir stiklais į kalbėtoją, todėl kalbos liko pertrauktos.

Socijalistas paliuosuotas.

16 liepos Francuzijos prezidentas Fallieres sutinkant ministerių kabinetui paliuosavo iš kalėjimo prieškarišką agitatorių ir laikraščio "La Guerre Sociale" redaktorių Gustava Herve, kuris 1910 metuose buvo nuteistas 4 metams kalėjimo už pagirimą žmogaus, kuris užmušė policistą.

Italija į Dardanelius.

20 liepos Italijos laivai bombardavo tulus Turkijos fortus prie Dardanelių pertakos ir jau įplaukė į pertakos ir tame laike nuskendę du Italijos laivai, o kiti visi likę daugiau ar mažiau apdaužyti kanuolių šuviais ir minom. Žmonių iš Italijos pusės irgi kritę daug. Šiai žiniai yra priešingas Italijos laivyno komanduotojas ir jis skelbia, buk Turkija tyčia paleidusi ją.

Prie karės užbaigimo.

Europos valstybės sparčiai ėmė rengtis, kad sutaikyt Italiją su Turkija ir užbaigt karę. Visos jos reikalauja, kad Turkija priimtų visus Italijos reikalavimus ir tuomet busiąs karei galas. Rusija gi stovinti už Turkijos apgynimą.

Suokalbis.

Po Rymą pasklydo gandas, buk liko susektas suokalbis ant Italijos karaliaus gyvasties. Daug žmonių areštuota.

Generališkas streikas.

Belgijos darbininkų federacija išrinko 4 komitetus, kurie rinks aukas, tvarkys propagandos reikalus, laikys surinktą maistą ir apgyvendins neturtingų tėvų vaikus Belgijoj ir kitur laike generališkojo streiko, kurį federacija pasiryžo išsaukti šį rudenį, kaipo protestą prieš didžiumos gyventojų neleidimą dalyvauti rinkimuose.

Laivas nuskendo.

Japonijos laivas "Nanawa," kuris dalyvavo Japonijos karėj su Chinija 1894 m., susimušė į povandeninį kalną ir nuskendo. Žmonės visi išsigelbėjo.

Mikado serga.

Japonijos caras arba mikado buvo taip apsirgęs, kad jau mirtis artinosi. Karštis pas jį siekė arti 105 laipsnių pagal Fahrenheit. Dabar biskį pradeda pasveikti ir turi tik 100 laipsnių, kas irgi yra pavojingu.

Plaukia per kanalą.

Tulas anglų plaukikas Jabez Wolffe pasiryžo perplaukti per Angliškąjį kanalą. Išplaukė jis 22 liepos ir paskui jo seka mažas laivelis. Išplaukta 4 val. po petų ir vakare jau buvo nuplaukęs 7 mylias.

Orlaivis 16 valandų ore.

Francuzijos orlaivis "Clement-Bayard" iškilo į orą ir lėkė 16 ir pusę valandų be sustojimo.

Du Italijos laivu nuskendo.

Į Turkijos laikraščius pranešta 19 liepos, buk Italijos laivynas bombardavęs Turkijos fortus prie Dardanelių pertakos ir tame laike nuskendę du Italijos laivai, o kiti visi likę daugiau ar mažiau apdaužyti kanuolių šuviais ir minom. Žmonių iš Italijos pusės irgi kritę daug. Šiai žiniai yra priešingas Italijos laivyno komanduotojas ir jis skelbia, buk Turkija tyčia paleidusi ją.

Prie karės užbaigimo.

Europos valstybės sparčiai ėmė rengtis, kad sutaikyt Italiją su Turkija ir užbaigt karę. Visos jos reikalauja, kad Turkija priimtų visus Italijos reikalavimus ir tuomet busiąs karei galas. Rusija gi stovinti už Turkijos apgynimą.

Suokalbis.

Po Rymą pasklydo gandas, buk liko susektas suokalbis ant Italijos karaliaus gyvasties. Daug žmonių areštuota.

IŠ AMERIKOS.

Apiplėšė fabriką.

Webster, Mass. — 14 liepos plėšikai įsiveržė į popierinių dėžių kompanijos ofisą ir susprogdinę nedegamąją spintą nusinešė $400.

Lietus, audros ir šaltis.

Po dviejų sąvaičių didelių karščių Amerikoj užėjo smarkųs lietai ir šaltas oras, o kaip kur net ir sniegas pasirodė. Nekuriose vietose taip lijo, kaip kad debesįs butų pertrukę. Meksikoj, jei tikėti telegramams, vienoj provincijoj prigėrė apie1,000 žmonių, kada lietųs užpylė miestus.

Denver, Col., lietus ir audra padarė apie $4,000,000 nuostolių: liko išardytos gatvės, geležinkeliai, nunešti, tiltai ir daug namų; 3,000 žmonių pasiliko be pastogės ir 15 pražuvo.

Nevados valstijoj ,miestelije Seven Throughs, po lietum žuvo 20 žmonių. Miestelije Lovelock žuvo 7 žmonės, o miestelije Mazuna vanduo apvertė viešbutį augštyn kojom.

Apie Jacob's Creek, Pa., prigėrė 9 žmonės. Smarkiai lijo ir Bostone; kaip žmonės sako, tokio lietaus jau nebuvo nuo 40 metų. Po tų lietų oras labai atšalo, o Michigan valstijoj net ir sniegas pasirodė.

Taftui nusiuntė bombą.

Pereitoj sąvaitėj pasklydo laikraščiuose žinia, kad prezidentui Taftui nusiųsta užadresuotoj skrynelėj bomba. Sekretoriaus asistantas S. P. Allen atidaręs skrynelę ir bomba sprogus sužeisdama jį. Bet paskui tą žinią Washingtono vyriausybė atšaukė, kaipo nepamatuotą.

Iš Meksikos revoliucijos.

Meksikos revoliucija liko jau kaip ir paprastu gyvenimo reikalu. Toj nedidelėj republikoj yra dvi beveik lygios kariaujančios pusės ir nė viena nė kita negali persverti. Dabar prasideda jau ir plėšimai. Plėšia revoliucijonieriai ir plėšia kareiviai. Pereitoj sąvaitėj valdžios kareiviai Oaxacoj išplėšė krautuves ir iš vieno amerikono atėmė $200 pinigų. Revoliucijonieriai gi užpuolė Chihuahua valstijoj ant medžio kompanijos, išnešė ant $25,000 turto, apiplėšė daugelį svetimžemių, atimdami jiems arklius ir balnus, ir nusidangino į Sonoros valstiją, prie jurių krašto, kur žada buti mušis su Maderos šalininkais.

Miestelije Madera buvo iškilę tarp revoliucijonierių riaušės. Du vyrai susimušė už merginą ir vienas likos užmuštas. Generolas Rojas užmušėją sušaudė ir jo draugai tuoj pakėlė riaušes. Per pusę valandos kulkos zvimbė kaip bitės.

Dolores kalnuose kita nelaimė atsitiko. Tukstantis Yaqui giminės indijonų užpuolė ant 500 revoliucijonierių ir 300 jų išskerdė.

Dabar revoliucijonieriai pradėjo ardyti centralinį Meksikos geležinkelį. 20 liepos po vadovyste gen. Caraveo jie išdinamitavo 50 mylių ilgio kelią.

Lemonadas bažnyčiose.

Pradėjus žmonėms mažiau lankyti bažnyčias, Bostono kunigai sumanė duoti žmonėms po pamaldų lemonado, manydami, kad tuomi patrauks daugiau žmonių prie bažnyčių.

Tik palaukim, o neužilgo ir rudžio bus galima gaut.

Darrow kaltina savo skundikus.

Los Angeles, Cal. — Advokato Clarence Darrow byla kasdien virsta ant jo naudos. Dorrow paėmė ją jau į savo rankas ir kaltina prokurorą (district attorney) už klastas. Bert C. Franklin prisipažino, kad jis davęs teisėjui kyšių ir Darrow nieko su tuo neturįs. Tokiu budu prisikabinti prie jo kapitalistų šuneliai jau negali.

Ant Kubos jau ramu.

Ant salos Kubos juodveidžių sukilimas likos užgniaužtas ir dabar viešpatauja tyla, taip bent praneša Kubos valdžia. Pereitoj sąvaitėj valdžios kariumenė suėmė vadą Pedro Ivanetą ir tuojaus užmušė jį. Kitur liko suimtas kitas juodveidžių vadas, butent Julio Antomarchi. Tai buvo jau paskutinis sukilėlių generolas.

Valdžios generolas Monteagudo, kuris buvo nusiųstas į Oriente provinciją malšinti sukilimą, pereitoj sąvaitėj sugrįžo į Havaną, nes tenai jau ramu.

Apiplėšė krasą.

Acton, Mass. — Apie 2 valandą naktį 19 liepos plėšikai įsilaužė čionai į krasą, susprogdino dinamitu geležinę spintą ir pasiėmę ką rado, susėdo į automobilių ir nuvažiavo. Spintoj buvo tik $2 smulkiais pinigais ir vienas registruotas laiškas, kas neužsimokėjo nė už darbą.

(Tąsa ant 8-to pusl.).

Peržvalga.

Melas.

Melagis yra tokis žmogus, kurio reikia bijot daugiau, negu kokio kito prasižengėlio. Jei žmogus visuomet teisybę sako, jo nėra ko bijot, nes už prasižengimą jį yra galima nubausti, priverst atlygint, pamokint ir t. t. Bet jei žmogus meluoja, jis gali atlikt biaurius darbus ir užsigint arba ant kito suverst kaltę. Iš melagių dėkos ne tik skriaudą žmonija turi, o ir daugelis gyvasčių žuva. Melavimas slepia nuo žmonių žinojimą, teisybę.

Melas yra įgimtas žmogui ir sunku tikėtis, kad jis kada išnyktų. Bet visgi jis pradeda mažėt, nes meluojantieji persitikrina, kad teisybės slėpimas juos pačius nubaudžia anksčiau ar vėliau.

Jei žmogus meluoja, negalima jam tikėt, kad jis nėra vagis, žmogžudis ir kitokis prasižengėlis, nes jis teisybę apie save moka ir drįsta užslėpti. Neveltui krikščionybė, kada ji buvo ideališka ir stengėsi tikrai blogumą prašalinti iš pasaulio, draudė melagystę, kaip ir kitus prasižengimus.

Vienok dabartiniai krikščionįs ir da tie, kurie statosi krikščionybės apginėjais ir vadovais, pradeda labiausiai atsižymėt melu. Męs čia nekalbėsime apie pažvalgas, kurios gali buti pas atskirus žmones skirtingos, bet apie melavimą apie totokius daiktus, kuriuos jie patįs tikrai žino ir abejojimo but negali. Ir tą melą jie dabar vartoja kaipo įrankį krikščionybės apginimui. Pavyzdžiui, didžiuma kunigų žino teisybę apie socijalizmą, bet jie išmislija melą ir skelbia jį, vadindami socijalizmu. Kuniginių laikraščių korespondentai ypač pradeda apgaulingas žinias rašinėt. Jau buvo rašyta ne sykį, kaip jie iškraipo socijalistų kalbėtojų kalbas. Dabar prisieina pastebėt, kad vienas korespondentas iš Bostono rašo žinią į "Draugą", kuris irgi su visu begėdiškumu prasilenkia su teisybe. Jis Gurkliučių pasielgimą Lewistone primeta socijalistų agitacijai, nors tos buvo ir yra priešingos socijalizmui ir neprisidėjo niekad — bent kiek męs žinome — prie socijalistų veikimo. Nėra jokio fakto, kuris rodytų, jog jos simpatizavo socijalizmui. Taigi, "Draugo" korespondentas nori melu sumušt socijalistus ir duot progą viešpataut kunigijai.

Negana to. Tas pats korespondentas rašo, buk save nušovusis Juozas Venckus, apie kurį jau buvo rašyta, irgi buvęs socijalistu. Męs žinome, kad tas žmogus nėra juomi buvęs, taigi "Draugo" korespondentas atvirai meluoja.

Ir ar gali bent vienai žiniai tikėt katalikiškų laikraščių skaitytojai? Ir ar gražu gint krikščionybę su pagelba melo?

Lenda yla iš maišo.

Kaip buvome jau sykį rašę, Brooklyno šventakuprių organas "V. L." atrado, kad Naujosios Anglijos kalbėtovai (vadinas — socijalistai) yra kalti už tą juodarankiškąjį laišką, dėl kurio buvo areštuotos Lewistone, Me., dvi lietuvaitės — Ona ir Marė Gurkliutės. Męs tuojaus paaiškinom, kad rimtoji "V. L." klysta. Gurkliutės niekad nebuvo Naujos Anglijos kalbėtojų šalininkėmis ir prakalbos, kurių jos niekad neklausydavo, negalėjo padaryti ant jų įtekmės. Prie to, juk niekas da negirdėjo, kad kalbėtojai mokintų kur tokius laiškus rašinėti. Tai tik "Vienybės Lietuvninkų" halucinacija.

Męs nurodėm, kad tos Gurkliutės priguli prie "V. L." abazo renegatų ir dabar tą patvirtina tų pačių Gurkliučių atsiliepimas, tilpęs "Vienybėj Lietuvninkų." Tame atsiliepime jos šmeižia "Keleivį" tokiais žodžiais, kokie vien tik šventakuprių organe gali tilpti. Jos tiesiog pasako, kad tulas "keleivininkas" sakė Lewistone prakalbas ir po tų prakalbų buvo parašytas tasai laiškas. Bet ar "keleivininkas" savo prakalboj mokino tokį laišką rašyt, nesako. Jos ginasi, kad tai ne jų darbas. Bet jeigu ne jų, tai iš kur jom žinoma, kad tai darbas to, kuris klausėsi "keleivininko" prakalbų? Iš kur joms žinoma, kad tai lietuvio darbas, o ne kokio italo? Kaip joms galėjo ateiti į galvą nueiti ant kapinių ir iškasti paslėptą čėkį? Kodėl jos ne kasė kitoj vietoj, bet akurat toj, kurioj laiške buvo liepta užkasti $2,000.

Gurkliutės patvirtina "Vienybės" redaktoriaus nuomonę, kad tame "Keleivio" arba abelnai socijalistų prakalbos kaltos. Bet kodėl gi nenuėjo "atsiimti pinigų" nė "Keleivio" skaitytojai, nė socijalistai, bet nuėjo "Vienybės Lietuvninkų" šalininkės? O kad jos yra jos šalininkėmis, tai parodo jų atsiliepimas. Lenda yla iš maišo!

Laikraštininkų susivažiavimas.

Laikraštininkų susivažiavimas visgi ir šįmet ketina buti. Susivažiavimui pritaria keturi laikraščiai: "Lietuva," "Tėvynė," "Katalikas" ir "Vienybė Lietuvninkų." Taigi susitaiso lygus kvartetas. Pirmeiviškų laikraščių šįmet turbut nedalyvaus nė vienas. Ak, atsiprašom, "Vienybė Lietuvninkų" taipgi vadina save pirmeiviška. Vienam iš paskutinių numerių ji rašė — žodžių tikrai neatsimenam — maždaug šitokiu tonu:

"Taigi, kaip matom, susivažiavimui pritaria tik didžiausi laikraščiai, turintieji visuomenėj įtekmę."

Iš to matyt, kad "V. L." skaito save da ir didžiausiu ir net turinčiu visuomenėj įtekmę laikraščiu.

Pirmeivybės "Vien. Liet." negalima užginčyt: ji eina pirmyn, tik į priešingą pusę. Gi jos didumas, kaip mums žinoma nuo jos kaimynų, sutelpa į porą maišelių, kur negali but daugiau kaip 1,500 arba 2,000 egzempliorių. O tas pats jau parodo, kad ir įtekmė jos gerokai nusmukus. Tuščias pasigirimas.

Taigi galima pasakyti, kad susivažiavimo nori tik tie laikraščiai, kurių žmonės jau nebenori skaityti. Bet susivažiavimai čia nieko negelbės. Reikia permainyt savo "pirmeivybės" kursą. Laikanties prieš gadynės vėją netoli nusiirsi.

Socijalizmas auga.

Nežiurint į visus kunigų šauksmus ir keiksmus, nežiurint į kapitalistiškos valdžios trukdymus, socijalistų pajiegos auga su stebėtinu greitumu. Nors kunigai tankiai mėgsta pasidžiaugti, kad socijalistai kas metai puola, bet tas džiaugsmas juos apgauna. Geriausiu prirodymu čionai bus skaitlinės. Ir taip Suvienytose Valstijose prie visuotinų rinkimų buvo:

1888 m.	2808 balsų
1892 m.	21,164 balsų
1896 m.	36,224 balsų
1900 m.	96,931 balsų
1904 m.	404,230 balsų
1908 m.	423,960 balsų
1910 m.	650,000 balsų.

Tai tiek buvo 1910 metais. Šįmet gi apskaitoma busią nemažiau, kaip milijonas. Jeigu su tokiu pat greitumu socijalistų skaitlius augs ir ateitije, tai už 15 metų Suvienytose Valstijose galima laukti jau socijalizmo.

Važiuoja Alaskon kovot su socijalizmu.

Alaskos socijalistų organas "Modern Methods" praneša, kad popiežius siunčia į Alaską kun. Vaughan'ą sustabdyt pradėjusį tenai pastaruoju laiku greitai augti socijalizmo judėjimą. Alaskos socijalistai prisižada jį prielankiai priimti.

Tai yra tas pats kun. Vaughan, kurį "Appeal to Reason" buvo pakvietęs į diskusijas, bet ir jis, taip kaip ir musiškiai, atsisakė. Mat, jie tik ten didvyriai, kur nėra kam juos sukritikuoti.

"Keleivio" byla su kun. Bukavecku.

Kaip buvom jau minėję, Worcesterio kun. Bukaveckas apskundė "Keleivį" už tilpusią 23-čiam "Kel." numerije korespondenciją iš Worcesterio. Byla turėjo but 19 liepos, bet dėl nuoseklesnio dalykų išgvildenimo teisėjas atidėjo ją ant viso mėnesio.

Kiekvienas tikėjimas, kalbėdamas apie kitus tikėjimus, tvirtina, kad visi anie yra tik išmislas ir begėdiška apgavystė. Ir kada žmogus gerai pažinsi keletą tikėjimų, tai galų gale prieini prie persitikrinimo, kad visi jie skelbia teisybę.

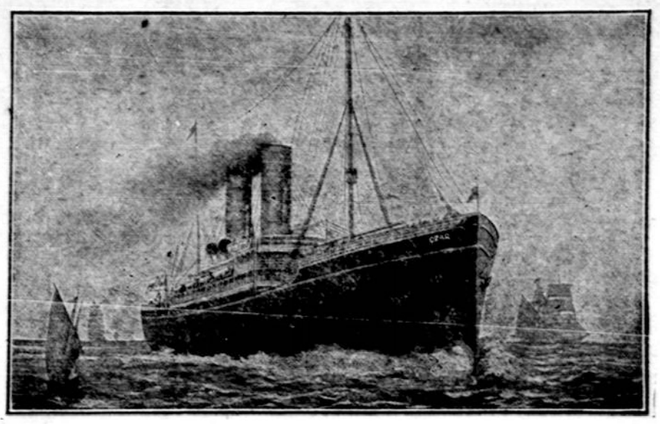

Rusiškai-Amerikoniškosios linijos laivas "Czar", kuris neseniai buvo pastatytas, yra didžiausiu ir geriausia įtaisytu tos kompanijos garlaiviu, kuris plaukinės tarp Liepojaus ir New Yorko.

KORESPONDENCIJOS

CLINTON, IND.

Čia kitokių darbų nėra, kaip tik anglių kasyklos. Darbai eina neprastai, bet naujų žmonių nepriima.

Daugelis lietuvių užsikviečia perdėtinius į namus ir girdo arba pinigus jiems duoda, todėl vedusieji greičiau gauna darbą. Jie yra tamsūs žmoneliai ir pradeda jau kovą prieš socijalistus. Jau įvyko vienos muštynės, už kurias dabar socijalistai su šventakupriais bylinėjasi.

J. Baronas.

INDIANAPOLIS, IND.

Su Antanu Samoškiu atsitiko baisi nelaimė. Važiavo jis karu ir nuputė vėjas jam kepurę. Šoko jis nuo karo kepurę pagaut ir taip susimušė galvą, kad net smegenįs buvo matyt. Išgulėjo jis 9 dienas miesto ligonbutij ir pasimirė. Paliko Lietuvoj pačią ir 3 vaikus.

K. Jomanas.

ROCHESTER, N. Y.

Pas mus tuli vaikinai su merginomis pradėjo daryt piknikus, kuriuose geria alų ir paskui pasisamdo automobilių ir trankosi po miestą rėkaudami. Daugelis juokiasi iš jų, nes tai uždirbanti po 7—9 dol. sąvaitėj. Ant knygų ir laikraščių jie gailiasi net kelių centų.

K. Balandėlis.

SHEBOYGAN, WIS.

152 L. S. S. kuopa buvo parengus prakalbas 2 liepos. Kalbėtojo F. Bagočius apie socijalizmą. Žmonių buvo gerokas burys ir visi ramiai klausėsi. Literaturos parduota už $4.60.

V. Vosilius.

KENOSHA, WIS.

Čia atsitiko tokia naujiena: vyskupas iš Milwaukee ir finansų sekretorius Kenoshos šv. Kazimiero lenkų bažnyčios užtraukė skolą ant parapijos $30,000. Sekretorius išdumė iš Kenoshos. Parapijonai stengėsi atgauti savo turtą, bet jau pervėlu. Kaip girdėt, parapija apsiėmė tą skolą išmokėti, nes nenori paleisti taip sunkiai uždirbtus ir į bažnyčią sudėtus savo centus.

Ex-katalikas.

KENOSHA, WIS.

58 kp. L. S. S. 30 birželio parengė prakalbas. Kalbėjo F. J. Bagočius iš So. Bostono. Prakalbos tema buvo apie socijalizmą, kas jis yra ir ką jis nuveiks ateitije. Suprantamai išaiškino dalyką ir dar tokio kalbėtojo kenoshiečiai nebuvo turėję. Žmonių prisirinko apie 250; deklamavo eiles Z. Braževičiutė. Aukų surinkta lėšų uždengimui $9.27. Vakare vėl atnaujinta prakalbos. F. J. Bagočius kalbėjo taipgi apie socijalizmą, prirodydamas vien faktus ir atsitikimus gyvenime ir pasakė: "Kunigai pyksta, kad socijalistai juos niekina, bet kaip juos neniekinti, kad jie temdina žmones savo mokslu ir parduoda lotus danguje — neprisilaiko Kristaus žodžio." Kaip patėmijau, publika buvo labai užganėdinta, nes ir karšti katalikai gyrė prakalbas. Vakare deklamavo eiles Vitautas Brazevičiukas. Pačiam kalbėtojui pakvietus prie aukų dėl išleidimo mokslišku knygų, surinkta ($3.22. Viso pasidaro $12.49. Dar pirmą sykį Kenoshoj ant socijalistų prakalbų tiek aukų sudėta. Pardavė "Keleivio" leidimo literaturos už $7.40.

Žmoneliai, o ypač karšti katalikai, girdėjo tas prakalbas sakydami: "Mat, ne visi vienodi socijalistai: vieni dergia tikėjimą ir sako, kad Dievo nėra, o tas kalbėtojas pasakė labai gerai, nors peikė kunigus, bet tikėjimą pripažino privatišku reikalu."

Ex-socijalistas.

GARDNER, MASS.

6 liepos Massachusetts valst. finų socijalistų kuopos turėjo iškilmingą parodą ryte, kurioje maršavo apie 2000 žmonių su raudona veliava. Dalyvavo vyrai, moterįs ir vaikai ir visi išrodė gyvais ir laimingais, nepaisant kaitros. Jie numaršavo nuo Union sq. iki Leamy gatvės, ir nė vienas neišsiskyrė iš eilių.

Tai buvo nepaprastas atsitikimas šiame mieste, iš ko stebiasi net kapitalistų laikraščiai. Tai buvo metinis finų socijalistų apvaikščiojimas, kurį surengt turėjo Gardner'o socijalistai. Tikslas susivažiavimo buvo sutraukt į kruvą šeimynas ir duot progą draugiškai linksmintis ir apkalbėt veikimo reikalus. Maršuotojai buvo pasipuošę žvaigždutėmis ir kaspinais, o priešakij plevėsavo raudona veliava. Eilėse irgi nešamos buvo mažiukės raudonos veliavos. Nešta įvairūs parašai, tarp kurių matės: "Balsavimo išlygos moterims," "Męs norime 16 metų mokyklos bėgio," "Duokite mums 8 valandų darbo dieną," "Išnaikinkite vaikų darbą." Publika ant šaligatvių plojo rankoms, matydama parodą. Muzika susidėjo iš 25 muzikantų, vedamų gabaus finų muzikanto J. Voahto. Iš Fitchburgo buvo delegacija iš 600 žmonių. Gardnerio delegacijoj buvo 400 žmonių. Apie 1100 delegatų buvo iš įvairių Naujos Anglijos vietų, tuli net iš New Yorko. Muzika griežė tiek gerai, kad anglų laikraščiai rašo, jog tai pirmos klesos muzika.

Reikia džiaugtis, kad tokia maža finų tauta, o taip sparčiai veikia.

Jonas Ivonaitis.

ST. LOUIS, MO.

10 liepos Liet. Sunų ir Dukterų d-stė parengė prakalbas. Kalbėjo F. J. Bagočius dviejuose atvėjuose. Pirma kalbėjo iš Lietuvos istorijos nuo seniausių gadynių iki šiandieninio lietuvių padėjimo. Pabaigus kalbą buvo deklamacijos. Deklamavo 10 metų mergaitė Jieva Polo; M. Palevičienė deklamava "Aušta rytas," p-lė M. Čekaičiutė "Kam ir už ką?," kas labai publikai patiko.

Antru kartu Bagočius kalbėjo apie socijalizmą. Publikos prisirinko arti 300. Aukų lėšų uždengimui surinko $13.60.

Kapsas.

WORCESTER, MASS.

Čia yra dzukų razbaininkų draugystė, į kurią priguli apie 40 jaunų vyrų. Kada per vestuves ir krikštynas jie skaldosi galvas, tai visiem žinoma; kada paima į kalėjimą, nėra už ką išsimokėti, nes tokie, kuriem rupi muštynės, visada mažai teuždirba. Jie išrado budą, kad reikės susirašyti į tam tikrą draugystę. Dabar kada paima kurį iš jų į kalėjimą, tad visi sudeda tam tikras aukas ir kaltininkus išvaduoja. Dabar jie sako, kad nebijo žmogui galvą suskaldyt, nes jeigu dės 40 vyrų po porą dolerių — kaltininkas išvaduotas.. Taipgi jie sako, kad jų draugystė kas sąvaitė išvaduoja iš kalėjimo 2—3 narius. Jau nuo daugelio girdima, kad su tokiais baisu ir susitikti, nes kada eina girti, vien tik apie muštynes kalba ir vienas kitą kursto. Štai kas atsitiko smuklėje 5 liepos: Vienas iš darbo eidamas užėjo išsigerti stiklą alaus. Tai buvo Z. K. Išgėręs du stiklu alaus, ėjo namo ir pamatė savo draugą stovintį su kitais keturiais, o tų keturių buta draugystės razbaininkų. Praeidamas Z. K. pasakė: "Ad., eikim su manim sykiu." Vienas iš razbaininkų davė jam ranka per veidą, kitas paleido žmogui stiklu į veidą, taip, kad stiklas sutrupėjo ir sukapojo visą žandą; giliai neprakirto, bet visa oda sukapota. Tas žmogus jiems prasižengė tuomi, kad vadino Ad. namo, nes da Ad. turėjo pinigų ir razbaininkai norėjo išsigerti. Labai butų naudinga, jei kas nors patartų, kokiu budu ar vaistais tą draugystę butų galima išnaikinti.

Ten buvęs.

BARRE, VT.

6 liepos įvyko čia baisi audra su lietum. Sugriauta liko moterų pasipuošimų krautuvė. Blėdies už $10,-000. Ant gatvių vandens buvo 2 pėdos gilio ir daugelis sklepų patvino. Išlaužta daug telegrofo stulpų.

Tikra teisybė.

ROCHESTER, N. Y.

Retkarčiais ir iš musų miesto koks nors korespondentas parašo žinutę į laikraštį. Taip viename "Kataliko' 'numerije p. Rickis drožia korespondenciją, o teisybės nė porą žodžių. Pastatė Rochesterį rojaus vietoje. Čionai darbininkams gal darbe ir lengviau, kaip kitur, bet pragyvenimas tai nepaprastai brangus. Už kambarius ir kitką tankiausiai iškalno turi užmokėti. Uždarbiai vyrams $1.00 ant dienos ir dauguma už tiek dirba kedžių fabrikose. Siuvėjai biskį daugiau uždirba, bet už tai vieną sezoną visai netenka darbo. Čionai sunku gauti bent kokis darbas, o be rekomendacijos darbo visai negausi. Čion daug prasčiau ,negu pačiam New Yorke; pragyvenimo brangumas ir New Yorką viršija.

Argi negeriau padarytų toki korespondentai, jeigu teisybę parašytų?

Katalikas.

LAWRENCE, MASS.

Stambesnieji Lawrence'o biznieriai nusipirko ar pasisamdė "kempę," vadinamą Country Club. Vieta piknikams graži ir paranki.

16 birž. ten įvyko šv. Elzbietos moterų draugystės piknikas. Nors diena buvo ukanota ir su lietum, bet svečių prisirinko daug. Viskas ėjo gerai, tik atvažiavo policistai ir pasiėmė alų, už kurio pardavinėjimą "kempės" savininkams paskirta nemaža bausmė.

Ant pikniko vietinių socijalistų nebuvo, tad "Vien. Liet." prietelis J. Kirdėjus užpuolė ant Žuravlio iš Haverhillio už rašinėjimą korespondencijų apie Lawrence'o tautiečius. Tas gynėsi ir klausė, iš kur dažinota, kad jis rašo. Kirdėjus tvirtino, buk redakcijos išdavusios jam slapyvardį, ko F. Ž. visai nepripažino, žinodamas, kad nė viena dora redakcija neišduoda savo sandarbininkų vardų.

Kapucino Žentas.

McKEES ROCKS, PA.

Girtuoklystė čia pilnai viešpatauja. Nedėldieniais lietuviai geria ir mušasi, o panedėliais vienas kitą areštuoja. Nors per sunkų darbą ir uždirba ne visai mažas algas, tečiaus jas išleidžia teismams ir girtybei. Ne tik vyrai, o ir moterįs traukia alkoholį. 10 liepos tula S—lienė, norėjo suareštuoti savo draugę V—tienę už šmeižimą, kada abi buvo girtos. Skvajeris išvarė ją iš raštinės. Abelnai čia matosi lietuvės su palaidais plaukais ir apskretusios, nes netoli visada girtos. O socijalistų ištolo jos bijo.

Volungis.

Garsios misijos didžiai gerbiamojo neženoto tėvo basakojo.

SEELYVILLE, IND.

Darbai eina neprastai, tik naujų darbininkų nepriima. Yra 6 anglių kasyklos ir tik vienos nedirba.

Neseniai čia atsibuvo 3 dienų bažnytinis "jormarkas." Nuėjau ir aš. Kunigas užsipuolė ant manęs, kodėl aš į bažnyčią neinu. Aš atsakiau, kad pinigų neturiu. Jis pasakė, kad ir be pinigų ileis mane. Bet kada aš atsilankiau į bažnyčią, zakristijonas prie durų suriko: "Ko tu, cicilike, dar eini į bažnyčią?"

Antanas Pajauckas.

CINCINNATTI, OHIO.

Čia yra visokių išdirbysčių. Darbą lengviau gaut geležies liejyklose ir garbarnėse. Alga nuo 8 iki 9 dol. sąvaitėj.

Lietuvių čia yra 15 šeimynų ir apie tris sykius tiek pavienių, bet skaitymu kaip ir neužsiima niekas.

7 liepos atsibuvo vienos lietuviškos vestuvės, kur aš užsiminiau apie Lietuvos kalinius. Daugeliui tai nepatiko. Ir tik keli draugai aukavo, kurių vardai čia seka: V. Skaboda 50c., A. M. Onipsko ir J. Gaciulis po 25 c., S. Kalesauckas ir J. Viltrakis po 10.; viso $1.20. Pinigus siunčiam "Kel." redakcijai dėl perdavimo kankinių komitetui.

A. M. Onipsko

DETROIT, MICH.

Kadangi kun. Valaitis ir kun. Peža vis labiau pradėjo keikti socijalizmą, tad ant 14 liepos liko surengtos L. S. S. 116 kuopos diskusijos, į kurias kviesta kunigai. Tečiaus jiedu neatsilankė. Kalbėjo profesorius J. M. Pirkeriny angliškai. Jis nurodė, kaip popiežius pradėjo siuntinėt gabiausius kunigus į Ameriką, kad tik sustabdyt darbininkus nuo prisidėjimo prie socijalistų partijos. Po jo kalbėjo M. Mockus apie kunigų išgalvotus burtus ir minių tamsumą. Du katalikai buvo pradėję kelt triukšmą ir liko prašalinti. Nors tame pačiam laike įvyko parapijos mitingas, bet publikos diskusijose buvo pilna ir sėdynių neužteko.

F. Mažamoksis.

BURLINGTON, N. J.

Čia streikavo Dewlino geležies darbininkai. Streikas išlaimėtas, nes visi laikėsi vienybėj. Algos visiems padidintos ir visi priimti atgal į darbą. **A. Žinantis.**

NEW BRITAIN, CONN.

Lietuviškos svetainės statymas beveik jau yra baigiamas. Pasitikėjimas gauti paskolę be apmokėjimo agentui už jo darbą užvilko gavimą pirmo morgičiaus truputį per ilgai, kas davė progą priešams šio darbo mislyti, kad jau viskas nueis pagal jų norą, tai yra, svetainės nebus galima baigti statyti. Vienas iš direktorių ant draugystės susirinkimo, kuri žadėjo pirkt daugiau akcijų, prasitarė, kad neverta daugiau mėtyt pinigų, nes tas viskas ant niekų nueis. Bet geros valios komisijos nariai rupinosi, kad darbas butų atliktas visus užganėdinančiai ir per anų triusą namas yra jau baigiamas statyti.

Pabaigoj gegužės mėnesio numirė A. Aurulienė. Mirties priežastis tokia: Nesčia budama gėrė ir lankėsi vestuvėse, dėl ko nelaiku gimė kudikis ir pati numirė. Velionės vyras ar tai iš gailesčio, ar iš džiaugsmo, tuoj po šermenų skubinosi su kita apsivesti. Žmogelis kaip pasigėrė ant šermenų, tai gėrė, nieko nevalgydamas, iki visai nusilpnėjo, kad prasidėjus "vakarinom" ir daugiau išgėrus, naktį pradėjo krutinę deginti. Daktaras bandė dar gelbėti ir tuo tarpu truputį pagelbėjo, bet kaip pas tamsius lietuvius yra sakoma, buk daktarui rupi ne žmogaus sveikata, bet doleriai, tai ir jis, neklausydamas daktaro, gėrė ir begerdamas mirė. Velionis Tamas Aurila buvo tamsių pažvalgų žmogus; nors ir prigulėjo į tris lietuviškas draugystes, bet buvo priešingas visiems kiltiems užmanymams. Vienas dalykas vertas paminėjimo: kada komitetas draugysčių nuėjo pas vietinį kleboną suderėti pagrabą, tai turėjo užmokėti už velykinę, kurią velionis prieš mirtį buvo už dyką gavęs, ir apsivedimo lėšas, kurių velionis prieš mirti nespėjo apmokėti. Apmokėjus anas bilas, tik galėjo apie prekę į dangų kalbėti.

Keletas sąvaičių atgal, atsilankė ir į musų miestelį tėvas kapucinas, kuris mokino, prisiegas davė kryžių pakeldamas, kad neskaitytų velniškų raštų (? Red.), kad negertų alkoholiaus, nepristotų bedievių. To neišpildantiems aiškino, kokie baisųs yra velniai, kaip karšta ugnis pragare ir t. t. Nors kiek protingesniam nieko blogo tai nepadarė, bet tamsųs žmonės jau pradeda kentėt. A. K., žmogus gerai pageriantis, išgirdo per misijas, kaip velniai tą žmogų tąsys, kuris geria ir kaip tenai bus karšta, išsispaviedoti ir prižadėjo daugiau negerti. Bet pereitą sąvaitę suėjęs savo draugus išsitraukė po senovei ir išsipagiriojęs pradėjo matyti velnius, ugnį ir t. t. Nubėgo jis pas lietuvišką bažnyčią ir radęs užrakintą reikalavo, kad atrakintų, nes, jo Dievas prašęs, kad iš bažnyčios velnius išvaikytų. Negalėdami jį numalšinti, turėjo uždaryti policijos stotije. **J. J. G**

MONTELLO, MASS.

Kaip Kudirkos choro vadovas p. V. Juška su savo draugais paleido paskalą, buk aš pasisavinau choro pinigus $2.50, todėl esu priverstas paaiškinti monteliečiams per laikraštį. Tiesa, aš buvau paėmęs iš choro $2.50 dėl užmokėjimo į santaiką (? Red.), bet kaip p. Juška 28 birželio per mitingą įnešė, kad reikia daryti balius, ir draugai, nenorėdami priešintis, nutarė paskirti $10 ant alaus iš kasos (kur yra $1.00, o skolos turi $22.00 už gazą) ir p. Juška sulaužė santaikos principus, kad ėjo Kazimierinei d-stei dainuoti už dyką, todėl aš nuo to vakaro atsisakiau iš choro, o santaikos mitingas buvo 30 birželio, kuomet aš jau nebebuvau choro sąnariu. Aš iš tų $2.50 paėmiau savo pinigus, pridėtus prie choro $1.50, o $1.00 atidaviau atgal.

Tegul dabar skaitytojas sprendžia, ar mano teisybė, kad nedaviau savo pinigus pragerti, ar anų, kad savo pragėrę, mano jieško.

Da turiu pridurti, kad liepos 12 d. p. Juška, jo žmona ir švogerka taip užsipuolė ant musų laisvų vaikinų su kumstėmis ir keiksmais per susirinkimą, kad buvo didesnis triukšmas, kaip per Žalgirio apvaikščiojimą Broktone, kada p. Juška su savo šalininkais buvo užpuolę daktarą Šliupą. Užpuolimas įvyko dėlto, kad męs nebuvom prie bačkutės ir kad turėjom raudonus kaklaraišius.

Jeigu aš esu daugiau pinigų pasisavinęs iš choro, negu pridėjęs, tad choras malonės pasakyti.

Buvusis choro prezidentas

K. Navickas.

Red. pastaba. Tokie dalykai turėtų užsibaigti tarp savęs, kad neužimti bereikalingai laikraštije vietos.

Atsišaukimas į Lietuvių Draugystes.

Gerbiamieji vientaučiai!

Męs, Lietuvių Imigrantų Šelpimo Draugija, laikytoj konferencijoj 16 d. birželio, 1912 m., Jersey City, N. J., nutarėm atsišaukti da kartą į visas lietuviškas draugystes, prašydami paramos. Tikėdamiesi, kad neatsisakysit prisidėt prie Imigracijos Šelpimo Draugijos su 20 c. į metus nuo nario, nes jau dabar musų darbo tikrumas paaiškėjo. Draugiija turi čarterį, turime pastatę kasierių po $1000 kaucijos, turime pastatę žmogų ant Ellis Island, kurisai komisijonieriaus yra pripažintas kaipo lietuvių reprezantantas. Tas žmogus stovi irgi po $500 kaucijos. Užlaikymas žmogaus ant Ellis Island prekiuoja $1,200 ant metų —susinešimai, alga ir kitoki reikalai. Sumokėti virš minėtą sumą, mokant ant metų po 20c., reikalinga 6,000 žmonių.

Taigi gerbiami vientaučiai, nepasigailėkit tą menką skatikėlį dėl nušluostymo ašarų savo broliams ir seserims. Jų laimė ir nelaimė priguli nuo musų. Kiekvienas gali suprasti, koks yra padėjimas tų žmonių, kuriuos grąžina atgal, parodę pakrantes tos garbingos šalies — Amerikos. Kaip kokį kalinį dorą žmogų grąžina atgal. Musų amerikiečių privalumas yra pagelbėt tokiems žmonėms. Musų konstitucijoje ir čarterije yra paminėta, kad šitos draugijos tikslu yra: duoti patarimą, pagelbą ir apsaugojimą lietuvių imigrantams (ateiviams), ir abelnai pagerinti jų padėjimą sekančiais budais: a) aprupint laikinai prieglaudoje tokius, katrie atvažiavę neturės draugų arba giminių; b) įsteigti ir užlaikyti susinešimus ir darbininkų informacijos biurą; c) nurodyt ir padėti jiems apsigyventi vietose, kuriose jiems labiaus butų tinkamos sąlygos jų doriškai ir medžiagiškai gerovei; d) surinkti ir apgarsinti visas informacijas, kurios butų reikalingos dėl imigrantų; e) duoti medžiagišką pagelbą tokiems, kuriems butų reikalinga, ir t.t.

Centrališkas komitetas yra renkamas per tas draugystes, kurios prisidės prie L. I. Š. D.. Teiksitės prisiųsti narinę mokestį ir pareikalauti nuo centro sekretoriaus numerio ir mokesčių kortelių dėl narių; pinigus siųskit per money order, išpirkti reikia ant kasieriaus vardo, o pasiųsti sekretoriui.

Kodėl neužsitikit L. I. Š. D.? Juk didžiausios organizacijos užsitiki ir paskyrė po $100.00, kaip antai S. L. A ir S. L. R. K. A.

Tikimės, jog šis musų atsišaukimas patrauks širdis musų lietuvių ir lietuvaičių ir jie neatsisakys paaukauti keletą skatikų, likusių nuo balių, piknikų ir kitokių pasilinksminimų, kad palengvinti ir paskubinti tą šventą darbą.

Su pagarba
Komisija atsišaukimo:

S. Jankauskas, V. Šubanauskas ir J. Jukelis.

Pasikalbėjimas Maikio su tėvu

— Eik šian, Maike, ką aš tau pasakysiu.

— Klausaus, tėve.

— Žinai, vaike, ką? Aš dabar nė apie tave, nė apie kitą tokį vaikėzą nepaisau, nes gavau darbą ir galiu gyvent taip, kaip noriu.

— Ne, tu negali gyvent taip, kaip nori. Tu vistiek priklausai nuo daugelio kitų žmonių ir daiktų.

— Nekalbėk niekų, vaike. Aš dabar neprigulmingas nė nuo ko. Galiu už savo algą dešros nusipirkti, arba degtinės, arba su merga kur išvažiuot — ir niekas man negali uždrausti. Aš dabar liuosas nuo visų ir visko.

— Tėve, nė vieno žmogaus nėra pasaulije liuoso nuo visų ir visko. Gyvastis ir gyvenimas visuomet priklauso nuo daugelio dalykų. Pirmiausiai paimk žmogaus kudikį. Jis pilnai randasi motinos rankose. Net jo gyvasties gavimas priklauso nuo tėvų ir daktaro rupestingumo. Jo proto ir spėkos sveikumas priklauso nuo motinos mokėjimo auklėt, nuo mokytojaus pasišventimo mokykloj, nuo farmerio, kuris pristato pieną, ir nuo daugelio kitų žmonių.

— Aš nesuprantu, vaike, kaip taip gali išeiti?

— Tu žinai, tėve, kad jei motina nebus gabi ir pasišventusi, ji greitai numaris kudikį. Jeigu gi ji jame palaikys gyvastį, o nemokės išauklėt proto, jis bus nelaimingu sutvėrimu pasaulije. Daleiskime, tu negali pasigirti laime, nes ir neprotingas ir silpnas. Tu neturi ant tiek supratimo, kad padaryti gyvenimą laimingesniu. Tokių žmonių yra milijonai. Iš jų dėkos pasaulije viešpatauja betvarkė, skurdas, ligos, kančios, neteisybė. Kaip matai, žmonių laimė priklauso nuo jų motinų gabumo. Jei jos nemoka išauklėti savo vaikuose sveiko ir veiklaus proto, tai žmonija negali mokėt atsakančiai suprast savo reikalų ir sutvarkyt.

— Maike, ko motina neišmokina, to gali išmokyt kiti žmonės arba mokykloj.

— Taigi, tėve, aš ir sakau, mes jau pirmiausiai priklausome nuo motinos, paskui nuo kitų žmonių ir mokytojo. Nuo jų pasidarbavimo ant musų priklauso musų gyvenimo laimė.

— Apie tai, vaike, aš nesiginčiju, tik man rodos, kad suaugęs žmogus, kuris uždirba sau ant pragyvenimo, kaip tai alaus, tabako ir kitko, jau nė nuo ko nepriklauso.

— Tiesa, tėve, tuomet jau jis ne nuo vieno žmogaus priklauso, o nuo kur kas daugiau. Jei kiti žmonės negalėtų arba atsisakytų dirbti, tuomet neliktų arba nebutų buvę nė atsakančio maisto, nė aprėdymo, nė mokyklų, nė daugelio kitų dalykų. Kiekvienas civilizuotas žmogus, kuris vartoja muilą, cukrų ir kitką, kuris važiuoja vežimu, geležinkeliu arba laivu — jis jau naudojasi kitų žmonių sugalvojimais ir darbu, kitų žmonių rupesčiais ir vargu. Ir kadangi visko to jis negalėtų be kitų žmonių gauti, tai jo maistas, apsirėdymas, sveikata ir kitkas priklauso nuo kitų žmonių. Ir kadangi nuo kitų gerovės, sveikatos ir tvarkos priklauso jo gyvenimas, tad jis turi rupintis, kad jų gerovė butų apsaugota.

— Aš, vaike, užmoku pinigą už viską, ką aš perku, ir dar mergoms aiskrymo nuperku, todėl kam man dar rupintis apie kitus. Kad tik apie save spėčiau apsirupint.

— Tėve, tu pinigo už dyką negauni. Gauni jį už darbą, o kada tu atlieki darbą, tu rupinies, kad padaryti gerai. Vadinasi, tu dedi spėką ir protą, kad sutvėrti daiktą, kurį kiti žmonės suvartos. Tuomi tu jau ir atmoki draugijai duoklę už savo prigulmybę nuo jos. . Jeigu tau kas duotų pinigų už dyką, tai tu galėtum nieko nedirbti ir pirkti kitų padarytus daiktus. Tuomet šiame atvėjuj tu butum neprigulmingas, bet tas, kas tau pinigus duotų ,turėtų likt du sykiu didesniu draugijos vergu, nes kol jis uždirbs tau ir sau, jam reikia dirbti du sykiu daugiau.

— Aš nuo bile kokio skurdžiaus ir neimčiau. Jei duotų tokis, kuris turi pats perdaug ,tai negėda paimt ir abiem butų gerai.

— Bet pinigų uždyką nė jis negavo. Jei jis pavogė, tai kitas, kuris neteko pinigų, turėjo vergaut draugijai, už ką gautąjį atlyginimą kitas jam pavogė. Kapitalistai, daleiskime, nuvagia nuo darbininkų algų, t. y. neužmoka tiek, kiek tie žmonės uždirba, todėl toki vagiliai gali sakyti, kad jie yra nuo kitų žmonių neprigulmingi. Vienok jų gyvenimas priguli nuo tos vergiškos sistemos, kuri leidžia jiems vogti. Jie kas diena turi rupintis, kad kas tą sistemą nesugriautų ir turi darbuotis jos sudrutinimui. Jie, taip sakant, vartoja pajiegas ne tam, kad atsilyginti draugijai už gavimą nuo jos turto pragyvenimui, o tam, kad palaikyt vagystę. Kunigai irgi prisideda prie to darbo.

— Pagal tavo išvedimą, Maike, pasaulije nėra nė vieno liuoso ir neprigulmingo žmogaus.

—Taip, tėve. Bet vagis, kurie vadinasi tai paprastais vagimis, tai kapitalistais, arba kitokiais, taip sakant, tie žmonės, kurie ima nuo draugijos jos proto ir spėkos produktus, o už tai neduoda savo darbo ir proto produktų, yra labiau neprigulmingi, negu teisingi žmonės. Vienok jie visgi priguli nuo melagystės, kuri leidžia jiems mulkinti minias, kad išgavus nuo jų turtą.

Kodel kunigai neatsiliepe?

Musų kunigai nuolat tvirtina, kad socijalistai yra paklydę žmonės ir jų mokslas kreivas. Ne tik tvirtina, bet stačiai keikia. Jie parsitraukė net kapuciną, kuris nieko daugiau ir neveikia, kaip tik važinėjasi ir kursto žmones prieš socijalistus. "Keleivis" pasiulė savo skiltis, kad kunigai pasakytų per jas, kodėl jie su socijalizmu taip kovoja. Bet jie atsisakė tai padaryti. Kodėl? Juk tukstančiai žmonių butų pamatę socijalizmą kritikos šviesoje; ir jeigu jis ištikro yra kreivu mokslu, jie galėtų da susiprast ir sugrįžti prie kunigų. Gal but, kad jie yra socijalistais dabar tik dėl to, kad nemato jo blogųjų pusių, kad tik iš gerosios pusės jis jiems perstatomas. Kunigams dabar buvo gera proga apšviest ir blogasias jo puses; buvo proga prieiti prie tukstančių tų žmonių, prie kurių kitokiu budu jie prieiti negali. Kodėlgi jie iš tos progos nepasinaudojo?

Vienas "Drauge" atsiliepė, buk garbė jiems neleidžianti į tokius laikraščius rašinėti. Jau ką, ką, o apie garbę musų kunigėliai geriau nekalbėtų, nes tai svetimas jiems daiktas. Už purvų drabstymą ir keikimą iki šiol da niekas garbės nepripažindavo. Garbė gali but tik socijalistams, kurie nesibijo visuomenės teismo ir viešai kviečia savo priešus į diskusijas. Ir musų kunigėliams garbę tik tuomet galėtume pripažinti, jeigu jie priėmę "Keleivio" pakvietimą jį sukritikuotų. Ir jie butų taip padarę, jei tas butų jų galėj. Bet jie gerai supranta, kad tokiais pliauškimas, iš kokių susideda jų pamokslai, čia nieko nepadarysi. Čia reikia faktų, kad sumušt savo oponentus, kad sugriaut nesugriaujamą. O tokių faktų pas juos nėra. Geriausia tad yra pasakyt, kad mes, ve, nenorim su jumis diskusuoti; jųs netikit į Dievą; jusų laikraštis bedieviškas.

Bet tas nė kiek jus, vyručiai, neišteisina. Jei mes netikim į Dievą, tai jums da labiau reikėtų diskusuoti su mumis. Juk jusų tai pareiga, kad netikinčiam prirodyt Dievo buvimą. Dabargi jųs šalinatės nuo tokių. Pasirodo, kad jųs ir savo amato atlikti negalite — ant tiek jusų pakaušis silpnas. Vienas daiktas ką jųs galit — tai keikti. Tame jus nelabai kas viršintų, tas tai jau tiesa.

Nedaug iš jusų buvo reikalauta — tik pasakyti, kodėl jųs priešingi socijalizmui, bet jųs ir to negalėjot atsakyti.

Mes tikėjomės išgirsti jusų nuomonę, kaip pagerinti darbininko buvį be socijalizmo. Jųs neatsakėt. O pagerinimas juk verkiant reikalingas. Šiandien bėdini yra perdaug bėdinais, o turtingi pavojingai turtingais. Pirmieji patįs neturi ko valgyt, o pastarieji šunims kelia puotas. Argi tokia tvarka gali but teisinga? Sveiko proto logika reikalauja, kad visųpirmiausia butų aprupintas gyvenimas darbininko, kuris savo rankomis sutveria visus turtus, o ne kokio dykaduonio, paveizdan kaip ir kunigo, kurio užsiėmimas nė už druską neužsimoka.

Bet kaip tai padaryti?

Mes šį klausimą išrišam proponuodami draugijai kolektiviška tvarką. Mes sakom, kad žmogaus gyvenimas priguli nuo maisto, drapanų ir namų. Tik tais daiktais apsirupinus žmonija gali but užganėdinta. Bet tų daiktų pagaminimui reikalinga žemė ir išdirbystės įrankiai. Visa šalies pramonija ir vaizba turi but visuomenės rankose. Žmonės patįs lieka savininkais ir patįs darbininkais. Prie tokios tvarkos išnyksta išnaudojimas, o su juo ir darbininkų skurdas. Nereikia tuomet jiems bijot bedarbių, nereikia ir streikuot. Kiek jie turtų pagamina, tiek jie ir turi. Fabrikantas pasisavinti negali, nes jo visai nėra. Kaip matot, prie socijalizmo draugija turi kooperacijos formą. Negana to, draugija da užtikrina buvį kiekvienam savo nariui senatvėje ir nelaimės atsitikime. Žmogus dirbdamas visą savo amžių draugijai visuomet jau tiek užsitarnauja, kad ant senatvės jam duoti žmonišką prieglaudą.

Tai taip bent iš paviršiaus išrodo kolektiviška socijalizmo tvarka. Kas gali pasakyti, kad ji negeresnė už dabartinę. Bet kunigai jai griežtai priešinasi. Kodėl? — jie nesako. Ar jie turi geresnį pleną? — jie taipgi nesako.

Bet vistiek mes žinom, kodėl jie priešingi, nors patįs jie ir nedrįsta to pasakyti. Jie priguli prie dykaduonių klesos. Prie šiandieninio surėdymo, kada galima taip lengvai išnaudot tamsias minias, jiems gyvenasi labai puikiai. Bet socijalizmas šį surėdymą griauja, ir visiems dykaduoniams, kurie šiandien svetimu prakaitu tunka, ateina galas. Taigi aišku, kodėl musų kunigija išvien su kapitalistais veda taip atkaklią prieš socijalizmą kovą — jie gina savo nenaudingo pilvo reikalus.

Iksas.

Bereikalingi ginčai.

Sulig manęs, ginčai tarp kunigų ir socijalistų visai nereikalingi. Kalti truputį socijalistai, kad jie niekuomet nenusileidžia prieš kunigų užmetinėjimus, ir kalti kunigai, kad tankiai daro visai neteisingus užsipuolimus ant socijalistų. Socijalizmo teorija yra kilus iš skriaudos prispaustųjų, ji yra graži, paremta ant lygybės ir meilės artimo; niekint ją, reiškia piktžodžiauti. Socijalizmas netik neturi nieko prieš Kristaus mokslą, bet tuluose dalykuose dagi remiasi juo. Kodėl musų kunigija socijalizmui taip priešinga, tai turbut ir ji pati to nežino. Ir ištikrųjų nežino, nes užklausta, atsako pludimais (žiur. paskutinį "Draugo" num.).

Tiesa, socijalistai netiki į Dievą, bet niekinti dėl to socijalizmą butų juk labai neprotinga. Thomas Edison irgi netiki į Dievą, o ar galima dėl to paniekinti kitus jo darbus? Visa krikščionybė nuo pat jos atsiradimo nėra padarius žmonijai tiek naudos, kiek atnešė vieno Edisono išradimai. Ir draugija šiądien butų daug laimingesne, jeigu ji turėtų daugiau tokių bedievių kaip Edisonas, negu tokių tikėjimo stabų, kaip šv. Augustinas, šv. Povilas ir kiti. Tegul tad ir socijalistai buna geriau bedieviais, rengiančiais žmonijai geresnę ateitį, tik ne kokiais tikinčiais kurie laukia išganymo tik danguje, kurio niekas nežino. Šmeižti juos už tai kunigai neturi tiesos.

Dievo klausimas visai neturėtų but maišomas su socijalizmu. Apšviestesni žmonės visuomet daugiau linkę prie bedievybės. Ir socijalistai yra bedieviais ne dėlto, kad jie socijalistai, bet dėlto, kad jie jau apsišvietę žmonės, jiems geriau žinomos gamtos paslaptįs. Krikščionybės šalininkė Mary Baker Eddy rašo, kad dausose niekam nėra vietos daugiau, tik Dievui. Edisonas sako, kad dausose Dievui vietos visai nėra. Ir mes greičiau sutiksim su Edisono nuomone, negu su nuomone tokios Eddy, nes mes žinom, kad Edisonas yra genijus, su kurio protu nesusilygins nė šventas Augustinas, nė Povilas, nekalbant jau nieko apie tokius teologus, kaip "Draugo" redaktoriai — tie tik ubagai prieš jį. Edisonui gamta atskleidė giliausias savo paslaptis ir įstatymus, ir jeigu tenai butų kokis Dievas, jis beabejonės butų apie jį geriau žinojęs, negu musų kunigija, kuri vos tik mišių knygą išmoko skaityti.

Taigi bereikalo ji šokinėja socijalistams į akis, bereikalo kelia ginčus. Jai reikėtų pirma da pasimokinti astronomijos, biologijos ir fiziikos, ypač "Draugo" redaktoriams, o tuomet kalbėti apie Dievą.

Socijalistams taipgi butų geriau neatkreipus visai atidos į tų vyrukų šmeižimus. Geras daiktas diskusijos, bet su kunigais, matote, diskusuoti negalima; jie tuojaus šmeižia. **Esem.**

Margumynai.

Arkliai ir jų istorija.

Sulyg ištyrimų, Egiptas buvo pirmutinė šalis, kur pradeda vartoti ir auginti arklius. Salomonas visuomet parsitraukdavo sau gražiausius arklius iš Egipto, taip bent paduoda grekų rašytojai. Sulyg jų, Sesostris buvo pirmutinis profesorius, kuris mokindavo savo krašto žmones arkliais važinėtis. Salomono laikuose partrauktas iš Egipto arklys kaštuodavo 150 šėkelių, kas dabartiniais pinigais butų apie $52.50 ir kas tuomet skaitydavosi labai didele suma. Xenophono laikuose, 600 metų po Salomono, gero arklio kaina buvo 50 daakų, arba $137.50. Tiek bent mokėdavo pats Xenophonas už arklį, kada jodavo į kokią iškilmę. Antri po egiptiečių arklius pradėjo auginti arabai. Pas arabus arklys kartais buvo skaitomas lygiu su karalium garbėj, taip bent daugelio yra manoma. Arabai išauklėdavo gražiausius arklius ant žemės.

Ispanijos čigonai.

Ispanijoj yra 60,000 čigonų. Daugiausia jų apsigyvenę Andaluzijoj. Čia yra kelios smulkios jų sodybos, bet kaimais jų da negalima pavadinti. Didžiuma jų vis kilnojasi iš vietos į vietą ir gyvena kalnų urvuose. Bet kur jie nebutų, visur jie tarp savęs veda vaidus ir peštynes, kuriose ginklu tarnauja daugiausia peilis.

Ispanijoj jie ilgai buvo vadinami "naujais kastilijonais" arba "egiptiečiais," dabar gi jie vadinasi "gitanos."

Apsiriko.

— Lizi, kam tu nupirkai šią dėžutę švakso pečiui, kada dar anoji neišbaigta? — klausia tarnaitės šeimynirkė.

— Tai ne pečiui, o mano veido masažiui yra mostis,— paaiškino tarnaitė.

Programas Lietuviškų Dr-jų Sąjungos Didžiamjame New Yorke.

Kadangi čionai jau nuo keletos metų gyvuoja desėtkai įvairių lietuviškų draugijų ir kuopų, kurios iki šiam laikui neturėjo tarpe savęs jokio sanryšio nė gi artymesnės sutarties veikime viešų reikalų ir per tai nesykį įvykdavo įvairųs nesusipratimai ir nesmagumai kaip va: rengime balių, teatrų, prakalbų, prelekcijų ir panašių dalykų. Beto surengimo triuso vaisius buvo gana menkas, o tankiai ir visai naudos neatnešė.

Ir, kadangi kiekvienam aišku, kokią svarbą lošia žmonių gyvenime organizacija, o ypatingai tos, kurios skaitlingos nariais.

Todėl ir lietuviai, blaškomi gyvenimo bangų, susijungė į tam tikras organizacijas, kurios kiekviena turi savotiškus siekius ir pakraipas. Vienok toms organizacijoms gadynė lemia susijungti šiokiu ar tokiu budu į vieną didį organizuotą kuną, kuris galėtų atnešti gausesnius ir geresnius vaisius lietuvių visuomeniškame gyvenime.

Taigi imant augščiau minėtą atidon 25 d. vasario, 1912 m. Brooklyne, N. Y. sušauktoji konferencija per lietuvių Siuvėjų Unijos 54 skyrių apkalbėjimui įvairių reikalų lytinčių lietuvių gyvenimą tarpe kitko nutarė kad —

Didžiojo New Yorko ir apielinkės lietuviškos organizacijos priklausytų prie Lietuviškų Draugijų Sąjungos Didžiamjame New Yorke. Tos organizacijos tikslas, tvarka ir konstitucija sekanti::

STRAIPSNIS I.

Tikslas.

1. Šios organizacijos vardas: Lietuviškų Draugijų Sąjunga, sutrumpinant L. D. S-ga.

2. L. D. S-gos užduočia yra: Sujungti visas Brooklyno, New Yorko ir apielinkės lietuviškas draugijas į L. D. Sąjungą.

3. L. D. S-ga rupinsis įsteigti: a) Lietuviškai skaitančiai visuomenei Viešą Knygyną, b) Mokyklą ir c) Liaudies Namą.

6. L. D. S-gos užduotis yra rupintis abelnai visais New Yorko, Brooklyno ir apielinkės lietuvių gyvenimo viešais reikalais.

7. L. D. S-ga valdosi per savo Visuotinąjį balsavimą ir konferenciją.

8. L. D. S-gos nutarimus įvykdo, reikalus veda ir tvarko Viešų Reikalų Komitetas.

STRAIPSNIS II.

Draugijų ir Kuopų Užduotis

1. Kiekviena lietuviška draugija, kuri tik sutinka pildyti, L. D. S-gos nutarimus gali prigulėti prie L. D. S-gos.

2. Kiekviena draugija priklausanti prie L. D. S-gos moka metinę mokestį $1.00 į L. D. S-gos iždą.

3. Visos lietuviškos draugijos, kurios priklauso prie L. D. S-gos, visus savo susirinkimuose priimtus nutarimus, kurie tik paliečia viešą žmonių gyvenimą, priduos Viešų Žinių Raštinėn.

4. Kiekviena draugija, norinti surengti balių, teatrą, prakalbas, prelekcijas ar šiaip kokį nors viešą susirinkimą, turi dieną ir vietą paskirti per Viešų Reikalų Raštinę.

6. Kiekviena draugija turi teisę siųsti penkis atstovus Konferencijon.

7. Draugijos siųsdamos savo atstovus Konferencijon visuomet turi išduoti paliudijimus nuo draugijos; delegatai be mandatų nebus skaitomi atstovais.

8. Kiekviena draugija savo viduriniuose reikaluose turi pilną autonomiją.

9. Tos draugijos, kurios nepildytų L. D. S-gos programo, konstitucijos ar nutarimų ir elgtųsi sauvališkai, bus iš L. D. S-gos paliuosuotos ir S-ga jomis nesąjaus.

STRAIPSNIS III.

Konferencija.

1. L. D. S-ga kas trįs mėnesiai laikys konferencijas, kuriose visi Sąjungos reikalai buna apsvarstami ir tariami.

2. Visus svarbius reikalus, kurie liečia abelnai lietuvių gyvenimą, konferencija apsvarsčiusi ir nutarusi leidžia visuotinam organizacijos balsavimui.

3. Konferencijos atsibuna šiais mėnesiais: sausio — metinė konferencija, balandžio — bertaininė, liepos — pusmetinė, ir spalio — bertaininė.

4. Jei žmonių gyvenime atsitinka kokis nors svarbus reikalas, tai gali but sušaukta nepaprasta konferencija.

5. Konferencija išsirenka sau visiems metams Sekretorių, kuris a) tvarko visus konferencijų reikalus, b) sušaukia konferencijas, c) atidaro konferencijas, d) užrašo protokolus ir e) pildo visus konferencijos nutarimus.

6. Kiekviena konferencija renkasi savo posėdžiuose tvarkos vedėją.

7. Spalio mėnesio konferencija nominuoja kandidatus į Viešą Reikalų Komitetą.

8. Nominacija atsibuna viešai. Ant vietos apkalbama nominuojamų kandidatų tinkamumą ir jiems skiriamas įstaigas.

9. Konferencija į V. R. Komiteto kandidatus nominuoja iš kiekvienos draugijos po vieną narį.

10. Visų nominuotų kandidatų sekretorius užklausia laiškais ar apsiima į kandidaturą. Gavęs atsakymus sužymi apsiėmusių kandidatų vardus ant tam tikros blankos ir išsiuntinėja visoms Liet. D-jų S-gos draugijoms dėl nubalsavimo.

11. Devyni kandidatai gavusieji visuotinuose rinkimuose daugiausiai balsų užima savo vietas V. R. K-te nuo metinės konferencijos.

12. Atsitikus, kad iš konferencijos nominuotų kandidatų dauguma nepriimtų kandidaturos ir per tai nebutų galima išrinkti ganėtiną skaitlių į V. R. K-tą, tai tuomet metinė konferencija pati darenka reikalingąjį skaitlių narių į V. R. K-tą.

13. Konferencijos turi teisę kontroliuoti V. R. K-tą, duoti patarimus, naujus sumanymus ir panašiai.

14. Jei kuris ar kurie nors V. R. K-to nariai nepildytų Sąjungos programos, konstitucijos, referendumų ar konferencijų priimtų nutarimų, tuomet tokį ar tokius narius konferencija gali suspenduoti ir jų vieton paskirti liglaikinius narius.

15. Visi V. R. K-to nariai yra renkami vieniems metams ir nė vienas negali ilgiaus tarnauti iš eilės kaip tris tarnystes, t. y. tris metus. Bet po vienų metų pertraukos gali but vėl nominuojamas ir išrenkamas į tą pačią istaigą.

16. Metinės konferencijos turi teisę permainyti programą ir konstituciją, jei to gyvenimo sąlygos reikalauja ir konferencijos narių didžiuma sutinka.

STRAIPSNIS IV.

V. R. K-to Veiksmarodis.

1. V. R. K-tas susideda iš devynių narių nominuotų per L. D. S-gos konferenciją ir išrinktų per L. D. S-gos visuotiną balsavimą.

2. Visi V. R. K-to nariai turi vienodas teises pildyme ir lygias teises svarstyme visų L. D. S-gos reikalų.

3. V. R. K-tas išsirenka iš savo tarpo Sekretorių ir Iždininką, kurie visuomet yra kontroliuojami per V. R. K-tą.

4. V. R. K-tas atsako už savo išrinktą Sekretorių ir Iždininką prieš L. D. S-gą ir jos konferenciją.

5. V. R. K-tas pagal reikalą pastato Iždininką po kaucija, kurios didumą pats V. R. K-tas nusprendžia.

6. V. R. K-tas du sykiu į mėnesį laiko savo posėdžius, kuriuose buna aptariama visi bėgantieji visuomenės reikalai.

8. V. R. K-to Sekretorius laiko atdarą du sykiu į sąvaitę Viešą Žinių Raštinę, kurioje priima užklausimus ir reikalaujantiems suteikia reikalingiausias informacijas ir patarimus.

9. Iždininkas priima visas nuo draugijų metines mokestis, taipgi ir nuo L. D. S-gos surengtų viešų vakarų ir visus kitus pinigus, kokie tik skiriami L. D. S-gos naudai. Taipgi apmoka visas bilas sulig nutarimais.

10. V. R. K-tas visoms draugijoms norinčioms surengti kokius nors viešus vakarus ar susirinkimus praneša, kurios dienos užimots ir kurios ne.

11. V. R. K-tas paliečiančiuose opiai gyvenimą klausimuose rengia prakalbas bei atminimų apvaikščiojimus.

12. V. R. K-tas rengia paskaitas ir diskusijas iš įvairių gyvenimo klausimų ir gadynės reikalavimų.

13. Iškilus tarp vietinės lietuviškos visuomenėj veikiančios inteligentijos kokiems nors ginčams viešuose klausimuose, V. R. K-tas turi surengti tam tikrą susirinkimą, kuriame turi pakviesti debatuojančias ypatas, idant jos prieš susirinkusią publiką išdiskusuotų tuos klausimus, kuriuose jie nesutinka.

14. V. R. K-tas ant kiek tik gali stengiasi lietuvius naturalizuoti, t. y. mokys, bei pagelbės išsiimti pilietiškas popieras ir ragįs, kad kiekvienas, kuris nėra piliečiu, taptų juomi. s

15. V. R. K-tas rengs balius, teatrus ir panašius viešus pasilinksminimo vakarus, nuo kurių pelnas bus sunaudojamas L. D. S-gos reikalams.

16. V. R. K-tas rupinsis įkurti lietuviškai skaitančiai visuomenei Viešą Knygyną ir užlaikyti jame tvarką.

17. V. R. K-tas turi rupintis įsteigti lietuviams Mokyklą, kurioje turi but mokinama angliška kalba ir kitos mokslo šakos, ir pagal išgalę, turi buti užvestas skyrius mokinimui įvairių amatų.

18. V. R. K-tas turi įsteigti Liaudies Namo Fondą ir kuomet jame rasis tam tikslui reikalinga suma pinigų, tai turi but pastatytas Brooklyne Liaudies Namas. Jame turi rastis svetainė susirinkimams, baliams, teatrams ir kitiems lietuviškų draugijų viešiems reikalams.

Programo komisija:

S. M. Karvelis,
A. Petraška,
J. Valutkevičius.
V. P. Kraučiunas.

PASARGA: Kiekviena draugija ir pavieniai nariai turite pilną teisę kontroliuti ir svarstyti tą programą, ant kurių skyrių sutiktumete arba atmestumete ir jeigu naują turėtumete, galite pridėt siųsdami delegatus į konerenciją. Taipgi prisiųskite sykiu tą programą. — Konferencija atsibus 28 liepos, 1912 m. antrą valandą po pietų, svetainėje 101—103 Grand st., Brooklyn, N. Y.

Konferencijos sekr.

Steponas Karvelis.

P. S. Meldžiu ir kitų laikraščių perspaudinti. S. K.

Draugysčių Reikalai

SUSIRINKIMAS

Visų "Paipmilės" darbininkų bus **nedėlioj, 28 Liepos, nuo 2 v. po pietų. Svetainėj po No. 1921 Carson st.,** (ant antrų lubų) **South Side, Pittsburgh, Pa.** Visi darbininkai nepamirškite ateit ir apkalbėt savo reikalus; nes jei patįs apie savo reikalus nesirupinsite, tai kiti apie mus nesirupint.

Kviečia **KOMITETAS.**

IŠKILMINGAS PIKNIKAS

Parengtas vietinių Liet. Social. Sąjungos Chicagos kuopų **Nedėlioj 28 Liepos** (July), '12, **JUSTICE PARK, Bethania, Ill.,** šale Liet. Taut. kapinių. **Pradžia 10 val. ryto. Įžanga porai 25c.** Muzika Latvių beno A. Hermano Kalbėtoju šiame piknike bus **A. L. Gerus,** buvęs II-ros Dumos atstovas. Dainuos sekanti chorai: 81 kp., "Rutos," "Aido" ir 138 kp. iš Cicero. Taipgi bus **skrajojanti krasa.** Išlaimtojams paskirtos **dvi dovanos:** I. "Kova' 'ir II. Rankpelnis" — metams. Važiuokite: Archer Limit karais iki Joliet stočių, tada paimkite karą linkui iki Bethania arba **"Leafy Grove."** **KOMITETAS.**

Draugystė Lietuviška Tautiška

Tėvynės Mylėtojų No. 1.

Town of Lake, Chicago, Ill.

Administracija:

Prezidentas A. J. Bieržynskis,
4600 S. Paulina st., Chicago, Ill.
Vice-pirm. F. A. Mišius,
4602 S. Ashland ave., Chicago, Ill.
Prot. rašt. K. A. Čiapas,
4436 S. Hermitage ave., Chicago, Ill.
Turtų sekr. Leonginas Jaugilis,
4606 S. Paulina st., Chicago, Ill.
Kasierius K. K. Strzyneckis,
4602 S. Ashland ave., Chicago, Ill.
Užžiurėtojas org. St. Ragauski,
4612 S. Wood st., Chicago, Ill.

Lietuvių Imigracijos Dr-stės

VIRŠININKŲ ANTRAŠAI:

Visokiuose reikaluose susineškite su susirašinėjimų sekretorium
A. M. Stanelis,
45 Warwick st., Newark, N. J.
S. Jankauskas, pirm.,
350 Newark st., Hoboken, N. J.
A. Žolynas, pagelbininkas,
23 Warwick st., Newark, N. J.
V. J. Daunora (aptiekorius), iždin,.
229 Bedford ave., Brooklyn, N. Y.

LIETUVIŲ NEPRIG. KLIUBAS CHICAGO, ILL.

VALDYBA:

Prezidentas K. Raulinaitis,
3211 Union st., Chicago, Ill.
Prot. rašt. K. Mikolainis,
930 — 33 st., Chicago, Ill.
Fin. raštininkas, Bern. Guos,
3200 S. Halsted st., Chicago, Ill.
Kasierius L. Ažukas,
3301 Auburn ave., Chicago, Ill.
Org. užžiurėtojas M. Titiškis,
3229 S. Halsted st., Chicago, Ill.

Susirinkimai atsibuna kas paskutinę subatą kiekvieno mėnesio, 7:30 v. vakare, **L. Ažuko** svetainėj po No. **3301 Auburn ave.** Metinis susirinkimas pripuola Sausio mėn. Bertaininiai: Balandžio ir Spalių mėn. Pusmetinis Liepos mėn.

DR-STĖ PALAIM. LIETUVOS, CHICAGO, ILL.

ADMINISTRACIJA:

Pirmsėdis Kaz. Meškauskas,
713 W. 17 pl., Chicago, Ill.
Pirmsėd. pagelb. Karolis Škadauskas,
1504 S. 49 ave., Cicero, Ill.
Protokolų rašt. J. Šyker,
5047 W. 32 st., Cicero, Ill.
Fin. rašt. Kast. Simons,
2041 Ruble st., Chicago, Ill.
Kasierius Liud. Kasper,
3131 Wentworth ave., Chicago, Ill.
Ligonių užveizd. Pet. Steponaitis,
1830 Canalport ave., Chicago, Ill.

Pajieškojimai

Povilas Girdžius nuo So. Honore st., (numerio nepadavė) iš Chicago, Ill. gegužės 20 prisiuntė $1.00 ir mano apgarsinimą iš "Keleivio" reikalaudamas 4 knygų, kurių negalėjau išsiųsti iki šiolei. Tepaduoda savo adresą, o gaus minėtas knygas.

P. MIKOLAINIS,
Box 62, New York City.

Aš Marijona Vazneliutė, po vyru Bamonienė, pajieškau savo pusbrolio, Kazimiero Vaznelio,jis pirma gyveno Dillonville, Ohio. Jisai Suvalkų gub., ir pavieto, Saivių gm., Smalėnų parap., Raistinių kaimo. Jis pas ar kas kitas malonės pranešti šiuo adresu: [31]

Peter Banionis,
5 Harrington Way, Worcester, Mass.

Pajieškau Katrės Lubiutės, po vyru Mikšienės, iš Vilniaus gub., Trakų pav., Merkinės vol., Smalininkų sodžiaus. Pirmiau gyveno Shenandoah, Pa. Turiu svarbų reikalą ir meldžiu atsišaukti.

Lucė Lubiutė,
10 Foyle st., Worcester, Mass.

Pajieškau dviejų draugų Povilo ir Andriaus Jikonių, paeina iš Kauno gub., Panevėžio pav., Podbiržės par., Užubalių kaimo. Du metai atgal gyveno Stoughton, Mass., bet dabar nežinau. Meldžiu jų pačių, ar kas kitas apie juos žinote, meldžiu pranešti, už ką busiu dėkingas.

S. Petrauskas,
340 Bremer st., Rockford, Ill.

Pajieškau savo brolių Adomo ir Antano Kupčunų, Kauno gub., Šiaulių miesto. Apie metai kaip Amerikoj. Turiu svarbų reikalą. Jie patįs, ar kas kitas teiksites pranešti.

Donatas Kupčiunas,
2320 Wakeling st., Philadelphia, Pa.

Pajieškau Juozo Manelio, Kauno gub., Vilkmergės pav., Alockos vals., Jurgeliškių sodos. Gyveno So. Bostone ir mėnuo laiko kaip išvažiavo į New York'ą. Turiu svarbų reikalą. Meldžiu jį patį atsišaukti arba žinantieį apie jį teiksitės pranešti šiuo adresu:

Mikolas Manelis,
26 Boston st., So. Boston, Mass.

GERAS KRIAUČIUS.

Galiu dirbt atsakančiai visą darbą, norėčiau kur lietuvių apgyventam mieste apsigyvent prie savo tautiečių ir daryti gyvenimą. Katras duos žinę, kur yra gera vieta, tam stengsiuos kuogražiausiai atsilygint ir busiu dėkingas. [33]

G. BALTULIS,
903 Albany st., Schenectady, N. Y.

Parsiduoda
BUČERNĖ IR GROSERNĖ.

Labai geroj vietoj, apgyventoj lietuvių ir lenkų, yra 275 kostumeriai; taipgi parduodu arklį ir tymą už labai pigę prekę, nes tuojaus turiu išvažiuot į Lietuvą. [30]

Krautuvė randasi po No. **54 Washington st., Cambridgeport, Mass.**

K. LIBERIS.

Knygos "Keleivio" spaudos.

Lengvas budas išmokt angliškai.

Parankiausiai sutaisyta knyga,taip kad kiekvienas gali išmokt angliškai, kuris bent kiek gali skaityti. ..... 25c.

Monologai ir deklamacijos.

Suorankis gražiausių eilių, tinkamų prie visokių apvaikščiojimų, prakalbų, ir susirinkimų. Deklamacijos tautiškos, darbininkiškos, revoliucijonieriškos, laisvamaniškos ir humoristiškos. Monologai visai nauji, niekur negirdėti ir labai juokingi. Ant geros popieros, spauda graži.....25c.

Lytiškos ligos.

Labai naudinga knyga apsisaugojimui nuo lytiškų ligų. Parašė D-ras F. Matulaitis. ..... 10c.

Dievo žmogus.

Naudingas ir labai užimaitis papasakojimas ..... 15c.

Kaip tapti Suvienytų Valstijų piliečiu.

Aiškiai išguldyti pilietystės įstatymai, su reikalingais klausimais ir atsakimais, angliškai ir lietuviškai. ..... 15c.

Amerikoniškos Vestuvės.

Komedija 2-juose aktuose. Juokinga ir lengva perstatymui....10c.

Legališki žmogžudžiai.

Tragedija 3-juose aktuose, labai gera perstatymui. ..... 10c.

Tabakas.

Kaip jis žmonėms kenkia.....20c.

Revoliucijos giesmės

su notomis, sutaisytos ant 2-jų, 3-jų ir 4-rių balsų. ..... 35c.

Davatkų Gadzinkos.

Padidinta ir pagerinta šešta laida. Labai juokingos ..... 10c.

10 GALIONŲ ALAUS
Už $1.00.

Per 25 metus praktikos **American Product Co..** išrado alų kurio skanumas perviršije bile alų, kuris parsiduoda karčiamose už 4 sykius didesnę prekę. Kam vargti karčiamose ir mokėt brangiai, kad gali turėt geresnio alaus namuose ir išsigerti stiklą kada tik nori visai pigiai. Norėdami išbandyt musų gėrimą prisiųskite $1.00 arba $5.00 už 60 galionų, o męs tą pačią dieną prisiųsime musų alų, apmokėdami prisiuntimo lėšas. Jeigu rasite kitaip negu kaip męs apgarsiname, praneškite mums, o męs sugrąžinsime pinigus.

Agent. Suv. Valstijose,
M. J. GERDIS,
P. O. Box 380, HARTFORD, CONN.

Dykai $100.00

☞ ir Auksinis Laikrodėlis

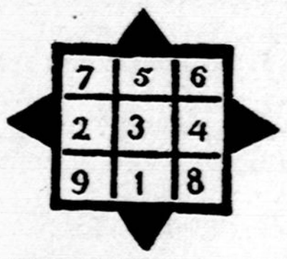

Parašykiteskaitlines toje žvaigždėje taip, kad abelna suma kiekvienam rėdelije išeitų po 15

Kiekvienas iš Jusų turi progą laimėt kreditą ant $100.00, kurį męs priimsime kaipo dalį užmokesčio prie nupirkimo 10,000 kvadratinių pėdų lygios ir sausos žemės **New Jersey,** netoli didžiojo New York'o.

Prekė tos farmos yra $149.00; bet jeigu tikrai išrišite tą myslį ir prisiųsite mums, tada galėsit gaut tą farmą primokėdami tiktai $49.00 ir mokėsit ne ant sykio, bet tik po $5.00 į mėnesį.

Kiekvienas, kuris pasinaudos šiuo pirkimu, gaus auksinį laikrodėlį. Procentų nė padotkų mokėt nereikia. Pirkimo aktas dykai.

Reikalaukite žemlapių ir informacijų rašydami pas mus šitokiu adresu: [34]

LITHUANIAN Dep't. E
25 Church st., Rm. 114. New York City.

HUMORISTIKA

Džian Bamba ir jo nelaimės.

"Tenai gerai, kur mųs nėra," seni žmonės sako. Tas yra triu. Kaip gyvenai žmogus senam kontre, tai Jemerika išrodė olrait, ale kaip atsimuvinai į tą fry kontri, tai laik hel. Jeigu žmogus butum koks Morganas ar Roosevelltas, tai pasiimtum geriausį inžiną ir gud nait Jemerikai. Bet dabar ir parvažiuot baisu. Pasodins tave ant suspoilinto šifo ir nuskandis, kaip "Titanic'ą." Ai beč jur laif. Jau bus keli mėnesiai, kaip tas šifas nuskendo, o man vis da neužsimiršta. Kaip skaitei žmogus gazietose, tai be maž ko neverkei. Kiek tai žmonių prigėrė, Džizus krais! Ale vienas tinksas man patiko, kad vyrai pirma išleido leides, o paskui patįs prigėrė, kaip žiurkės. Urei, vyrai! sušukau savo saliune, kaip perskaičiau peiperį. Dabar tos sufragistės, ką štedi faituojasi, kad gauti tą, ką vyrai turi, turės pertraukti savo faitą, o susijungti su vyrais į vieną kruvą ir gyventi taip dabar ir visados ir ant amžių amžinųjų — amen.

Kaip tą perskaičiau, tai raidavei nuėjau pas savo senę ir sakau:

— Sei, Keidi, duok man kisą.

— Už ką?

— Ar tu da nežinai?

— Nosary! — ji sako.

— Matai buvo taip: vienas šifas, ir tai didžiausis, kokis tik nuo svieto sutvėrimo buvo, ir kuris vadinosi "Taitenik," važiavo per daug hari-ap, pataikė ant ledinio kalno ir buvo gudbai — visas šifas nuėjo ant dugno ir visi žmonės prigėrė, a bobas išgelbėjo. Sy! Ar nereikia vyrus guodoti? O jųs faituojatės, norit turėt tą, ką męs turim. Ar jums dabar negeriau? Taigi duok man dabar kisą ir visada prieš mane buk šarap.

— A, tu seni kubile — ji sako man, — ar tai iš tavo lockos tos leidės buvo išgelbėtos? Kaip tas šifas skendo, tu gulėjai sau lovoj ir knarkei kaip slonius. Dabar kiso jis nori. Geriaut! Eik prie savo biznio.

Bai-gaš, pamisliną sau, ta Jemerika bom kontri. Jeigu taip senam kontre boba pasakytų į savo vyrą, tai išdirbtum žmogus kailį ir dac ol. Ale patrajink tu čia, tai tave įkiš į džėlą ir sėdėk už kokią durną bobą. Aš savajai tik plaukus nutraukiau, ir tai buvo ne jos plaukai, bet už mano pinigus nupirkti kokio čainio ar keno kito, ir tuoj sureštino ir iki šiol turėjau sėdėt... Kad butų gerai sėdėt, tai tuščia jų, ale kad ta jamerikancka džėla pasiutesnė da už Sibirą. Anastigat. Nė jie tau valgyt duoda, ko tu nori, nė rukyt, tik atneša binzų ir dac ol. Ak teisybė, senam kontre žmogus tokių binzų ir ant Velykų negaudavai, ale užtai tenai buvai grinorius, o čia jemerikonas ir da biznierius, tai jau binzai čia tu čyp. Norėjau alaus gauti, bet laik hel.

Kaip matot, toj Jemerikoj turi viską žinot, ba kaip nežinosi, tai tave ir boba pasodins į džėlą. Jesary. Čia turi kitaip apsieit su kunigu, kitaip su policmanu, kitaip su boba. Dac rait. Aš mislinu, kad jųs to visko nežinot, taigi aš jums apie tuos tinksus paaiškinsiu, ba aš jau turiu ekspyrens.

Tas yra taip:

Kaip žmogus susitiksi su daktaru, tai kad jis tau butų geru frentu, tu jam turi sakyt: "Mister daktar, ratavok mane; bai gaš, aš esu tokis, kaip tas senas, kiauras boileris; skauda pilvą, nosį, gerklę, širdį, jaknas, inkstus ir kitus tinksus; turiu marmatizmą ir da kažin kokią cholerą. Aš busiu štedi kostumeris, tik pafiksink suspoilintą mano gyvenimą." Jeigu tu jam pasakysi, kad esi sveikas, kaip arklys ir netiki į visas medicinas, tu raidavei turėsi priešą.

Bučeriui reikia sakyti, kad suėdi 5 svarus pokčaps, dvi baliones ir pusę šolderio. Ir vėl bus frentas.

Kaip nueini į saliuną, tai sakyk, kad toj Jemerikoj jeigu žmogus neišgertų bačkos alaus, tai šiur turėtų pražuti, ba vanduo štedi eina dorti ir nesveikas plaučiams. Saluninkas nieko ant to neatsakys, tik ims ir užfundys. Dac rait.

Anderteikeriui reikia visai kitaip giedoti: "O, mister anderteiker! Koks bom gyvenimas ant šito svieto. Visai nesinori man gyvent ir vakar jau įsišiurinau, ba neužilgo mislinu padaryt sau galą. Mano boba taipgi serga ir tuoj gal užkels kojas."

Kunigui reikia sakyt: "O! tėve dvasiškas, koks tu mokytas žmogus, kaip gerai tu sakai pamokslus, kokia graži ir nekalta tavo gaspadinė, o! koks tu geras tėvas, še tau dešimtinė Dievui ant garbės."

Džian Bamba.

Vice Versa.

Farmeris atėjo į geležinių daiktų krautuvę ir rinko sau įrankius. Tame laike pardavėjas paklausė jo, ar jis nepirktų dviratį.

— Dviratis nereikalaus maisto ir jųs galėsite važinėtis apie farmą ant jo. Dabar jie atpiginti ir aš atiduosiu jums už 35 dol.

— Velyk aš už tuos 35 dolerius nupirkt karvę, — atsakė farmeris.

— O, taip, — ironiškai tarė pardavėjas, — bet jųs išrodytumete gana kvailu, jei ant karvės keliautumet apie savo farmą. Ar ne taip?

— Nedaugiau butų kvaila, — atsakė farmeris, — kaip, kad aš melžčiau dviratį.

Bijok juoko.

Viena "Vien. Liet." peržvalga No. 29 šiaip užsibaigia: "Visa jo yda tik tame, kad negieda per seimus marselietę ir po tam suklaupę nekalba 'Tėve musų,' nes iš to jau mat juoktųsi amerikonai."

Kalba taip p. Širvydas apie S. L. A., tartum norėdamas pasakyti, kad S. L. A. seimai kalbėtų "Tėve musų" arba giedotų marselietę, jeigu amerikonai nesijuoktų. Išeina, kaip kad Amerikoj nebutų nė krikščionybės, nė socijalistų, nes iš "Tėve musų" amerikonai juokiasi — tai liudija, kad amerikonai nepripažįsta maldų. Visi ateiviai žino, kad amerikonų didžiuma dar patįs kalba "Tėve musų" ir iš kalbančių nesijuokia. Kita, mažesnėji amerikonų pusė yra revoliucijonieriška ir su pagarba atsineša į marselietės giedojimą. Ar tik ponas Širvydas negyvena kitokioj Amerikoj, negu męs visi? O gal jam pačiam juokas iš "Tėve musų," juokas iš marselietės ir iš visko? O ką čia žinosi, mažu jis ir matė kokį amerikoną besijuokiant iš "Tėve musų," ar iš marselietės. Gal jeigu kas pasijuoktų iš jo galvos, ir ją jis numestų?

Ir tu, skaitytojau, buk atsargus, jei tik koks mužikas pasijuoks, kam tu su pačia gyveni, imk ir persiskirk.

Bubnas.

Redakcijos atsakymai.

Kapucino Žentui. — Antros korespondencijos nedėsime, nes p. p. Kirdėjus su Dagiu jau liko žinomi publikai savo "tautiškais' darbais ir tik ilga gyvenimo praktika gali juos permainyti.

A. Vasneliui. — Prisiųskite, pažiurėsime. Nematę, negalime spręsti. Tema interesinga.

Sam Shleider. — Ši žinutė silpna. Gal parašysite ką svarbesnio.

Mainieriui. — Labai neaiškiai parašyta ir perdaug ištesta. Netilps.

St. Jankauskui. Netilps, nes rašote, jog publikai buvo pasakyta, kad vardai tilps "Kovoj" ir vardus pasiųsti pavesta ne jums, o kitai ypatai. Manome, kad tai užduotis apsiėmusios ypatos tą darbą atlikti.

J. Maslauskui. — Nesuprantame, apie ką rašote. Netilps.

Proliečiui. — Tai privatiškas ir paprastas atsitikimas. Netilps.

SKAITYTOJU ATIDAI.

Visų gerbiamųjų "Keleivio" skaitytojų, kurių tik prenumerata pasibaigė, meldžiame atnaujinti. Kurie gavo paraginimus ir neatnaujinsite, būsime priversti "Keleivį" sulaikyti.

PASARGA.

Mainant adresąreikia visados priduot **naująjį** ir **senąjį** adresus. Nepridavus senojo adreso, adresas nebus permainytas.

"Kel." Administracija.

Telephone So. Boston. 845 M.

Dr. F. Matulaitis

495 Broadway, So. Boston.

Valandos:
Nuo 12-2 dieną ir nuo 7-9 vakare.
Nedėliomis iki 8 val. po pietų.

GERIAUSIA AKUŠERKA

F. STROPIENE

Pabaigusi kursą.
WOMENS MEDICAL COLLEGE
Baltimore, Md.

Pasekmingai atlieka savo darbą prie palago, teipgi suteikia visokias rodas moterų ligose, parupina gydunoles
Ofisas randasi:

30 W. Broadway,
SO. BOSTON, MASS.

John E. Nolan

naujausios mados
GRABARIUS IR BALSAMUOTOJAS
Atlieka visokį darbą prie palaidojimų kuogeriausiai už nebrangią prekę.
336 Broadway, So. Boston.
Gyvenimo vieta 645 Broadway.

STATAU NAMUS

naujus ir taisau senus. Kiekvieną darbą iš medžio ir muro padarau atsakančiai ir greitai. Esu kontraktorius. Kalbu visokias kalbas.

A. SUDYMT [14]
328 E. st., 3 fl., So. Boston, Mass.

Profesorius medicinos

Lietuviszkas D-ras M. Ziselman.

7 Parmenter St.
Boston, Mass.

Visokias ligas gydau pasekmingiausiai. Ateikit tiesiok pas mane 1 trepais į viršų tik neikit į aptieką: mano durys baltos arba telefona duok o aš atesiu.
Ofiso valandos
Nuo 9 iki 11 ryte
nuo 1 iki 2 ir 6 iki
8 vakare. Telephone 1967—3 Richmond

Lietuviška Agentūra.

Jeigu norite siųst kam nors
Laivakortę, Pinigus
arba patįs važiuot į Lietuvą, kreipkitės prie lietuvio agento, o visados būsite teisingai aprūpinti.

J. T. KAZLAUCKAS,
186 E. Chapel st., New Haven, Conn.
Telefonas: 1434—3.
Visoki patarimai velaui.

VIENATINIS LIETUVYS **AGENTAS**

Visoj apielinkėj.

Parduodu namus, lotus, duodu paskolas i rt. t. Įnšiurinu namus, rakandus ir gyvastį. Perkalbėtojas teismuose. Visokius patarimus suteikiu dovanai.

A. P. BABILIUS,
Ofisas: 873 Cambridge, st.,
Gyvenimo vieta: 69 Clark st.,
CAMBRIDGE, —— MASS
Tel.: Cambridge 3144-W

VIENATINĖ LIETUVISKA

APTIEKA

Bostone ir visoje Massachusetts valstijoje.

Gyduolių galite gaut kokios tik pasaulyj vartojamos, be ypatingai geros sekančios gyduolės:

Nuo Reumatizmo $1.00. Nuo slinkimo plaukų ir pleiskanų 75 c
Nuo kosulio, grippo ir slogos $1.00. Kraujo Valytojas $1.00.
Nuo saulės nudegimo 50 c. Bobro lašai $1.00. Nuo suirimo Nervų $1.00.
Vaikų ramintojas 25 c. Pamoda plaukams 20 c.
Nuo viduriavimo suaugusiems 50 c. Nuo viduriavimo mažiems 25 c.
Gydanti mostis nuo pučkų 50 c. Nuo prakaitavimo kojų 25 c.
Mostis ir skysčiai nuo niežų ir parkų $1.00.
Gyduolės dėl pataisymo apetito $1.00.
Gyduolės dėl suvalninimo vidurių 50 c.
Gyduolės nuo kosulio ir sunkaus kvėpavimo $1.00
Gyduolės nuo vištakių (corn's) 15, 20 ir 25 c.
Pilės dėl Kepenų ir Inkstų 75 c.
Pročkes nuo nerviško galvos skaudėjimo 10 ir 25 c.
Gumas nuo dantų gėlimo 10 c. Tikra Lietuviška Trejanka 25 c.
Visokie kvepianti muilai 10, 15 ir 25 c.
Perfumos visokių gėlių 25, 50, 75, $1.00, $2.00 ir daugiau.
Taipgi turiu visokių gyduolių vėliausio išradimo, nuo visokių paslaptingų ir kitokių ligų.

Jeigu norite gaut tikrus vaistus kurie sugrąžintų jums sveikatą, kreipkitės pas mane, o aš užtikrinu kad visame bus sąžiniškai patarnauta.

Receptus sutaisau teisingai,
nežiurint, ar jie butų Amerikos ar Europos daktarų.

Gyduolių galite reikalaut ir per laiškus, o męs prisiųsįme jums expresu.

Visokiame reikale kreipkitės šituo adresu:

K. ŠIDLAUSKAS 226 Broadway kampas C st.
SO. BOSTON, MASS.

Tu Esi Geriausias Prietelis.

Teip sako žmonės išgydyti nuo visokių ligų!
Kaip joki vaistai ir visoki daktarai negalėjo pagelbėti, tai tu mane išgydei.

Garbingas Tamista! Jųsų budas gydymo ir liekarstos labai geros, kad mano moteris net per tris mėnesius sirgus ant vidurių skaudėjimo, po krutine, galvos, didžio nusilpnėjimo ant sveikatos ir baltųjų tekėjimo, kurios ikšiol niekas nepataikė išgydyti, o kaip Jusų prisiųstas liekarstas suvartojo, tad tapo visai sveika ir daugiau liga neatsinaujina. Už tokį tikrą mokslišką ir pasekmingą gydimą visiems Tamistų vardą apskelbiu. Tu esi geriausias prietelis. Pasiliekame dėkingi.
Klemensas ir Ona Stefonavičiai,
1413 Brynmower, Scranton, Pa.

Kaip nieks neįstengė, tai Ph. M. Kliniko Mokslas išgydė trumpam laike!
Malonus Tamista! Kad išgydėt kosėjimą, skrepliavimą ir sunkumą ant krutinės pasekmingai, teip lygiai tik Jųs įstengiate išgydyti, nuo ligos išbėrimo ant odos spaugais ir niežėjimo; kiti gydytojai per du metu nesurado pagelbos. Už Jųsų teip gerą gydymą ir teisingas liekarstas siunčių šimtą kartų ačiu.
Su guodone A. Galmanas, Box 36, Bonne Terre, Mo.

Guodotinas Pons Daktare! Labai dėkavoju už knygą "Daktaras", kurią man prisiuntėt, ir podraug danešu, kad esu sveikas jau ir išgydytas nuo romatizmo. Antanas Jurgelis, Box 145, Paulsboro, N. J.

Garbus Daktare! Atleisk, kad ilgai apie save nedaviau žinios. Laukiau pasekmių gydymo, bet kad liga, nuo kurios mane gydėt, neatsinaujina skaudėjimas kojų, rankų, sąnariuose ir kaulų bei raumenų, — tad dabar širdingai dėkavoju už tokį teisingą, gerą gydymą.
Ant visada Jonas Pecura, 4549 Cambridge St., Philadelphia, Pa.

Daugybės dėkavonių ateina kas diena, iš kurių čion keletą patalpinom.

Jeigu tukstančiai džiaugiasi ir dėkavoja už sugrąžintą gerą sveikatą, tai tikrai ir Tave galima išgydyti.

THE PHILADELPHIA M. KLINIKUI galima pilnai tikėti, nes yra po valdžios kontrole ir paties gubernatoriaus užtvirtinta.

Geresnių liekarstų ir daktaro kaip Klinikoj negalima surasti.

Skaitykit knygą "Daktaras", iš kurios išmoksit ne tik nuo visokių ligų apsisergėt, bet kaip išsigydyti ir kaip nuo sukčių bei vampyrų apsisaugot.

JEIGU ESI NESVEIKAS ir vargina kokia nors šviežiai atsiradusi ar užsisenėjusi liga, bet dabar nori kad syki ant visada buti išgydytu, tai pribuk in Kliniko Ofisą asabiškai, o jei kur toli gyveni, tai aprašyk lietuviškoj kalboj savo liga ir kas kenkia: o apturėsi prieteliška roda arba ir reikalingas liekarstas, naujausio išradimo, kaip **VYRAMS** teip ir **MOTERIMS,** speciališkai kiekvienam prie ligos sutaisytas, kurios trumpam laike išgydo, kurios tik ligos užpuola varginimui žmonių ir paslaptingas be peilio, be pjaustymo, be operacijų. **Sekretai užlaikomi.**

Visada reikia adresuot teip:

THE PHILADELPHIA M. CLINIC
1117 Walnut St. Philadelphia, Pa.
Valandos: Nuo 10 iki 4 po piet. Nedėlioje nuo 10 iki 3. Vakarais Utar. ir Pėt. nuo 6-8.

Šitas apgarsinimas ir padėkavonės ištirtos, teisingos. Pilnai galima tikėt.

"Keleivio" Agentura

Po Kaucija ir Priež ūra Massachusetts Bankų Komisoriaus

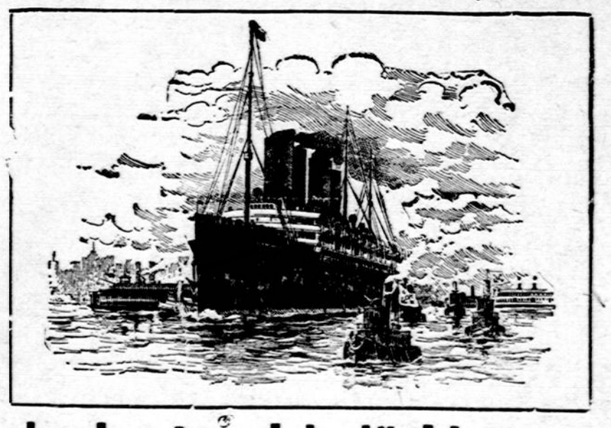

Laivakortės į ir iš Lietuvos!

Atvažiuojančius apsaugojam reikalingais dokumentais, kad negrąžintų ir nesulaikytų kastlegarnėj. Važiuojančius į Lietuvą aprūpinam konsuliariškais pašportais.

Pinigus siunčiam į visas dalis svieto pigiau, negu kiti. Reikalaukit prekių.

Mųs ofise dirba **Pakajaus Sudžia** (Justice of the Peace) ir **Rejentas** (Notary Public), todėl visi dokumentai, Amerikoniški ir Rusiški yra atliekami konogeriausiai.

Kreipkitės šiuo adresu:

"KELEIVIO" AGENTURA 28 W. Broadway So. Boston, Mass.

Tiesų Patarimas.

Klausimai.

1. Kada moteris iš Lietuvos važiuoja į Ameriką savo vyro jieškoti ir du turi antrašus: vyro ir kitą svetimą, ant kurio jai yra geriau važiuoti, jei vyras yra išsižadėjęs jos?

2. Kada moteris atvažiuoja vyro jieškoti, o jis čia budamas jau nenori jos pripažinti už savo moterį, kur jai reikia kreiptis?

3. Kokius darodymus iš Lietuvos reikia pasiimti moteriai, važiuojančiai į Ameriką vyro jieškoti?

Bičiulis.

4. Kokius pamokinimus geriausia duoti atvažiuojančiai jaunai mergaitei, kad neužturėtų Castle Garden'e?

5. Kaip geriau jai padaryt, ar tegul sakos, kad aš darbą turiu jau pastorojęs, ar nieko apie darbą tegul nesako? **Pusbrolis.**

Atsakymai.

1. Moteriškė turi važiuot pas vyrą. bet jei tas jos nepripažįsta, jai gal but sunku darodyt, pirm įleidimo į Suvienytas Valstijas, ir todėl tegul geriau važiuoja ant adreso kokio nors savo giminaičio; jei tokio nėra, tai ir pas svetimą žmogų gali važiuoti. Bet pastaram atvėjuj su įvažiavimu gali but sunkiau, nes valdžia žiurės ant tokios moters kaipo ant kandidatės viešos almužnos (liable to become a public charge), ir gal grąžint.

2. Jei moteris jau atvažiavus ir apsigyvenus Amerikoj, o vyras jos neprisiima, tai geriausiai kreiptis į teismą su advokato pagelba ir vyras bus suareštuotas už neprižiurėjimą (non-support) arba apleidimą (desertion) ir bus priverstas mokėt moteriai tam tikrą sumą kas sąvaitė arba eit į kalėjimą.

3. Paliudijimas nuo vietinės valdžios arba nuo kunigo yra užtektinai geras, bet daug geriau turėt liudininkus, kurie žino, kad juodu buvo vedusiu Lietuvoje.

4. Niekad nemokykit atvažiuojančią meluot. Inspektoriai, kurie ekzaminuoja žmones, yra taip išsilavinę, kad jokis melas nepraeis pro šalį, o kadangi atsakymai yra po prisieka, tad už kreivą prisiegą gali dar į kalėjimą patekt. Tik sąvaitė atgal atvažiavo žmogus iš Rumford, Me., į Bostoną išsiimt savo sesers dukterį. Koks ten kitruolis pamokino meluot, jog jo pati esanti Rumforde. Mergaitė, kuri nieko apie suokalbį nežinojo, klausinėjama atskiram kambarij pasakė, jog jo pati yra Lietuvoje. Mergaitė likos sulaikyta, o žmogus butų galėjęs kelis mėnesius gaut į šaltąją, bet palikęs ją išvažiavo. Aš dasižinojęs užsiinteresavau dalyku ir per gerumą deputy -komisijonierius Hurley jos brolis buvo pašauktas ir mergaitė jam atiduota. Melas butų brangiai apsiėjęs. Visados liepkite sakyt teisybę, ir jei kas nuvažiuoja išimt, ir tegul nemeluoja, nes sugaus ir tada labai negerai.

5. Į Ameriką uždrausta įvažiuot kontraktuotiems darbininkams ir todėl, traukdami žmones iš Lietuvos niekad nesakykit, kad "aš jau tau darbą turiu." Atvažiuojantis gali pasigirti ir už tą be jokio pardono grąžins. Galima sakyt, kąd aš stengsiuosi darbą surast, arba mano pusbrolis pagelbės man darbą surast, bet ne "jau darbas manęs laukia."

F. J. Bagočius.

IŠ LIETUVOS

Šiauliai. Šiemet Šiaulių gimnaziją baigė 22 jaunikaičiai (klesoj buvo 25 mokiniai): 1 vokietys, 3 lenkai, 4 žydai, 6 rusai ir 8 lietuviai: Baranauskas Stasys, Birutavičius Stasys, Birutavičius Pranys, Gardimavičius Zigmas, Didžiulis Julijonas, Markauskas Mėčius ir Nainis Jonas. Tai bus bene pirmas toks Šiaulių gimnazijos atsitikimas, kad lietuviai viršitų kitas tautas pavieniai. Atsikartos šitoks faktas taipgi, gal, negreitai. Kaukas.

Maldininkų buriai vis tebekeliauja Kalvarijon. Šiomis dienomis laukiama keleto burių iš Trakų, Vilniaus pav.

Kauno tvirtovės artilerijos viršininkas pranešė Vilniaus gubernatoriui, kad nuo birželio 28 d. prasidėsiąs ir tiktai rugsėjo 18 pasibaigsiąs šaudymas Aleksiejaus poligone. Kadangi to poligono niekas aplinkui nesaugos, tai suiminėsią visus tuos, kurie atsidurs jame kareiviams bešaudant. Šaudoma busią dienomis ir naktimis.

Tvėrai. Gegužės 27 d. audros metu perkunija trenkė bažnyčios varpinyčion ir sugadino ją.

Gelažiai (Pan. pav.) čionai gegužės 31 d. ir birželio 1 d. buvo griausmingos audros. Vosniunų kaime perkunija uždegė Č., bėdno žmogelio triobą. Audra pridarė nemažai blėdies, sumušė rugius, apdraskė stogus. Leliukas.

Nauja muitinė atidengta šiomis dienomis Inkakliuose (Res. pav.). Toji muitinė pirmiau buvo perkelta Inkakliuosna. Iškilmėn buvo suvažiavę daugybė valdininkų iir svečių. Be abejonės, Inkakliai nuo šio laiko turės pakilti.

Vyriausioji krasos ir telegrafų valdyba pranešė visiems krasos skyriams, kad skaičiun tų korespondencijų, kurias galima siuntinėti juostele apjuostas, priskaitoma ir visokios pirklybos įstaigų saskaitos, visokie išrašai, statistikos žinios, pirklybos knygų ištrukos ir t.t. Juostele apjuostus galima irgi siuntinėti visokius norinčiųjų apdrausti pranešimus apdraudžiamomsioms d-joms, plenus, atspauzdintame lape parašytas sąskaitas ir t. t.

Keliauninkas. Šiomis dienomis, kaip rašo S. Z. T., Girkalnij, Res. pav. pasimiręs lietuvis keliauninkas — Juozas Žiuraitis. Anot pasakojimų, jisai du kartu esąs apkeliavęs pasaulį, belankydamas įvairius kraštus. Girkalnij jis turėjęs mažą žemės sklypelį; buvusi ir šeimyna. Praėjusiais metais jis tik tesugrįžo namo, su viršum 20 metų nebuvęs gimtinėjje; namiškiai jo nepažinę. Turto jokio neturėjęs, ką uždirbdavęs, tai ir išleisdavęs kelionėms.

Vyžuonos (Ukm. pav.). Meištavičiui; mokytojui Žakavičiui ir valstiečiams, nutarta valdžios prašyt pinigų ir medžio naują dviklesę mokyklą statyti. Dvarininkas M. aukoja mokyklai ketvirtą dalį žemės dešimtinės, o valstiečiai pradėjo jau malkas ir akmenis vežti.

Gindviliai (Ukmerg. p.). Čia prigėrė 12 metų vaikas, jisai maudėsi ir nemokėjo plaukti. Plaukė ant lentos, lenta apvirto ir vargšas prigėrė.

Kretinga (Telšių pav.). Šiomis dienomis koks tai žmogelis iš Plungės, J. Vaškus, begirtuokliaudamas išėjo iš karčemos ir, beeidamas pro šalį šulinio, virto jan galva žemyn, susidaužė ir nuskendo. Ištraukė jį jau nebegyvą. Tikrasai.

Emigracija. Gegužės mėnesiu išviso pro Liepojų iškeliavo svetimuosna kraštuosna 5612 žmonių. Tuo pačiu laiku 1911 m. iškeliavo tiktai 3,329 žmonės. Sugrįžo iš Amerikos gegužės mėnesiu 1,015 žmonių. Praėjusiais gi metais tuo laiku buvo sugrįžusių tiktai 92 žm.

D-RAS ST. ANDRZEJEWSKI
Vienatinis lietuviškai-lenkiškas
DANTŲ DAKTARAS.
Užtaisau pasigadinusius dantis ir įdedu naujus. Darbą gvarantuoju. Taipgi ištraukiu dantis be skausmo.
238 HARRISON AVE., BOSTON.

GERIAUSIAS LIETUVIŠKAS FOTOGRAFAS

Mano dirbtuve yra įrengta puikiausiais, naujausios mados įrankiais. Atlieku darbą artistiškai. Padarau fotografijas kuopuikiausiai, malevoju naturališkom parvom, iš mažų padidinėju ir t. t. Esant reikalui einu į namus fotografuoti. Pasilieku gero velijančiu
JURGIS STANAITIS
453 Broadway So. Boston, Mass

TELEPHONE: FORT HILL 1864.
H. H. NAYOR
ADVOKATAS
Pasekmingai veda visokias bylas. Visokiuose teismiškuose reikaluose suteikia teisingą patarimą.
426-430 Exchange Bldg.
53 State st., Boston, Mass.
Jeigu dėl kokių nors prižasčių ne butų parankų ateit pas mane, tad galite pasikalbėti per:
R. Vasiliauską
28 W. Broadway So. Boston, Mass.

Ei, Vyrai, visi pas
YUDEIKO!
Jis užlaiko gerą Restauraciją, visokios rušies Alaus, Degtinės, Vyno ir Cigarų.
Prieinamiausia ir parankiausia vieta lietuviams.
304 Broadway ir 259 D streets,
SO. BOSTON, MASS.

Ant 21 akmens
Gelžkelio laikrodis
Sriubeliu užsukamas, vyriško ir moteriško didumo, ant 20 metų auksuotas, su išrašytais dubeltavais viršais. Labai teisingai eina, skiriamas ypatingai geležinkeliu važiuojantiems žmonėms, kuriems reikia visuomet tikras laikas žinoti. Gvarantuotas ant 20m. Ypatingas pasiulyjimas. Męs išsiųsime šį laikrodėlį ant kiekvieno adreso už $5.75 C. O. D. ir persiuntimo kaštus, su teise jums viską peržiurėt. Jei busi neužganėdintas, nemokėk nė cento. Atsiminkite, jųs užmokėtumėt už tokį pat laikrodėlį apie $25.00, jei pirktumėt kitur. Puikus auksuotas lenciugėlis ir kabutis dykai su kiekvienu laikrodėliu.
Excelsior Watch Co.
906 Athenaeum Blg., CHICAGO, ILL.

DIDIS GYDYTOJAS
Dr. IGNOTAS STANKUS M. D.

Gydo pasekmingiausiai visokias ligas: vyrų, moterų, vaikų ir daro visokias operacijas. Su geromis lekarstomis jo paties sutaisytomis. Dr. Ignotas Stankus jau šimtus žmonių išgydė katrie paliko ant visados sveikais, linksmais ir jam dėkingi. Jis yra Vienatinis Tikras Daktaras Lietuvis Philadelphijoj, pabaigęs daktariškus mokslus Indianos Universitete ir baigęs didžiuju daktaru mokslą, The New York Post Graduate Medical School and Hospital.
Iš Daugelio Padėkavonių
Kelias Cia Patalpiname.
Aš Jurgis Lukoševiče, 128 E. Superior st., Chicago Ill., buvau labai slabnas ir turėjau kosulį, net buvau pametęs nodėją buti sveiku, bet kuo met atsišaukiau pas Dr. Ignotą Stanku, jis už pirmo prisiuntimo gyduoliu mane išgydė. Dėkavoju širdingai ir siunčiu $ 2.00 dovanu gastinčiaus.
M. Navickis, 5 Lincoln st, Brighton, Mass. rašo taip: Rašau šiandien laišką daktarui Ignotui Stankui su dideliu linksmumu, kad man sugrąžino sveikatą. Labai dėkavoju. Skausmas krutinėje, strėnuose ir sunkus kvėpavimas jau sustojo, spuogai ir plėtmės nuo veido baigia gyti
Širdingai dėkavoju aš Jonas Požėla savo tautiečiui daktarui Ignotui Stankui už išgydymą augančius guzus kakle ir sugrąžinimą vyriškumo 1601 Winter st., Philadelphia, Pa
Turiu daugybę padėkavoniu nuo merginu ir moteru už išgydymą nuo nereguliarišku mėnesiniu, baltuju tekėjimu, skaudėjimo strėnu ir koju.
Čia padėkavonės patalpintos su daleidimu pačiu ligoniu. Kiti visi yra užlaikomi slaptybėje.
APSIIMU PASEKMINGAI IŠGYDYTI.
Nuo reumatizmo, skaudėjimo ir gėlimo sąnariu, kaulu, strenu ir šonu; nuo visokiu ligu, užkietėjimo ir nedirbimo viduriu, išbėrimo, kuno niežėjimo, visokiu spuogu, dedervinių, slinkimo plauku, galvos skaudėjimo, nuo ligos širdies, inkstu, plaučiu, kepenu. Nuo visokiu nervišku ligu, neuralgijos, drebėjimo sąnariu, nemiegojimo ir išgąščio, nuo greito nuilsimo ir sunkaus kvėpavimo, peršalimo ir nuo visokiu slogu. Nuo visokiu užkrečiamu lytišku ligu ir visokiu kitokiu nusilpnėjimu sveikatos. Taip gi nuo visokiu moterišku ligu, skausmingu ir nereguliarišku mėnesiniu, baltuju tekėjimu ir gumbo ligu.
Visi ligoniai kreipkitės pas daktarą Ignotą Stanku ypatiškai arba laišku be skirtumo, kaip toli gyvenate Amerikoj, Anglijoj, Kanadoj ir kitose šalyse, o apturėsit širdingą rodą ir pagelbą.
DR. IGNATIUS STANKUS, M. D.
1210 So. Broad st., Philadelphia, Pa.
Offiso Valandos } Nuo 9 iki 1 po pietu ir nuo 7 iki 9 vakare. Nedėliomis nuo 1 iki 4 po pietu.

Dr. W. J. Moroney
218 Tremont st., Boston, Mass.
PRIESZAIS MAJESTIC TEATRA.
Didžiausia ir geriausiai intaisyta labatorija Naujoj Anglijoj.
Dvidešimts dviejų metų praktika ir labatorija ištaisyta su moderniškiausiais įtaisais. Ypatišką priežiura gauna kiekvienas ligonis ir tie tai dalykai yra geriausia mųs gvarancija ilgo patyrimo ir mokslo.
Specijalistas sunkiose kroniškose nervų ligose
ir negalėjimus pilvo, plaučių, širdies ir kraujo, podraug visokių katariškų apsireiškimų.
SPECIJALISTAS VISOKIŲ LIGŲ: AUSŲ NOSIES IR GERKLĖS.
Examinacija ir roda dykai.
Offiso valandos paprastoms dienoms: } Nuo 10 ryto iki 8 vakare.
Nedėldieniais ir šventadieniais nuo 10 ryto iki 1 po piet.

ZIRA Cigarettes
10 for 5c
SMAGUS RUKYMAS

Sutaisytas iš geriausio turkiško tabako; patinka kiekvienam rukoriui.
GRAŽIOS ŠATINO DOVANĖLES kiekvienoj "ZIRA" dėžutėj. Susidėk tuos pavekslėlius. Iš jų galima pasidaryti grazias paduškaites ir šalikus.
PARSIDUODA PAS VISUS KRAUTUVNINKUS
P. LORILLARD COMPANY

Siutus ir kitokius Rubus
Duokit pasiut mums!

Užtikrinam kad Jus sučėdysite pinigų ir turėsite gražius rubus. Męs imam materiją iš gerųjų firmų ir primieruojam rubą pagal žmogų, todėl nesudarko žmogaus išveizdos ir buna tvirtesni.
Gerus vyrams Siutus ir Overkotus pigiausiai ir gerai.
Musų firma randasi ir Californijoj, todėl męs greičiau pagaunam visokias naujausias formas.
Jeigu norite turėt gerus rubus pigei, tad ateikit pas mus.
Taipgi išvalom ir išprosinam visokias Vyrų ir Moterų drapanas.
Tikras Jusų brolis lietuvys
Z. Budreckis
222 W. Broadway, SO. BOSTON, MASS. ir 24 Ames street, MONTELLO, MASS.
Telefonas: So. Boston. 21013.

(Tąsa nuo 1-mo pusl.).

Carey atsisakē nuo kandidaturos.

James F. Carey, kuris buvo Massachusetts socijalistų nominuotas kandidatu į gubernatorius, dabar atsisakē nuo savo kandidaturos, pavesdamas ją kongregacijonalistų kunigui Rolandui D. Sawyerui iš Ware, Mass. Iš laisvesniųjų tikėjimų daug yra kunigų socijalistais, tik musiškiai tokie atkakląs atžagareiviai.

24 sužeisti karams susimušus.

Philadelphia, Pa. — Ant 15-tos ir Allegheny ave. 19 liepos susimušē du gatvekariai. 24 žmonės liko sunkiai sužeisti.

7219 žodžių į valandą.

Spokane, Wash. — Komercijos mokytojų federacija buvo parengus nacionalinį čia kontestą rašymo ant drukuojamų mašinėlių. Kontestą laimėjo tula Miss Wilson iš New Yorko, kuri į vieną valandą išspauzdino 7219 žodžių ir padarē tik 68 klaidas. Didžiausis pasaulio rekordas iki šiol buvo 6,720.

Baisi piktadarystē; policija kaltinama.

Iš 15 į 16 liepos New Yorke papildyta baisi piktadarystē, už kurią visa kaltē krinta ant policijos.

Tulas Herman Rosenthal pagarsino, kad visi šiulerystēs ir gemblinimo namai New Yorke yra slepiami po policijos priedanga. Policijos vyriausybē žino apie visus piktadarystēs urvus, bet visus juos slepia, nes ima didelius kyšius. Rosenthal pats turėjęs šiulerystēs namą, bet susipykęs su policija ir ji jam tą vietą uždariusi. Policijos lieutenantas Becker paskolinęs Rosenthalui $1,500 nupirkimui rakandų ir kitokių dalykų. Namas buvo atidarytas ant West 45-tos gatvēs ir nuo pelno, kokį tas namas atneš, policijos lieutenantui turėjo but mokama 25 nuošimčiai. Bet kaip reikėjo pelnu dalytis, kilo nesusipratimas ir lieutenantas Becker tą slaptą įstaigą 15 balandžio uždarē.

Tokis Rosenthalio pranešimas padarē didelę sensaciją New Yorke. Policijos komisijonierius Waldo ir prokuroras Whitman buvo tuo tarpu ant vakacijos. Išgirdę tokį skandalą, tuoj atpiškėjo į New Yorką ir 16 birželio turėjo prasidėt tirinėjimas. Rosenthal tame dalyke turėjo buti svarbiausiu liudininku prieš policijos lieutenantą.

Bet prieš tą dieną Rosenthal likos naktį nušautas. Tas visai išputē skandalą. Aplinkybēs taip susideda, kad užmušėjistėje kaltas policijos lieutenantas. Rosenthal išėjo iš namų iš vakaro, sakydamas savo pačiai, kad jis turi paskirtą pasimatymą su policijos lieutenantu Beckeru, Metropole viešbutije. Apie vidurnaktį Rosenthal buvo jau viešbutije. Atsisēdęs prieangoj jis užsirukē cigarą ir pradėjo sau švilpauti laukdamas policijos lieutenanto.

Prieš pat antrą valandą privažiavo didelis automobilius tamsiai nudažytas. Iš jo išlipo žmogus, paėjo link Rosenthalio ir sako: "Herman, išeiki čionai, vienas nori tave matyt."

Rosenthal išėjo prie automobiliaus, bet, lyg ko nusigandęs, staiga sustojo. Tuotarpu iš tamsaus automobiliaus pasipylē šuviai. Keturios kulkos papuolē Rosenthaliui į galvą ir jis krito ant vietos negyvas.

Pakol publika apsižiurėjo, kas čia atsitiko, tamsus automobilius jau dumē visomis gatvėmis linkui Fifth ave ir tuoj išnyko iš akių.

James Consedine, vienas iš viešbučio savininkų, kuris matē iš prieangos tą tragediją, šitokį duoda paliudijimą:

"Aš mačiau, kaip Rosenthal ėjo nuo viešbučio. Jis ėjo ir link Broadway, bet staiga sustojo. Nežinau, ar jis matē automobiliuje žmones, ar ne, bet išrodē, kaip kad jam kas atsitikę. Aš žinau, kad vienas automobiliuje buvo policistas."

Kada pranešta apie Rosenthalio mirtį jo pačiai, ji sušuko: "Tai policijos darbas! Aš ir mislijau, kad taip bus. Aš taip bijojau, kad jis nesugrįž atgal!...

Kaltininkai, rodos, aiškųs, bet policija da jieško, kas jie tokie galėtų but. Suimta jau keliatas žmonių, bet sakoma, kad svarbiausi kaltininkai pabėgo.

Vietinės Žinios.

Rado pačią negyvą.

Prie No. 88 Fellows gatvēs Roxbury, rastas kunas ponios Grady. Jos kaulai buvo sulaužyti ir viduriai sužeisti. Išrodē, kad ji iškrito iš savo buto nuo antrų lubų, nes langas buvo atdaras, tečiaus policija sprendžia, kad jos vyras galėjo ją užmušt ir išmest, nes jos 10 metų mergaitē liudija, buk tēvas mušęs ją ir ušrakinęs duris, kad neišbėgtų. Kliksmą girdėję ir kaimynai. Vyras yra suimtas ir eina tirinėjimai.

14 arklių sudegē.

20 liepos rytą anksti policmanas pastebėjo gaisrą po No 75 Northampton st. ir davē žinią ugnagesiams. Ant antrų lubų buvusieji 14 arklių sudegē. Žuvo ugnij daugelis vežimų. Namas buvo murinis iš 3 lubų ir visas sudegē. Aplinkiniai gyventojai buvo iškraustę savo rakandus ant gatvių.

Streikierių baudimas.

Nors karų kompanija yra kalta ir visi protingesni valdininkai tai pripažįsta, tečiaus jos viršininkai nebaudžiami ir streiklaužiams daromos visokios išlygos teismuose, o streikierius baudžia už mažiausį prasikaltimą arba visai nekaltai. Pereitą pėtnyčią teisėjas Bennett atrado kaltu streikierį Perley Robinsoną už padėjimą ant rėlių sprogstančios medegos, kuri tik balsą galėjo padaryti, o nebutų galėjusi padaryt blėdies. Robinson sulaikytas iki augštesnio teismo po $2000 parankos. Daniel Doherty likos nuteistas 3 mėnesiams į pataisos namus. Kitų šešių streikui simpatizuojančių žmonių byla likos atidėta iki 30 liepos. Jie kaltinami kėlime triukšmo ant Federal gatvės, kur liko užpultas karas. Newtono teismas paskyrē $15 bausmės Arthurui Cavanaugh už pavadinimą streiklaužio šašu.

Lietuvių Ukėsų Kliubo ekskursija pereitoj nedėlioj nekaip nusisekē. Jau išvažiuojant iš pat ryto lietus lijo, o išvažiavus ėmē pilti kaip iš viedro ir pylē visą laiką be pertraukos. Apie 5-tą valandą laivas turėjo grįžti atgal.

Atvažiavus namo, tuoj išlipus iš laivo prieplaukoj kilo muštynės. Vienam gana sunkiai sudaužyta galva. Penkis kartus šauktasi per telefoną į policiją. Kada atvažiavo burys policistų su vežimu, buvo jau po muštynių ir žmonės išsiskyrstę. ir penkis areštavo.

Nors muštynes sukėlė visai pašaliniai, tečiaus visas nesmagumas liko ukėsams. Rengiant tokius pasivažinėjimus geriausia butų svetimų neįsileidus.

Po So. Bostoną pradėjo vaikščiot du jauni vyrai rinkdami aukas. Jie sakosi, kad jie yra streikuojantieji konduktoriai ir aukas renka streikieriams. Ištikrųjų gi jie yra tik paprasti apgavikai, gyvena Bostone, 20 Brookline st. Apsisaugokit jų. Vienas yra augšto ugio, kitas žemo.

Pereitą pėtnyčią pasimirē Binghamptone, N. Y., daugeliui žinoma Petronelė Tačiulauskienė ir Latvinskienė pagal antrą vyrą. Ji į tenai buvo išvažiavus gydytis nuo vėžio ligos ir išbuvo 12 sąvaičių. Į So. Bostoną liko parvežtas jos kunas subatoj, o panedėlij palaidota ji ant Cavalery kapinių po pamaldų švento Augustino bažnyčioj. Stebėtina tai, kad So. Bostono Lietuvos Dukterų Dr-stė, prie kurios velionė prigulėjo, atsisakē dalyvaut laidotuvėse už tai ,kam ne lietuviškoje bažnyčioj atsibuvo pamaldos. Turėtų gėdintis tokia draugystė, nes iš tautiškos ji virsta į grynai bažnytinę ir da su kokiais tai keistumais.

Kadangi velionė buvo gera žmona ir kiekvienas keleivis bei bėdinas atrasdavo pas ją prieglaudą, tai draugai ir giminės sunešē nemažai vainikų ir prisiėjo samdyt jų vežimui atskirą vežimą. Šermenįs ėjo tyliai ir dailiai.

Velionė nebuvo nė kiek mokyta moteris, bet buvo sumani ir gera vaikų auklėtoja. Jos duktė (dabar ištekėjusi už A. Antonovo) ir sunus yra gerai išmokintais muzikantais ir inteligentiškais žmonėmis.

Per visą amžių velionė vedė sunkią kovą prieš skurdą ir vyrų girtybę. Toj kovoj ji susidurē su neišgydoma liga, kuri ir atėmē jai gyvastį. Bostone velionė išgyveno apie 20 metų. Per visą gyvenimą, kaip ji pati sakydavo, jai nešvietē laimės saulutē. **Žentas.**

Lietuvē Kriaučka {Siuvėja}.

Ona Čepulionienė pirmiau gyvenanti po No. 22 D st dabar persikėlē su visa dirbtuve po **No. 242 Broadway So. Boston, Mass.**, ant trečių lubų, viršuj "Laisvės" redakcijos. Siuvam visokius moteriškus rubus pagal naujausias madas ir už prieinamą prekę, todėl visos lietuvės, su visokiais siuviniais kreipkitės pas mus, o visados turėsit gerai pasiutus rubus.

ONA CEPULIONIENĖ 9c

242 Broadway, So. Boston.

AGENTURA

PIRKIT NAMUS

Turiu ant pardavimo kelis ŠIMTUS NAMŲ Bostone ir apielinkėj, todėl kurie norit nusipirkti NAMĄ PIGIAI ir patinkamoj vietoj, atsišaukit pas mane, o gausit adresą DYKAI.

PIRKIT FARMAS

Turiu keliasdešimts FARMŲ apie Bostoną ir kituose steituose. Kurie norit įgyti farmą pigiai, kreipkitės šiuo adresu, o apturėsite patarimus visai DYKAI.

PIRKIT LOTUS

Kurie norit gerai pelnyti ant pirkimo lotų (plecių) dėl namų arba apsigyventi ant tyro oro, kur sveikata ir darbas laukia jūsų, atsišaukit ypatiškai ar per laišką, o gausit plenus, adresus ir nuvažiuoti tikietus VISIEMS DYKAI.

PIRKIT BIZNIUS

Turiu daug Grocernių, Icecreamo ir Drygoodsštorių ant pardavimo arba parandavojimo PIGIAI.

PIRKIT IR PARDUOKIT

Kurie norit pirkti ar parduoti savo savastis, PATARNAVIMAS visiems DYKAI mūsų **LITHUANIAN AGENCY.**

PIRKIT ŠIPKORTES

Važiuoti į Lietuvą arba atvažiuoti į Ameriką ant geriausių linijų ir PIGIAI mūsų AGENTŪROJ.

Apsaugokit gyvastį ir turtą.

Prirašinėjam į geriausias ir didžiausias kompanijas ant visokių skyrių GYVASTĮ ir TURTĄ.

ORDERIUOKIT ANGLIS.

Kurie norit PIGIAI PIRKTI ANGLIS ir GERAS dėl kūrinimo, ordeliuokit iš mūsų LITHUANIAN AGENCY.

Užtvirtinkit dokumentus.

Padarau DAVIERNASTIS ir kitokius DOKUMENTUS, taipgi suteikiu RAMYBĖS TEISMĄ ir pasirašau ant visokių popierų ir pridedu ženklą (pečėtį) PIGIAI, kurie atsišauks pas lietuvišką RAMYBĖS TEISĖJĄ (Justice of the Peace.)

Supraskit Angliškai

Kurie nemokat angliškai, kreipkitės pas Lithuanian Agency, o jums suteiks geriausius perkalbėtojus į Lietuvišką, Angliską, Rusišką ir Lenkišką kalbą.

Būkit ūkėsais

Skubinkitės tapti piliečiais (citizens), nes jau laikas pradėti užsiimti politika. Prie išsiėmimo popierų PAGELBSTIME visiems DYKAI.

Apsisaugokit nuo valkatų

Kurie būsit užpulti nuo valkatų arba su KITOKIAIS VISOKIAIS REIKALAIS kreipkitės pas

LITHUANIAN AGENCY

233 Broadway

SO. BOSTON, MASS.

Telephone, So. Boston 1236-W

Vedėjas šios Agentūros (Manager)

ANTANAS IVAŠKEVIČ.

REIKALINGA

400 VYRŲ Į GIRIAS

arba šiaip prie įvairių darbų. Jeigu apsiims dibti visą sizoną, kompanija apmoka ir kelionę. Norintieji platesnių žinių, kreipkitės šiuo adresu:

UNITED STATES EMPLOYMENT OFFICE,

3 TREMONT ROW,

BOSTON, - - - MASS.

Clix Cigarettes

IŠ MAIŠYTO TABAKO ĮVAIRIŲ TAUTŲ.

10 cigaretų už 5c.

Didžiausios vertės cigaretai.

Tabakai parinkti išlavintų žmonių, kurie pažįsta kiekvieną lapą, kokios jis šalies.

NAUDINGI KUPONAI KIEKVIENOJ DĖŽUTĖJ. SUSIDĖK JUOS.

Už 10 kupon gausi baksą Clix cigaretų dykai.

Parsiduoda visur.

5¢

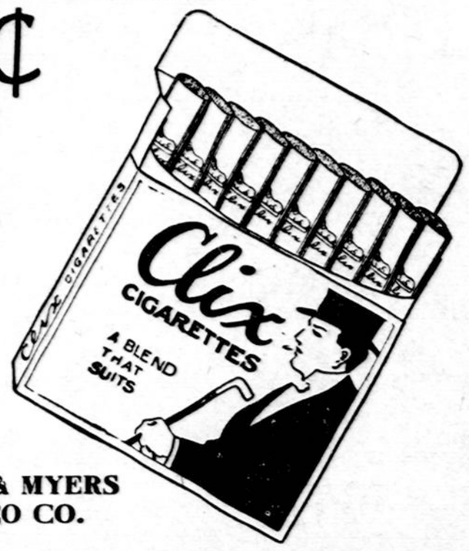

LIGGETT & MYERS TOBACCO CO.

KNYGOS

Išleistos kun. V. Dembskio.

Iš ko kyla melai	75c.
Kaip maskolai persek. Lietuvą	10c.
Kaip laidoti numirėlį	10c.
Imtynės varguolių su bagočiais	10c.
Ar vyskupas Valančius nėra viliugis Lietuvos?	15c.
Dvynai vagių	25c.
Kankiniai už mokslą	$1.00
Inkvizicija	$1.25

Visas šitas knygas galite gauti "Keleivio" redakcijoj arba pas išleistoją

Rev. V. Dembskis,

1419 N. Main Ave., Scranton, Pa.

Visos tos knygos gaunamos taipgi ir "Keleivio" redakcijoj.

TEISINGIAUSIA IR GERIAUSIA

Aptieka

Sutaisome Receptus su didžiausia atyda, neziurint ar iš Lietuvos atvežti ar Amerikoniški. Gyduolių galite gauti, kokios tik pasaulėj vartoja, teipgi visados randasi Lietuvis aptiekorius **P. Jatulovičius.**

Savininkas

Edvardas Daly

18 Broadway, S. Boston, Mass.

Galit reikalauti ir per laiškus, o męs per expresą gyduoles prisiusim

M. Gallivan Co.

Užlaiko geriausį

Elių, Vyną, Likierius ir kitokius gardžius gėrimus o taipgi ir geriausio tabako Cigarus.

Meldžiame užeiti o visados rasite gražų patarnavimą.

362 2nd st., So. Boston.

Tel.: Main 3307.

Gyvenimo Tel.: Milton 521—3.

NATARIJUŠAS IR SUDŽIA TAIKOS

ADVOKATAS

Atlieku visokius reikalus Nelaimėse, Skunduose, Ukėsiškas popieras ir visokius teismo dalykus.

Čia galit susikalbėt rusiškai

ALEXANDER ROSE

294 Washington st., Room 330, BOSTON, MASS.

Russian-American Bureau.

Męs siunčiam pinigus į Rusiją ir kitas šalis; už šimtą rublių męs imame $51.85; už didesnes sumas męs mažiau skaitom. Taipgi padedam pinigus į visas Europos bankas ir išduodame bankines knygutes. Dėl kitų kainų ir informacijų kreipkitės šiuo adresu:

Russian American Bureau,

(Uždėta 1892 metuose.)

160 N. 5-th AVE, kertė Randolph St., CHICAGO, ILL.

RUSISZKAI-AMERIKONISZKA LINIJA.

Didžiausi, geriausi ir greičiausi garlaiviai, plaukioja kas dvi sąvaitės tarp Rusijos ir Amerikos, niekur pakelėj nesustodami.

Nauji su dviem šriubais garlaiviai CAR, KURSK, RUSSIA

Į Rotterdamą 8 d., į Liepojų 11 dienų.

$33.00	III klesa	$35.00
$48.00	II klesa	$50.00
$65.00	I klesa	$75.00

Czar (naujas), 27 Liepos (July).

Russia, 10 Rugpiučio (August),

Kursk, 24 Rugpiučio (August),

Dėl smulkesnių žinių kreipkitės pas musų agentus:

A. E. JOHNSON & CO.

27 Broadway, New York.

J.P.TUNILA

Užlaiko didelę

KRAUTUVĘ

Deimanų, laikrodžių, Wolthom - Elgin, ir šliubinių žiedų. Užlaikom keliaujančius agentus ir rderius palmam ir prstatom į namus. Užlaikom taipgi Didelę Sankrovą DRABANŲ: vyrams Siutus, Overkotus ir Marškinius. Duodame ant bargo ir ant išmokesčio.

822 Washington st., BOSTON, - - - - - - MASS.

Musų agentai: J. A. Peldžius, J. Pocius, J Pociunas, Liud. Davalga ir F. S. Simanckis.

Sveikata

Brangiausis Žmogaus Turtas.

Tik sveikas žmogus gali buti linksmas, laimingas ir turtingas. Daktaras duoda tiktai patarimus, o aptieka išgydo kiekvieną savo vaistais.

Tikriausius ir pasekmingiausius vaistus gausite pas savo vientautį, kuris užlaiko vienatinę ir didžiausią lietuvišką aptieką Brooklyne. Męs užlaikome iš Lietuvos partrauktus kaip ir vietinius visiems gerai žinomus įvairiausius naminius vaistus. Turėdami kokius reikalus su aptiekomis, visados kreipkitės pas savo vientautį. Visokius patarimus asmeniškai ar per laiškus kiekvienam suteikiame uždyką.

VINCAS J. DAUNORA, APTIEKORIUS

229 Bedford ave., Brooklyn, N. Y.

Kampas North 4-tos gatvės.

No. 30, 1912 m.

DARBININKAI VISŲ ŠALIŲ VIENYKITĖS!

KELEIVIS

Ketvergas, 25 d. Liepos.

VIENYBĖJE YRA GALYBĖ PER JĄ ĮGYSIME TIESAS!

Į skaitytojus.

Šį numerį "Keleivio" skaitytojai gauna dvigubai padidintą — 16-kos puslapių. Tai yra kunigų numeris iš vienos pusės, ir Ettoro ir Giovannitti — iš kitos.

Visi atsimena Lawrence'o streiką. Tai buvo tikra karė — karė alkanų žmonių su sotais.

Kada kįla karė tarp dviejų priešingų valstybių, laimėjusiems generolams visuomet skiriami medaliai ir pakeliama alga.

Lawrence'o karę laimėjo darbininkai. Jų vadovams turėjo but duota daugiau medalių negu kokiam kariškam generolui, nes jie be ginklo apgalėjo gerokai apginkluotus milicijos durtuvais ir policijos buožėmis kapitalistus. Tečiaus liaurų vainiko ir medalių jie negavo. Jiems užmokėta kalėjimu.

Savo laiku visi buvo užinteresuoti darbininkų kova Lawrence. Įdomu tad bus išgirsti, kokis likimas laukia tos kovos vadovus. Jų bylai data da nepaskirta, bet yra žinoma, kad ji prasidės rugsėjo mėnesije. Taigi, kad supažindinti visuomenę su kapitalistų pasikėsinimu ant tų dviejų vadovų gyvasties, leidžiam prie šio numerio priedą.

Visos čia informacijos apie Ettorą ir Giovannitti ir jų bylą yra gautos iš apginimo komiteto.

Iš savo pusės turim da pridurti, kad Ettorui ir Giovannitti, ypač gi Ettorui, ir lietuviškoji visuomenė yra kalta ,kaip ir kitos. Nors jie italai, bet darbininkų reikalai jiems rupėjo lygiai visų. Jie surišo juos vienu I .W. W. ryšiu į vieną didelį kuną ir po viena I. W. W. veliava kovojo. Po ta pačia veliava buvo vedami ir lietuviai. Ačiu I. W. W. vadovams šiądien apie pusantro tukstančio lietuvių Lawrence ir apie tiek Lowellije ir kitur gauna didesnes algas ir geresnėse sąlygose dirba .

Todėl už Ettorą ir Giovannitti turi užsistoti visų tautų darbininkai, nes ir je kovojo už visus ir už jų reikalą dabar sėdi kalėjime. Jie kovojo lygiai už lietuvius, todėl ir lietuviai turi kovoti už juos. Reikia rengti susirinkimus, rinkti jų apgynimui aukas ir siųsti protestus į Lawrenceą district attorney Atwill ir į Bostoną gubernatoriui Fossui. Tegul musų protestai nenutįla, pakol Ettor ir Giovnnitti nebus liuosi.

Už ką juos kaltina ir kokie tam yra prirodymai, skaitytojai matys iš tolesnių aprašymų, kurie telpa šitam priede. Iš visko aiškiai matosi, kad tai tik kapitalistų užsivarinėjimas ir kerštas už pralaimėtą jų kovą su darbininkais.

Ettoras ir Giovannitti.

Ettoro ir Arturo Giovannitti byla da sykį išneša į aikštę jų ypatas ir faktus kaslink pereito streiko. Abudu jiedu turi tokias ypatybes, kurios atstovės nuodugniausį tardymą ir kurios laimės karštą visos darbininkų luomos užuojautą ir paramą už neteisingai padarytąją jiems skriaudą. Abudu jie yra gabūs darbininkų kovotojai ir jų tą gabumą paliudija einantis prieš juos persekojimas. Abudu jie jauni, inteligentiški, karšti, drąsūs ir stiprūs persitikrinimuose ir idealuose. Ettoras turi 27 metus amžiaus, gimęs Brooklyn, N. Y., o Giovannitti gimė Italijoj, 28 metai atgal.

Žmonės net neįdomaujantįs Lawrence'o nuotikiais kalba apie apšauktus priešus su pagarba. Ypatingai apie Ettorą. Dėl jo pagarsėjimo laike Lawrence'o streiko, jis liko daugelio laikraščių ir magazinų įžanginių straipsnių turiniu. Net vienas Lawrence'o katalikų kunigas, kuris katalikų organe "The Brooklyn Tablet" tikrus faktus apie streiką iškraipydavo, apie Ettorą išsitaria gana prielankiai, šitokiais žodžiais:

"Tai yra žmogus, kuris paėmė į savo rankas Lawrence'o streiką, jau trečią nuo savo pradžios. Jis turi tokią ypatybę, kuri viską apie save užkariauja. Jis kalba bėgliai kaip angliškai, taip ir itališkai. Greitu laiku apie jį buvo visas streiko upas; visi jam buvo galutinai atsidavę, gatavi klausyti mažiausio jo mostelėjimo."

William Marriam Pratt, kitas priešingas rašytojas, aprašo Ettorą kovos mėnesio "New England Magazine" kaipo žmogų neaprubežiuoto fiziško gyvumo ir pastebėtino gabumo vadovystėje." Pratt yra pirmuoju lieutenantu nacionalinės Massachusetts sargybos, kuri dalyvavo Lawrence'o streike, ir yra autorium militariškų raštų; taigi jo sprendimas apie Ettoro gabumą gali but patikėtinu. Pratt taipgi pripažįsta, kad Ettoras turi savije didelę iškalbą. Jis sako, kad "į kelias dienas Ettoras liko visų tautų dievaičiu, kurie įtikėjo į kiekvieną jo maištiškų kalbų žodį. Jis net visuomenę kvailino kurstydamas minią prie riaušių, kurios užsibaigė kraujo praliejimu. Jo pasakojimai buvo taip patraukianti, kad iškarto jiems įtikėta."

Suprantama, Pratt čia giria Ettorą su tuo tikslu, kad daugiau jį apkaltinti. Bet net ir tuomet jo pagyrimas nėra be pamato. Kad Ettoras gabus kalbėtojas ir organizatorius, tai visi su tuo sutinka.

JOSEPH J. ETTOR. ARTURO GIOVANNITTI.

Kunigo apkainavimas.

Nicholas Vanderpyl yra Haverhillio, Mass., kunigas, kuris tirinėjo Lawrence'o streiką. Sausio 4 Bostono "Herald'e" tilpo jo straipsnis "Intimate Story of Joseph J. Ettor," kur jis klausia:

"Ir kas yra tas J. Ettor? ir kokis jis yra? ir už ką jis kovoja? Iš pažiuros jis yra nedidelis, storokas italas, su gražia galva, pridengta didoku pluoštu plaukų, ant kurių guli smagiai uždėta nedidelė skrybėlė. Jis nešioja flanelinius marškinius ir didelį kaklaraikštį. Jo drapanos kirptos visai itališkai. Jis turi malonų, vaikišką veidą, kuris tai užsidega humoru, tai vėl surimtėja. Jo fiziškas gyvumas yra neapsakomas; balsas stiprus ir skambus, ir kuo daugiau jis jį vartoja, tuo daugiau jis eina stipryn. Per sąvaitę suviršum jis buvo nuolat kalbėjęs didžiausiose miesto salėse ir ant atviro oro, o vienok panedėlio vakare pradėjo kalbėt į susirinkimą pilnutėlėj svetainėj Haverhillije, jo balsas buvo taip grynas ir stiprus, kaip kad jis butų pradėjęs sąvaitė atgal. Praėjusiam ketverge, kada jis kalbėjo ant Lawrence'o Common sodo į minią iš apie 20,000 darbininkų, jis paprašė, kad visi, kurie liuosnoriai išėjo į streiką, pakeltų rankas. Ir jo balso stiprumas duosis geriau suprasti, kada pasakysim, jog nuo krašto lig krašto pakilo žmonių rankos."

Laikraštininko aprašymas.

George Brinton savo straipsnij "Review of the Lawrence Strike" (Lawrence'o streiko peržvalga), kuris tilpo "Lawrence Evening Tribune," 20 kovo, aprašo Ettoro darbą ir jo pasekmes sekančiai:

"Buvo suorganizuotas generališkas streiko komitetas su pirmsėdžiu Ettoru. Sunkus pasekmingo organizavimo darbas tarp 25,000 audėjų, maišytų iš visų pasaulio tautų, buvo pradėtas. Ettorui dalyvaujant, dalykai ėjo švelniai ir sparčiai. Generališkas streiko komitetas, kurio personalas buvo sudėtas iš visų tautų atstovų, tuojaus paėmė situaciją į savo rankas. Užimta pirmoj streiko dienoj situacija buvo tvirtinama ir nesuardoma per devynes sąvaites, kada ant galo didžiuma balsų nutarta kovą galutinai užbaigti."

Ukėsų komiteto pranešimas.

Kovo 14 d. "Boston American'e" pasirodė Bostono ukėsų pranešimas apie Lawrence'o streiko stovį. Šitam pranešime nurodoma, kad streikas įvyko dėl sutrumpinimo algų, kas buvo padaryta įvedus trumpesnes valandas be jokio paaiškinimo darbininkams. Dėl stokos vadovų ir organizacijos, išpradžios buvo daug betvarkės. Toliau pranešime nurodoma, kad visai kitaip virto dalykai Ettorui atvažiavus. Ukėsų komitetas sako:

"Prasidėjus nesutikimams pribuvo I. W. W. vadovai, suprantanti neišlavintų darbininkų atžvilgį, neapykantą ir užuojautą, ir mokanti su jais apsieiti. Vyrai ir moterįs, kuriuos Ettoras pasiryžo sujungti į vieną rišlių kuną, buvo įvairių tautų žmonės ir didžiuma jų neišlavinti.

"Ettorui vadovaujant buvo išrinkti iš visų tautysčių atstovai, kurie sudarė vieną centralinį komitetą ir kasdien darė susirinkimus. Iš to centralinio kuno spinduliavo vadovų išdirbti veikimo plenai.

"Rasinė neapykanta, kuri išpradžios rodėsi bus nesutikimo pamatu, organizacijoj išnyko. Buvo laikomi susirinkimai ir sakomos karštos prakalbos, kurių gryna pasekmė buvo tokia, kad betvarkė sumažėjo, o užtai susiorganizavo didelė organizacija, kuri per devynes sąvaites žiemos šaltije išlaikė streiko sunkumą."

Įsitėmyk, skaitytojau, "Gryną pasekmę;" tai Ettoro pasidarbavimo pasekme.

Lawrence pribrendęs organizacijai.

Panašių aprašymų apie Ettorą ir jo darbus, kur autoriai kalba apie jį vis su prielankumu, galima bus privesti gana daug. Jis nuveikė pastebėtiną darbą, **nes aplinkybės buvo jau pribrendusios prie to.** Audinyčių korporacijos numušė algas iki tokio laipsnio, kad gyventi toliau jau nebuvo galima; ir tai padarė pasiremiant valstijos įstatymais, kurie privertė sutrumpinti baisiai ilgas darbo valandas. Teisingai Richard Washburn Childs "Colliers" magazine pastebi:

"Tokioj ar kitoj formoj Lawrence buvo jau gatavas socijalizmui ir socijalizmas atėjo. Jis atėjo pavidale Industrial Workers of the World. Jis atėjo taipgi ir pavidale Ettoro, dvidešimts šešių ar aštuonių metų amžiaus šypsančio vaikino, tos naujosios ir skirtingos unijos organizatoriaus, prigimto vadovo, su nepaprasta iškalba 'Excelsior' šaukiančio jaunikaičio, kuris nugalės netik Lawrence'o kietasprandžius, bet ir kitus."

Pavojingoji spėka "ima viršų."

"Paimti viršų" prie atsakančios progos buvo jau plenuojama, nes Ettoras liko pavojingu žmogumi fabrikantų reikalams. Jo areštavimas ir uždarymas kalėjiman buvo reikalingas jų pergalei. Jie pasiryžo butinai jį paimti, nes jų detektivai iki paskutinei dienai sekė kiekvieną jo žingsnį Lawrence. Buvo bandyta net įvelti jį į dinamito konsperaciją. Tam tikslui buvo padėtas dinamitas tokiose vietose, kur jo sprogimas galėjo padaryti didelius žmonių gyvasties nuostolius. Dinamito padėjėju buvo vietinis politikierius vardu Breen, kapitalistų pataikunas. Kada tos žabangos nenusisekė, užtaisyta kitos. Policistas nušovė laike demonstracijos merginą Annie La Pizza. Iš to kapitalistai ir pasinaudojo. Ettoras tapo areštuotas. Apie jo suėmimą augščiau minėtas rašytojas Childs ištaria vienam savo straipsnije šitaip:

"Kaipo vadas, Ettoras turėjo aiškų pasisekimą. Kur gi jis atsidurė? Lawrence'o kalėjime, kur nė kaucija nepriimama. Jį kaltina už tai, kad savo prakalbose kurstė prie riaušių, kurių pasekmėse buvo nušauta italė moteris laike gatvinio triukšmo, kur jo paties nė buti nebuvo. Vadinas, jį kaltina kaipo priežastį, prisidėjusią prie žmogžudystės."

Kaslink to apkaltinimo toliaus tas pats rašėjas pastebi: "Kiekvieno patrijotiško amerikono mintije turi but didelis klausimas apie tokios priežasties įstatymus; klausimas, ar pasiremiant tokia priežastimi, kokią gražią dieną, iškilus industrijinei kovai, nebus tik sodinami kalėjiman visai nekalti darbininkų vadovai, kol kova pasibaigs. Kiekvieno patrijotiško amerikono mintije tas klausimas taipgi yra prieš teismą."

Prof. Taussing apie Ettoro areštavimą.

Apie Ettoro areštavimą ekonomijos prof. Wm. T. Taussing iš Harvardo universiteto ištaria taip:

"Aš tikiu, kad Ettoro areštavimas ir sulaikymas už prisidėjimą prie užmušimo A. La Pizzos yra toks atsitikimas, kur įstatymai likos ištempti patarnaut tokiam tikslui, kokio patįs įstatymai nepripažįsta.

"Yra prirodymai, kad Ettoras buvo areštuotas ne dėl to, kad to reikalautų kriminališkos tiesos, bet dėl to, kad sustabdyti jo veikimą.

"Tokis teismų pasielgimas gimdo betvarkę, nes jis verčia darbininkus manyti, kad įstatymai yra leidžiami vien tik prieš juos."

"Vienatinis budas."

Henry Emerson Fosdick, rašydamas 'Outlook'e" 15 d. birželio taipgi sutinka su nuomone, kad prašalinti Ettorą iš kelio Lawrence'o vyriausybei išrodė "vienatinis budas" nuo jo atsikratyti. Fosdick perstato šį reikalą šitaip:

"Štai yra Ettoras, jaunas žmogus, gimęs New Yorko mieste, mokinęsis musų liaudies mokyklose ,gabus, patraukiantis, prigimtas vadovas. Jo geras upas vis da matyt iš po 17 sąvaičių kalėjime. Jo ypata buvo taip gyvu streiko centru, kad prašalinti jį iš kelio Lawrence'o vyriausybei išrodė vienatiniu budu išsigelbėjimo. Todėl, kada viena italė nedideliam sumišime likos nežinia keno nušauta, žmogžudystė buvo panaudota Ettoro suareštavimui. Nors jis jokiu budu negali but surištas su užmušėjyste, nes laike užmušimo buvo už 2 mylių toliau nuo sumišimo, tečiaus jį laiko kalėjime be kaucijos ir grąsina elektriškaja kede, buk jo prakalbos pakurstė prie riaušių. Įstatymai, kurie daugiau kaltina pakurstytoją prie užmušėjystės, negu patį užmušėją, yra ištempti ant saviško kurpalio (taip tiki jo šalininkai), kad kiekvieną streiko vadovą, kurio tik prakal-

bą galima pavadinti pakurstymu, apkaltinti už kiekvieną užmušėjystę, kad net ir iš ypatiškų ginčų laike streiko įvyktų. 'Jųs galite paleist savo šmirkštynes ant streikierių,' sakė savo kalboj Ettoras, kada šaltoj sausio dienoj ant visos minios streikuojančių darbininkų iš dirbtuvės langų buvo paleistas vanduo, 'bet darbininkų širdįse dega tokia liepsna, liepsna proletariato sukilimo, kurios jokia ugnagesio šmirkštynė pasaulije niekad neužgesins'."

Begėdiška doktrina.

Einantis Los Angeles, Cal. Meksikos darbininkų judėjimo organas "Regeneracion" rašo:

"Yra pripažinta, kad apkaltinti žmonės visai nebuvo prie moteriškės užmušimo, ant kurio remiasi jų apkaltinimas, bet sakoma, kad jų prakalbos prie to privedė. Tai yra begėdiška doktrina, nes sulig jos visam pasaulij nėra tokio mokytojo, kurio negalima butų pasodinti kalėjiman už platinimą jo mokslo, kurį kas nors panaudojo piktam mieriui. Daleiskime, aš parašysiu neužginčijamą teisybę, kad kapitalizmas tankiai žmonių gyvastį paverčia sau į naudą, ir, pasiremiant ta doktrina, aš jau galiu but areštuojamas už užmušimą kapitalisto, kurį nudėjo niekad man negirdėtas darbininkas."

Debsas apie Ettorą ir Giovannitti.

Eugene V. Debs savo kalboj, Chicagoje, 15 birželio, pasakė:

"Nepaliaujamoj kovoj darbininkų su išnaudotojais, tikri ir atsidavę vadovai visuomet yra paskirti persekiojimui. Juozas Ettor ir Arturo Giovannitti nebutų šiandien kalėjime laukdami teismo už užmušėjystę, jeigu jie butų buvę Lawrence'o vergų pardavikais. Jie buvo stiprųs ir ištikimi, jie vedė darbininkus į vienybę ir prie laimėjimo, ir vien už tai apgalėti dirbtuvių savininkai nori atmokėt jiems elektriška kede.

"Tie draugai-darbininkai, kurie dabar laukia teismo už žmogžudystę, tiek yra kalti, kiek ir aš. Žmogžudystę papildė policistas, įstatymų sargas; auka tos pitkadarystės buvo, kaip ir visuomet esti, algos vergė, bėdna mergina. Ettoras ir Giovannitti tuo laiku buvo už dviejų mylių nuo tos scenos, o kada pasiekė juos apie tai žinia, jie apsiliejo ašaromis. Ir tie du darbininkai, kurie butų nesigailėję savo gyvasties tos merginos apgynimui, dabar kaltinami už jos užmušimą.

"Ar buvo kada nors istorijoj kas baisesnio, kaip šitas pasikėsinimas? Argi jau dirbtuvių savininkai visiškai išėjo iš proto? Nejaugi jie brutališkame savo siautime apjako? Vistiek kokis ant to atsakymas nebutų, bet socijalistų partija ir abelnai organizuoti darbininkai niekuomet nepavelys du nekaltu darbininku nužudyti; musų agitacija ir protestai tolei nesiliaus, kolei musų draugai nebus paliuosuoti."

ARTURO GIOVANNITTI.

Laikraščiuose buvo taip daug rašoma apie Ettorą, jog išrodė, kaip kad Giovannitti lošė Lawrence'o streike visai nežymią rolę. Taip vienok nebuvo, ką jau parodo ir jo areštavimas sykiu su Ettoru. Giovannitti atvažiavo ant Lawrence'o scenos keliom dienom vėliau negu Ettor, bet paskui susidėjo su Ettoru kaip kad norėdamas buti sykiu areštuotas, kad padaryti streikui skriaudą. Kapitalistai bile kokį žmogelį mat nareštuotų. Tik gabųs ir pavojingi jų reikalams žmonės uoliai jų persekiojami. Tokią garbę sutiko iš kapitalistų pusės ir Giovannitti.

Jis daug nuveikė streikui kaipo kalbėtojas, ypač tarpe italų, kurių šitam streike buvo didžiuma, ir, todėl, jie buvo svarbiausiu tame judėjime veiksniu. Tam ypatingam darbui Giovannitti labai tinka. Jis yra smarkus ir įspudingas kalbėtojas. Jo paaiškinimai ir atsišaukimai iššaukdavo didelį entuzijazmą ir atnešdavo geras pasekmes. Kaipo kalbėtojas, Giovannitti atvažiavo į Lawrence'ą gerai pasirengęs ir su patirimu prie tokio darbo. Jis savo užduotį puikiai atliko jau ne vienam streike, ypač laike Brooklyno kurpių streiko, 1911 m.

Šalia savo talento kaipo kalbėtojas, Giovannitti yra da ir redaktorium ir geru rašytojum. Suviršum 3 metus jis rėdė industrialinės italų unijos sąvaitraštį "Il Proletario," kuris eina New Yorke. Po jo redyste "Il Proletario" tapo didele galybe tarp italų darbininkų. Tas padarė jį plačiai žinomu veikėju.

Kaipo rašytojas, Giovannitti yra žinomas lygiai anglų literaturoj, kaip ir italų. Ypač pasirodė jo platus pažinojimas politiškos ekonomijos kilus italų karei, kada jis pradėjo apie tai rašinėti anglų magazinuose. Kaipo poetas, Giovannitti tik ką pradeda pasirodyti. Uždarytas kalėjiman jis parašė jau keletą eilių, kurios parodo, kad to jaunikaičio sieloj prabunda naujas genijus. Ypač užimanti jo poema "The Walker" (taip vadinasi kalėjimo sargas), kurioj jis piešte nupiešia įvairių kalinių psichologiją. Čia išreikštas karščiausis kalinių troškimas buti laisvais. Šita poema per kitų žmonių lupas prašo laisvės ir pačiam Giovannitti.

Kaip jis rašo iš patyrimo eiles, taip jis rėdo laikraščius ir sako prakalbas. Kaip jo raštuose, taip ir kalbose atsispindi vien tik kova už buvį. Iš pradžios Giovannitti buvo angliakasiu Kanadoj, paskui knygvedžiu ir kalbų mokytojum Springfielde, Mass., ir New Yorke, kol ant galo liko redaktorium, rašytoju ir poetu. Jis žino ką reiškia but darbininku, nes laike bedarbės žiemos šalčiuose pats yra gulėjęs alkanas ant plikų suolų New Yorko parkuose.

Giovannitti yra, turbut, už kalėjimo sienų. Jis tik turi 40,000 gyventojų, Abbruzi provincijoje, Italijoj. Amerikoj jis jau 10 metų, atvažiavo čionai 18 metų amžiaus. Jis buvo įstojęs universitetan savo gimtiniam mieste, kur jo tėvai yra plačiai žinomi ir įtekmingi žmonės. Jo tėvas ir vyresnysis brolis yra daktarais, o jaunesnysis — Aristedes — advokatu. Jis atvažiuos bylai prasidedant į Lawrence'ą padėt ginti Arturo, o tuotarpu reikalauja užsistojimo už jį italų valdžios. Giovannitti yra Italijos pavaldinis, niekad nebuvo naturalizuotas. Tokiu budu dėl jo bylos tarp Suvienytų Valstijų ir Italijos prasidėjo diplomatiški susinešimai.

Giovannitti yra turbut jautriausis ir geriausios širdies žmogus. Didžiausi jo rupesčiai kalėjime tai ne apie save, bet apie draugus užkalėjimo sienų. Jis tik jiems trokšta laimės ir smagumo. Tai tokis yra žmogus Arturo Giovannitti.

Reakcija visuomet priešinga progresui.

Keli istoriški faktai prie Ettoro ir Giovannitti bylos.

Valdančioji luoma niekuomet negali išmokti lekcijos iš savo bočių praeities.

Kuomet žmonija, plaukdama nesulaikomoj progreso sriovėj, reikalavo vis didesnių ir didesnių tiesų, valdžios visuomet atsakydavo represijomis ir persekiojimu.

Visa žmonijos istorija — tai nepertraukiama kova tarpe ponų ir vergų, valdonų ir valdomųjų, prispaudėjų ir prispaustųjų.

Istorija aiškiai parodė, kad priespauda visuomet pagimdo pasipriešinimą, kuris niekad neišeina prispaudėjams ant naudos. Priešingai, tas tik sudrutindavo prispaustuosius ir užtikrindavo pergalę. Bet valdomoj ji luoma to nemato.

Taip 1555 metais, kada Pilypas II apėmė po tėvui Holandijos sostą ir vardan katalikybės ėmė išnaujo persekioti protestonus, ką jo tėvas buvo jau paliovęs, tuojaus apsireiškė revoliucijos ženklai. O vėliau, kada jis apreiškė, jog "greičiau atiduos šimtą tukstančių gyvasčių, vistiek ,kad ir jo paties jos butų, negu pavelys padaryti mažiausį nusileidimą Romos katalikų bažnyčiai," ir da žiauriau pradėjo persekioti "netikėlius," žmonės buvo priversti sukilti prieš bažnyčią ir valdžią, ir sugriovę vieną ir kitą įsteigė laisvą republiką.

Kada James I atsakydamas į parlamento reikalavimus pavadino save Dievo pateptiniu ir pasakė, "Kaip yra bedievybė ir piktžodžiavimu diskusuoti, ką Dievas gali ir ko negali, taip yra prasižengimu diskusuoti, ką karalius gali, arba sakyti, kad to ar to jis negali," jis sukėlė civilišką karę. O kada jo sunus Charles I tokią taktiką da labiau sustiprino, tuomi jis padėjo pamatą kaladei, ant kurios galų gale turėjo but nuimta jam galva.

Kada kitas Anglijos karalius, butent George III, kuris buvo kurčias ir, todėl, turbut, negalėjo išgirsti savo kolonistų Amerikoj maldavimų, o paskui atmetė teisingus jų reikalavimus ir atsiuntė kariumenę neužsiganėdinusių malšinimui, jis uždegė tuomi amerikiečių dvasioje revoliucijos kibirkštį, iš kurios kilo didžiausia liepsna. Ir pasekmė buvo tokia, kad Amerika nusikratė Anglijos jungą, sumušė jos kariumenę ir įsteigė neprigulmingą Suvienytų Valstijų republiką.

Kuomet Francuzijos karaliai Liudvikas XIV ir Liudvikas XV pradėjo žmones plėšti, kad patiems but galima lėbauti, prispaustieji tuojaus pakėlė revoliuciją, kuri užsibaigė despotiškojo sosto nupuolimu. Liudvikas XVI, Liudviko XV-tojo sunus, visomis pastangomis stengėsi da žmonių kerštą numalšinti, bet buvo jau per vėlu. Persekiojimas buvo labai žiaurus, revoliucija buvo labai kruvina, ir todėl žmonių kerštas neturėjo rubežio. Ant tos pat giliotinos, ant kurios žudė revoliucijonierius, buvo nukirsta galva pačiam karaliui Liudvikui XVI ir jo pačiai Antoinettei.

Ir taip per visą istoriją męs matom, kaip progresas mušasi su reakcija, priespauda, prietarais ir tamsybe. Ir visur jis yra pergalėtojum, visur triumfas ir pergalės vainikas priguli progresui.

Bet apjakę savo godume kapitalistai tų faktų nemato, nors jie aiškųs, kaip saulė.

Buvo tai 1886 metais, kada po visą Ameriką pakilo reikalavimas 8-nių valandų darbo dienons. Kapitalistai pasipriešino ir prasidėjo kova. Nors šiuo žygiu darbininkai mažai laimėjo, bet už tai jie daug pasimokino ir geriau pažino savo priešą. Kapitalistai tuomet panaudojo žiauriausias priemones savo pastangose nuslopinti darbininkų judėjimą. Niekad nebus užmirštas kruvinas atsitikimas, kokis tuomet turėjo vietą Chicagoj. Streikuojantieji darbininkai sušaukė susirinkimą, kad užprotestuoti prieš policijos žvėriškumus. Susirinkimas buvo visai ramus ir turėjo baigtis, kaip štai užpuola gauja policistų. Nežinia kas metė bombą ir žuvo labai daug gyvasčių. Greičiausia tai buvo kokio provokatoriaus darbas. Pasekmės to darbo buvo tokios, kad per visą streiko laiką policija vaikė susirinkimus ir mindžiojo žmonių tiesas. Įstatymų vietą tuomet užėmė policisto buožė.

Bet už policijos piktadarystes turėjo atsakyti darbininkų vadovai. Po to neužmirštino susirinkimo 7 darbininkai Chicagoj buvo suimti ir 4 pakarti, o 3 pasmerkti kalėjiman iki gyvos galvos.

1893 metuose naujas Illinois valstijos gubernatorus Altgelt peržiurėjo bylą, tuos tris tuojaus iš kalėjimo paleido ir 4 pakartuosius pripažino nekaltais. Bet kapitalistai jam už tai nedovanojo — jie užmušė jį politiškai.

Kapitalistai buvo pasiryžę tais metais butinai užgniaužti užgimusį darbininkų judėjimą, vis tiek, kiek jiems tas neprekiuotų. Jie žiurėjo tik į ateitį, bet nenorėjo pažvelgti į praeitį. Kapitalistiškoji luoma aiškiai jau pamatė, kad jos irklas lužta, bet ji, kaip ir jos pirmtakunai ,naiviškai tikėjosi išsigelbėti spėka.

Spėka! Skardžiai skamba.

Bet prieš spėką visuomet ir vartojama spėka. Prieš priespaudą — revoliucija. Pakartųjų keturių darbininkų dvasia perėjo į minių judėjimą ir grąsina atmonijimu. Ir tas pasibaisėtinas kapitalistų pasielgimas atsieina jiems nepigiai."Vieno skirauda — skriauda visų" jau liko darbininkų obalsiu.

Keli metai atgal kapitalistų luoma pajutus organizuotų darbininkų spaudimą, apie kokį lig šiol da nebuvo girdėjus, nutarė pasielgti taip, kaip Chicagoj. Nusamdyti jos šnipai išvogė iš namų Moyerą, Haywoodą ir Pettibone'ą, kurie buvo atsižymėjusiais unijos vadovais, ir norėjo juos apkaltinti žmogžudystėje, kurios jie niekad nebuvo papildę. Bet šiuo žygiu plenas tiems ponams nenusisekė. Nuo 1887 metų dalykai greitai persimainė. Kapitalistai pamatė, kad kova reikės vesti jau ne su silpnais ir pairusiais darbininkais. Prieš juos išėjo jau organizuota žmonių opozicija; sukilo darbininkų luoma netik Amerikoj, bet ir visam pasaulije. Ir suimtųjų unijos vadovų jie nedrįso pakarti, nes tas jiems grumojo revoliucija.

Dabar Lawrence'o kalėjime sėdi Ettor ir Giovannitti. Jie yra gabųs kalbėtojai, sumanųs organizatoriai, jie privertė kapitalistus išduoti kelis šimtus tukstančių į metus darbininkų algoms, todėl jie yra negeistini kapitalistams žmonės ir už tai jiems rengiama elektriškoji kedė.

Bet nuo mųs, darbininkų, priklauso, ar jie turi but paliuosuoti, ar nužudyti. Jeigu darbininkai nepakels savo balso prieš šį biaurų pasikėsinimą, Ettoras ir Giovannitti bus nužudyti, kaip buvo nužudyti 4 nekalti darbininkų vadovai Chicagoj.

Jeigu darbininkai gi pakels milžinišką protestą prieš rengiamą kapitalistų žmogžudystę, Ettor ir Giovannitti turės but paliuosuoti, kaip buvo paliuosuoti Moyer, Haywood ir Pettibone.

Jei turi but kas apkaltintas ,tai niekas kitas, kaip tik visa kapitalistų klesa. Jie su savo tarnais kasdiena darbininkus skriaudžia; jie daro tvarką, kuri gimdo piktą ir veda prie revoliucijos; jie vartoja ginklus prieš beginklius; jie šaudo žmones už tai, kad tie išalkę pareikalavo daugiau duonos; tečiaus jie vaikščioja liuosi. Iš kitos gi pusės, žmonės, ėjusieji vargšams į pagelbą, sėdi šiandien kalėjime su pavojum savo gyvasčiai.

Darbininkai, ar grįšime męs atgal į 1887 metus, kuomet musų silpnumas pavelijo viešpataujančiai klesai užmušti keturius nekaltus musų draugus, ar stosime taip solidariškai ir nesulaikomai, kaip 1906 metais, kuomet musų protestas ištraukė kapitalui iš nagų Moyerą, Haywoodą ir Pettibone'ą?

Darbininkai, jusų pareiga yra veikti. Ettoras ir Giovannitti nėra kriminalistais ir jie neužsipelnė tokio likimo.

Pabuskim,sukilkim ir protestuokim!

Tegul musų protesto aidas skamba nuo jurių iki jurių, nuo rubežių lig rubežių.

Ettoras ir Giovannitti turi but liuosi!

George I. Steinhardt.

Prirodymai byloje.

Lawrence'o streikas atkreipė į darbininkų judėjimą daugelio žmonių atidą. Vienus iš prie šų jis padarė draugais, kitus ,ką pirma į darbininkus atsinešdavo su neapykanta, prielankiais ir bešališkais. Taip pastaruoju buvo ir Richard Washburn Childs, kuris atvažiavo į Lawrence'ą laike streiko kaipo "Colliers" magazino reporteris. Kada jis atvažiavo, jo persitikrinimai ir jausmai kaip tik buvo priešingi streikieriams; visi jo proto rėmai buvo fabrikantų pusėj. Bet kada jis pamatė tikrąjį dalykų stovį, jis visiškai persimainė. Iš atkaklaus priešo pasidarė bešališkas ir teisingas dalykų tirinėtojas, su degančiu troškimu matyti teisybę.

Vienam "Collier's" numerije, iš birželio mėnesio, telpa Childso plunksnos straipsnis, po antgalviu "Kas Neteisingas?—teisdarystė, milicija, policija, ar darbininkų vadovai?" Tame straipsnije, tarp kitų gerų dalykų, autorius atvirai išreiškia savo nuomonę apie prirodymus, kokie yra sufabrikuoti prieš Ettorą ir Giovannitti. Jis aiškina taip:

"Teorija, ant kurios pasiremia Ind. Workers of the World, skelbia tokias doktrinas, kurios kursto prie pikto (streiko); Ettor ir Giovannitti buvo Industrial Workers of the World atstovais, todėl jų sakytos prakalbos buvo priskaitytos kurstančiomis prie riaušių; riaušės buvo pasekme karštų kalbų; Ettor ir Giovannitti tas parkalbas sakė; jie buvo tos moteriškės užmušimo priežastimi.

"Ištikro gi niekas nepripažįsta, kad Ettoras butų kada nors tą moteriškę ma-

Namas Lawrence, po No. 78 Lawrence street, kur kapitalistų provokatorius buvo padėjęs dinamitą Po dešinei pusei randasi spaustuvė, kur buvo Ettoro buveinė. Dinamitas per provokatoriaus klaidą buvo padėtas kairėj pusėj.

Namas Lawrence ant Oak gatvės, kur buvo padėtas dinamitas.

Šitas paveikslėlis perstato Lawrenc'o kapinyną, kur taipgi buvo padėtas dinamitas to paties provokatoriaus Breen'o.

tęs; jis net nežinojo, kad ji ir ant svieto yra; jis nieko blogo jei negalėjo velyt. Ir niekas nepripažįsta, kad Ettor ir Giovannitti buvo tenai.

"Iki šiol da niekas neapsiėmė liudyt, kad ta moteriškė nebuvo nušauta iš ypatiško keršto ar piktumo, arba kad jos užmušėjas nenorėjo diskredituoti streikierius arba padaryti kuriam nors iš jų skriaudą. O šitokiose aplinkybėse Ettoras juk negali but priežastimi.

"Bet daleiskime, kad tą šuvį paleido ir streikieris, tai visgi iki šiol niekas mums neprirodė, kad tokis streikieris šovė prisiklausęs Ettoro prakalbų.

"Bet daleiskime, pagaliaus, kad jis girdėjo Ettoro prakalbą, ir tuomet bandykime tokį prirodymą perrašyti. Na ir ką gi Ettoras sakė? Kokie buvo tie žodžiai, kurie pakurstė menamąjį streikierį paleisti menamąjį šuvį su menamuoju tikslu užmušti tą moteriškę? Ettoras visuomet buvo sekamas kompanijų nusamdytais detektivais. Tokiu budu turėjo buti pristatytas pilnas tokios prakalbos raportas. Na ir tuli liudininkai raportą neva kurstančios kalbos, kurią jie buk paėmę tiesiog iš Ettoro lupų, pristato.

"Tame raporte nurodyta, kad Ettoras pasakęs, jog miesto vyriausybė davė streiklaužiams leidimą nešioti ginklus. Ettoras nupeikė tokį vyriausybės pasielgimą ir pasakė, kad tuomet ir streikieriai išsiimtų tokius leidimus ir pirkdami ginklus laikytų krautuves darbe. Kitoj kalboj, kalbėdamas apie Lawrence'o padėjimą, jis pasakė, kad lygiai tokis pat darbininkų padėjimas sukėlė Frncuzijoj revoliuciją. Bet Lawrence'o darbininkų prie to jis nekurstė; priešingai, jis visuomet liepdavo jiems ramiai užsilaikyti. Vienoj kalboj jis šaukė: 'Nemėtykit daugiau nė ledo, nė akmenų; tas gali but visai nereikalingu; gali but, kad jie ir karų neturės, į ką galėtumet mėtyt.' Paskutinę dalį šio sakinio Ettoras teisme aiškino pats, kad jis tikėjosi sustabdyti visus karus, išvesdamas jų darbininkus į streiką. Pirmoji gi dalis riaušėms nepritaria; ji priešinga joms. Tai tokie prirodymai prieš Ettorą. Pagaliaus tulas laikraščio reporteris, kuris buvo pranešęs Ettorui, kad į Lawrence'ą atvažiuoja kariumenė, liudija, buk Ettoras ant to šaltai atsakęs: 'Man vistiek, kad ir čielą armiją prisiųstų; streiką męs vistiek laimėsime. Męs uždarėm dirbtuves ir tikimės laimėti. Męs laimėsim, kad čia ir žėglionės ant visų gatvių butų pastatytos. Alkanų žmonių aš negaliu suvaldyt." Bet nereikia užmiršti, kad tas buvo pasakyta ne prakalboj į streikierius, bet reporteriui, ir prie to da nereikia užmiršti, kad paskutinis sakinys 'alkanų žmonių aš negaliu suvaldyt' nereiškia, kad Ettoras norėjo, kad žmonės keltų riaušes, bet kad jis negalėjo jų sulaikyti nuo to.

"Visi beveik supranta, kad jeigu Ettoras arba kiti jo draugai-vadovai butų norėję riaušių, jie butų sukėlę jas vienu piršto mostelėjimui. Kad jis nenorėjo riaušių, tai aišku iš to, kad jis stengėsi šį streiką pasekmingai laimėti be sutepimo savo inteligentiškumo; jis žinojo, kad riaušės reiškia pralaimėjimą visuomenėj užuojautos ir pralaimėjimą streiko.

"Giovannittei užmetami žodžiai kurstanti prie riaušių apkaltinime skamba šitaip: 'Tykokit nakčia, kaip laukiniai žvėrįs.' Bet liudininkai parodo, kad Giovannitti sakė: 'Netykokit nakčia, kaip laukiniai žvėrįs.' Tas buvo pasakyta ne su kokiu blogu tikslu, bet kad išryto streikieriai galėtų į laiką atsikelti ir pributi ant pikietų."

Kitokių prirodymų nėra buvę iki šiol. O vienok nuo sausio mėnesio tie žmonės laikomi kalėjime be kaucijos.

AR ŽINOTE, KAD ——

Vienas Chicagos bankierius jieško tokios tarnaitės, kuri valgius paduotų ant stalo ideališkai ir suprastų pagal valgytojų akis, ko jie reikalauja. Ji neturi išrodyti pavargusi ir serganti, ji turi but gera virėja ir pati sau rubus pasisiuti. Ji neturi jieškot pažinčių ir išeigų, turi but atsakanti visuose savo darbuose, teisinga ir laikytis ant vietos. Moteris, turinti visas minėtas ypatybes, turi pasilikti pas bankierių laike jo amžiaus, o po jo mirties jai bus duota šimtas tukstančių dolerių.

Kapitalistų dinamitinė konspiracija.

Kalbant apie Ettor ir Giovannitti apkaltinimą, reikia žinoti da ir apie Breeno dinamitinį epizodą. Breen yra Lawrence'o politikierius, užsiima graboryste ir pastaruoju laiku buvo išrinktas mokyklų komitetan. Iškilus audėjų streikui, jis padėjo trijose vietose dinamitą, butent po No. 78 Lawrence st., čeverykų taisymo dirbtuvėlėj, ant Oak st., vienuose namuose ir ant kapinių. Tuomi ponas Breen norėjo įvelti į bėdą Ettorą. Tuose pat namuose, kur minėta čeverykų dirbtuvėlė, randasi Colombo's spaustuvė, kuri turi atskirą inėjimą ir yra atskirta nuo čeverykų dirbtuvėlės tik plona siena. Ton spaustuvėn ateidavo visi Ettoro laiškai ir tenai buvo jo buvienė. Breen padėjo dinamitą visai kitoj pusėj pertvėrimo. Paskui tas pats Breen visas tris vietas nurodė policijai ir visur ji rado dinamitą. Colombo's spaustuvėn atpiškėjo su inspektorium Vose policija, užtikrinta, kad Ettoro buvienėj yra dinamito sankrova. Bet ji apsivilė. Pasirodė, kad Breen ne tenai jį padėjo, kur, beabejonės, norėjo padėti. Dinamitas buvo atrastas už sienos, Urbano di Prato dirbtuvėj, kur iš Colombos spaustuvės nė durų nėra. Bet tas vistiek neužganėdino "tvarkos apginėjus." Jie nuėjo į Palleno's aptieką po No. 82 Lawrence st., ir tenai rado Ettorą; atėmė iš jo valizą, atplėšė spiną, iškrėtė, bet ir čia Breen nebuvo dinamito įdėjęs. Viskas, ką jie rado, tai buvo "proto dinamitas," tai yra, kelios socijalistų ir I. W. W. knygutės, kurias Ettoras pardavinėjo. Skaudžiai apsivilus ir norėdama padaryti "gerą," policija areštavo keturias ypatas, kur buvo radus dinamitą, bet vėliau tie žmonės buvo paleisti. Gi žmogus, kuris padėjo Breen'ui atlikti tą darbą, yra ant laisvės ir niekas neb[illegible]o jį suimti. Kada išėjo jau aikštėn, jog tai Breen'o darbas, jis buvo suimtas ir nubaustas ant $500, kuriuos užsimokėjo be jokio protesto.

Dabar eina tolesnis dalykų bėgis, kurio aplinkybės parodo, kad tarp Breeno ir audinyčių korporacijų yra kokie tai gimininginė ryšiai.

Breen'o parėmimas.

Kada Breen liko nubaustas, prasidėjo judėjimas, reikalaujantis jo prašalinimo iš mokyklų komiteto. Tam tikslui paduota reikalinga peticija su 2,500 parašų. Tas judėjimas eina ir dabar.

Kun. F. M. Lane vienoj savo bažnyčios kalbų, kurioj pritaria Breeno prašalinimui, pasakė: "Šis visuomenės viršininkas liko atrastas kaltu didžiausiam prasižengime ir užmokėjo $500 pabaudos neapeliuodamas ir nesigindamas. Aiškus yra visas šis begėdiškas dalykas. Jo pasikėsinimas įtraukti kitus žmones savo prasižengimu į dinamito konspiraciją yra visuomenės reikalu."

Anot kun. Lane'o, Lawrence'o piliečiai turi Breeną prašalinti, arba pasilikti gėdoje visos šalies akyse, kaipo miestvaldyste, kurios mokyklų vyriausybėj gali but piktadariai.

Daugelis kliubų protestuoja prieš Breeną ir reikalauja jo prašalinimo, bet iki šiol da neprisidėjo nė viena korporacija, nė vienas kliubas, kur priklauso audinyčių savininkai.

Už proklamaciją kalėjimas.

Dėlei Lawrence'o streiko apkaltinta 8 streiko vadovai neva už konspiraciją (slaptą suokalbį). Jais yra Wm. D. Haywood, Wm. E. Trautman, Wm. Yates, Ettor, Giovannitti, T. Halliday, Edmund Rassoni, J. P. Thompson ir Guido Mazzerrolli. Žinoti, kaip tie žmonės darbininkams darbavosi, reiškia žinoti jų apkaltinimo paslaptį.

Paimkime pavyzdžiui, Tamą Halliday, ramų, melynakį audėją, anglą iš gimimo, bet užaugusį Amerikoj. Jo prasižengimu buvo rašyti kai kurie laiškai su streikierių atsakymais fabrikantams. Tie laiškai visuomet buvo stipriai argumentuoti, gerai apdirbti literatiškai ir darydavo prielankų įspudį darbininkų naudai.

Šalia tų laiškų, Halliday parašė skambią proklamaciją, kuri sujudino visą Naująją Angliją; ji aiški ir drąsiai kalbanti. Tas buvo didžiausiu jo nusidėjimu.

Ji skamba šitaip:

"Męs, 20,000 Lawrence'o audėjų, streikavome reikalaudami sau tiesos gyventi laisvai nuo vergijos ir badavimo, laisvai nuo persidirbimo ir išnaudojimo, laisvai nuo tokių išlygų, kurios liko jau nepanešamos ir privertė mus išeiti organizuotoj vienybėje prieš piktą ir beteisę.

"Savo kovoj męs kentėjom ir kantriai nešėm biaurius šmeižimus ir skriaudas, kokias mums darė fabrikantai, miesto valdžia, policija, milicija, valstijos valdžia, legislatura ir vietinis policijos teisėjas.

"Męs jaučiam ,kad męs turim tiesą pranešt darbininkams, kas privertė mus išeiti į šitą streiką prieš Lawrence'o fabrikantus. Męs randame, kad kaipo naudingi draugijos nariai ir turto išdirbėjai, męs turim vesti dorą ir švarų gyvenimą; kad męs turim turėti namus, o ne urvus; kad męs turim turėti gryną maistą, o ne kokias priemaišas už išaugštintą kainą; kad męs turim turėti atsakančias drapanas kiekvienam metlaikiui, o ne kokius ryzvilnių skudurus. Kad apsirupinti reikalingu maistu, drapanomis ir namais tokioj draugijoj, kuri susideda iš plėšikų klesos iš vienos pusės, ir iš darbininkų iš kitos, darbininkai buvo priversti išeit į streiką ir susiorganizavę į uniją reikalauti sau tiesų.

"Streikuojant prieš skurdą darbininkams prisieina daug kentėti. Bet kada nepabaigtos jų skriaudos, žiaurus fabrikantų apsiėjimas ir išnaudojimas privedė juos prie ubagiško stovio, tai jų pareiga yra pasipriešinti šitokiai fabrikantų taktikai, ir nors ateičiai užtikrinti geresnias sąlygas. Toks buvo padėjimas Lawrence'o audėjų ir tas juos privertė išeit į kovą už savo pačių reikalus.

"Tuomet fabrikantai apkaltino streikierius už maištą, užmiršdami, kad mokėdami darbininkams ubagiškas algas ir versdami juos badauti, jie patįs privertė juos streikuoti. Bėgije 10 metų jie išsistatė iš darbininkų liko išmesta ant gatbrikas ir kas metai imdavo milijonus dividentos. Darbininkai gi tuo tarpu negalėjo išmaitinti savo šeimynų ir motinos su mažais vaikais turėjo eit dirbti šalia savo vyrų, kad nenumirtų badu. Toliaus tie ponai įsitaisė naujausio išradimo mašinerijas ir daug darbininkų liko iišmesta ant gatvės. Turėdami armiją bedarbių, jie da daugiau numušė darbininkų algas, nes žinojo, kad tiems sustreikavus, išalkę bedarbiai tuojaus užims jų vietas.

"Tie ponai turėjo savo pusėj ne tik piniginę spėką, bet taipgi spėką valstijos ir miesto valdžių, kurios padėjo jiems nuslopinti nuskriaustųjų darbininkų pasipriešinimą. Kiekvienas teismas, kur tiesos turi but bešališkos, ėjo išvien su milijonieriais fabrikantais prieš darbininkus. Be jokio dalykų ištirimo, be jokio teismo, streikieriai buvo pasmerkiami kalėjman nuo 6 mėnesių iki metų, ko net Rusijoj nedaroma. Faktų niekad nereikėjo, užteko vien to, kad teisėjas buvo priešingas streikui. Jis paskiria streikieriams augščiausią kauciją. Jis baudžia juos, kaip kad jie butų sunkųs kriminališki prasižengėliai. Dviejų streiko vadovų jis neišleidžia už jokią kauciją, bet tikrąjį prasižengėlį, kuris padėjo dinamitą didesniam streikierių apkaltinimui, paliuosavo už $1000. Vieną rytą jis pasmerkė 23 streikierius metams kalėjiman už išmislytą kurstymą prie riaušių.

"Policijos žvėriškumas ir piktadarystės laike to streiko buvo virš žmogaus supratimo. Ji ištraukdavo jaunas merginas iš lovų pačiam vidurnaktij. Ji daužė streikieriams galvas prie kiekvienos progos. Ji ištraukdavo motinoms iš rankų kudikius ir mušė savo buožėmis neščias moteris. Ji areštavo žmones be jokio reikalo. Ji uždraudė motinoms išsiųsti savo vaikus iš miesto. Ji taip sumušė vieną streikierį, kad tas turėjo mirti.

"Milicija vartojo visokias priemones streikieriams nu-

malšinti. Vieną jauną vaikiną milicininkas nudurė mirtinai. Jai buvo įsakyta šauti streikierius mirtinai. Milicininkai subadė durtuvais vieną pilietį už tai, kad tas negreitai ėjo. Kitur jie grąsino mirtimi žmogui, jei tas neužsidarys savo lango. Ir taip be jokio reikalo jie buvo surėmę durtuvais šimtus piliečių.

"Miesto valdžia gi uždraudė streikieriams rengti net ir parodas gatvėse. Negana to, jiems uždrausta ir susirinkti viešai, neduota nė miesto salės, nė visuomeniškos žemės, kuomet visuomeniškus miesto namus pavesta kareiviams gulėti. Miesto valdžia atėmė žmonėms tiesą sušaukti Common sode susirinkimą, o policijai davė tiesą atimti iš tėvų vaikus.

"Massachusetts valstijos legislatura uždraudė panaudoti kokius nors valstijos pinigus sušelpimui streiko, o nutarė paskirti $150,000 sustiprinimui milicijos, kad ši butų gatava šaudyt nekaltas moteris, vaikus ir vyrus, kurie išėjo į streiką dėl pragyvenimo algų.

Pabaigoje Halliday sako:

"Tie žmonės negali ilgiau taip kentėti; jei dabartiniam padėjimui Lawrence bus leista viešpatauti toliau, jie turės pakelti ginkluotą revoliuciją prieš savo prispaudėjus."

Už parašymą šitokios proklamacijos, ypač paskutinio sakinio, Halliday likos apkaltintas kaipo konspiratorius ir dabar jam gresia 5 metai kalėjimo. Jei Halliday butų parašęs proklamaciją apšmeiždamas streikierius, o apgindamas kapitalistus, jis butų gavęs už tai riebų atlyginimą. Bet jis rašė užtardamas streikierius ir jo atlyginimu žada buti kalėjimas, jei darbininkai ant to pavelys.

Gerai praleidžia laiką.

Jei apie žmones gali buti sprendžiama iš to, kaip jie praleidžia laiką, tai Ettor ir Giovannitti kalėjime turi but geriausiais žmonėmis. Jie praleidžia tenai laiką skaitydami geriausias knygas. Nors užrakinti nelaisvėje, jie vaikščioja ranka-į-ranką ir šnekučiuoja su didžiausiais minčių žmonėmis iš visų amžių. Ypatingai Giovannitti; jis praleidžia kiekvieną valandą skaitymui senovės klesiškųjų raštų originalinėj lotynų kalboj. Virgilius, Horace — visi senovės poetai, oratoriai ir filozofai šnekasi su uždarytu kalėjiman naujos gadynės proletarijato genijum. Cervantes, Shakespeare, Browning ir Shaw — visi randasi su darbininkų vadovais.

Dėl ypatingo savo skonio, tie du žmonės griežtai skiriasi nuo viso kalėjimo. Giovannitti yra linkęs prie literaturos darbo, dramos, poezijos ir kalbažinystės. Uždarymas jo kalėjiman davė jam didelę progą atsakančiai tuomi užsiimti. Tomai ant tomų ispanų ir kitose kalbose knygų yra ryte rijamos.

Ettoras yra palinkęs prie sunkesnės darbo rušies. Iš šalies žiurint gal išrodytų, kad perskaitymas trijų tomų Markso "Kapitalo" galėtų tik padidinti kalėjimo nuobodumą. Tečiaus jie perskaitė netik "Kapitalą," bet ir kitus Markso raštus. Nepraleido jie nė "Komunistų Manifesto," nėgi Engelso "Šeimynos Pradžios" ir "Utopiškojo ir Mokslišką-jo Socijalizmo," Lafargue'o "Turto Evoliucijos" ir "Draugijos Mokslų," Morgano "Senovės Draugijos" ir daugelio kitų. Ištikrųjų, visas jų knygų surašas išrodo, kaip ir kokis socijalistiškų knygų krautuvės kataliogas.

Ettoras ir Giovannitti nėra vienpusiškais šalininkais vienos idėjos. Jie tirinėja viską. Tarp senovės klesiškųjų raštų iš vienos pusės ir socijlizmo iš kitos, yra da nuodugniai perkratinėjama katalikybės raštai ir gamtos mokslai, neišskiriant poezijos, filozofijos ir beletristikos tokių rašytojų, kaip Schiller, Zola, Oscar Wilde, Ellen Key, Edward Carpenter, Stevenson, George More, Maetterlinck, Nitsche, Tolstoi, Redfern, Hope ir kiti.

Ir nereikia manyti, kad jie skaito be įsigilinimo ir perskaitę nežino apie ką skaitė. Svarbesnės mintįs ir faktai ištraukti iš perskaitytųjų judviejų knygų parodo, kad jie skaito su pilnu atsidavimu. Iš skaitomų knygų jie semia didelį įkvėpimą, ypač Giovannitti, kuris dabar rašo labai karštas eiles.

Kaip ten nebutų, o Ettor ir Giovannitti praleidžia laiką gerai. Jie visuomet geram upe ir tikisi, kad neužilgo bus laisvi, nes ant savo sąžinės neturi nė šešėlio nuodėmės.

Visas pasaulis sujudintas.

Ettoro ir Giovannitti byla sujudino viso civilizuoto pasaulio proletarijatą. Darbininkai vėl padavė sau rankas per jures, kad pastumėti tarptautišką darbininkų reikalą pirmyn. Iš Italijos, Francuzijos, Anglijos ir Voketijos pilasi pas prezidentą Taftą ir Massachusetts gubernatorių Fossą protestai prieš laikymą kalėjime Ettoro ir Giovannitti. Visi tiki, kad tie žmonės sėdi nekaltai ir reikalauja teisingo teismo.

Vokietijos proletarijatas nenori, kad vėl atsikartotų 1887-tų metų pasibaisėtina teismiška žmogžudystė, kada Chicagoj buvo pakarti 4 visai nekalti darbininkai. Francuzijos gi spauda yra tokios nuomonės, kad jeigu teismas Ettorą ir Giovannitti pasmerktų, tai Amerikos darbininkų nebutų galima kaltinti už išlaužimą kalėjimo durų ir paliuosavimą tų vyrų, kaip kad esti išlaužiami kalėjimai laike linčiavimo. Italai protestuoja prieš klesinę beteisę šitos bylos, kaip protestuoja ir anglai. Visi jie sutinka protestuose prieš pasikėsinimą nužudyti Ettorą ir Giovannitti už padėjimą Lawrence'o audėjams laimėti streiką; streiką, kuris padidino Naujos Anglijos darbininkams algas ant $15,000,000 į metus.

Tas tarptautiškas solidariškumas atvaizdina vietinių darbininkų solidariškumą laike streiko. Amerikoj, ypač Lawrence, industrijos darbo spėkose reprezentuojamos visokios tautystės. Bet dirbtuvė, tai didelis tirpinimo puodas. Kapitalistas išnaudodamas darbininką nežiuri, kokia jo tautos veliava. Darbininkai taipgi nežino veliavos, kada išnaudojimo pasekmės pradeda atsiliepti. Jie visi jaučia tą patį badą, kada algos jiems lieka numuštos. Tautiškos spalvos ir negali but tarp jų. Kur darbininkai dalysis ant tautų ir ves tarpsavęs už jas nesutikimus, ten apie pasekmingą kovą su išnaudotojais negali but nė kalbos. Pas juos vieno skriauda turi but visų skriauda. Ir taip jie streikuoja: vienas už visus, visi už vieną.

Tas buvo faktu Lawrence ir tas faktas pradeda atsispindėti dabar visam pasaulije. Ettoras su Giovannitti kovojo Lawrence lygiai už visas tautas ir šiandien visos tautos Europoj stoja apginime Ettoro ir Giovannitti. Kapitalistų reakcijos laimėjimąs Amerikoj butų laimėjimu tokiai pat reakcijai Europoj. Todėl tokioj kovoj abejų puskamuolių darbininkai privalo veikti iš vieno, vieni kitiems pagelbėt.

Todėl lai gyvuoja tarptautiška proletariato vienybė!

Draugijos neteisingumas.

"Sukilimas prieš draugijos neteisingumą," taip pavadino vienas mokslo vyras pereitą Lawrence'o streiką. Ir ištikrųjų Lawrence'o streikas buvo industrialine revoliucija. Ji buvo rezultatu slėgiančių aplinkybių, kurias pagimdė tarifas, milžiniškas turto augimas ir valdymas jo privatiškais žmonėmis. Jeigu darbininkams butų mokama atsakančias algas, jeigu su jais butų apsieinama žmoniškai, streikas niekuomet nebutų galėjęs iškilti. Bet dalykų stovis buvo visai priešingas. Netik darbininkų algos puolė žemyn, o korporacijų turtai augo vis didin ir didin, bet su naujausios mašinerijos įvedimu darbas darėsi kas kartas vis daugiau įtemptu ir sunkesniu. Kada Massachusetts valstija, iš atžvilgio ant mažų vaikų privertė sutrumpinti darbo valandas audinyčiose nuo 56 iki 54 valandų į sąvaitę, korporacijos dėl savęs apginimo sutrumpino proporcijonališkai ir algas darbininkams. Tokiu budu draugija, neva darydama darbininkams gerą, da sykį padėjo kapitalistams apkapoti ir be to jau ubagiškas jų algas — ir kilo revoliucija. Tos revoliucijos pasekmėj buvo padidintos algos, pagerintos darbo sąlygos; bet ir tas tik ačiu visuomenės užuojautai, streikui ir parėmimui kovojančių darbininkų aukomis.

Kad tas nėra tik tuščiu pasakojimu, o paremta faktais teisybė, tai gali paliudyti šitokis incidentas. Rugpiučio mėnesije, 1911 m. vietinė I. W. W. unijos šaka No 20 išleido atsišaukimą į visus audinyčių darbininkus palei Merrimack upę, kad susiorganizuoti visiems į vieną organizaciją ir pasipriešinti projektuojamam sutrupinimui algų ir nuolatiniam darbo įtempimui. Ir jau tuo pačiu laiku atsišaukimas atidengia štai kokius dalykus:

"Šimtas medvilnės audėjų kovoja prieš žemiau nurodytas išlygas, kurias Atlantic Mills ketina jiems įvesti.

"12 staklių vietoje 7, ir po 49c. už stukį audeklo, vietoje 79c. Tai čia tik keli žodžiai, prieš ką audėjai kelia revoliuciją.

"Septynėtas staklių išdirba į sąvaitę 14 stukių audeklo, skaitant po 79c. už stukį, darbininkas uždirba $11.06c.

"Daleidžiant gi, kad ant 12 staklių žmogus padarys 24 stukius, kas ištikrųjų nėra galimu, jis gaudamas po 49c. nuo stukio uždirba $11.76c. Algos jis gauna 70c. daugiau, už kuriuos turi varyt penkiatą staklių viršaus ir pagaminti 10 stakių audeklo daugiau. Kitais žodžiais sakant, audėjas čia apvagiamas ant $7.20 kas sąvaitė. Negana da, kad kompanija išspaudžia kas sąvaitė iš kiekvieno audėjo po $7.20 daugiau sau pelno, bet taip darbą įtempus paskui vieton 5 darbininkų stato tik 3, o du išmeta ant gatvės.

"Ar galime męs kentėti tokią tvarką, tokią gėdą daromą musų solidariškumui? **Ne!**

"Nejaugi męs neturim tiesų ir nejaugi ne musų tai pareiga pasipriešint prieš tokį išnaudojimą?"

O atsiminkime, jog tai darosi akyvaizdoje tarifo įstatymų ir mechanikos pagerinimų, kas turėtų palengvinti darbininkui darbą ir duoti didesnį uždarbį.

Bet įsitėmykim kas atsitinka po įvedimo valstijos įstatymo, kuris sutrumpino darbo valandas nuo 56 iki 54. Algos, ir be to visai menkos, lieka apkapotomis nuo 20 iki 30 centų sąvaitėj, kas reiškia 4 — 6 kepalai duonos į sąvaitę darbininkui mažiau; tuo tarpu fabrikantų pelnas auga milijonais.

Iš tos priežasties kilo industrialinė revoliucija, kuri sujudino visą pasaulį. Audinyčių darbininkai pametė savo stakles ir tukstančiai išėjo į streiką. Paklausykite jų skundo:

"Męs, 20 tukstančių Lawrence'o darbininkų išėjome į streiką, nes negalėjom ilgiau taip gyventi. Męs norim, kad mums butų duota tiesa gyventi laisvai, o ne vergijoj; kad už darbą butų mokama tiek, kad galėtume pavalgyti, o ne badauti."

Tokis buvo padėjimas darbininkų, kurių rankos sutvėrė milžiniškus turtus.

Pažiurėkime dabar į kapitalistus, kurie niekad nieko nedirba.

Jų audinyčios iš menkų dirbtuvėlių į kelis metus pavirto į didžiausias audeklų fabrikas pasaulije. Vienkart su fabrikų augimu kas metai buvo išmokamos šėrininkams milžiniškos dividentos, t. y. grynas pelnas nuo įdėto kapitalo. Taip, pavyzdžiui, Pacific dirbtuvių korporacija praneša, kad bėgije 10 metų pelno buvo 148 nuošimčiai, t. y. vienas doleris atnešė $1.48 gryno pelno, nekalbant jau apie tai, kad kelis kartus tapo padidinta fabrika. Ir taip, darbininkams sunkesnis darbas ir mažesnės algos, o kapitalistams daugiau turto ir pelno, tai tokia draugijos neteisybė viešpatavo Lawrence, nežiurint ant šalies ir valstijos tiesų, nežiurint ant industrijos ir mechanikos išsivystymo.

Naujosios Anglijos stovis.

Apkaltinimas Ettoro ir Giovannitti turi daug platesnę reikšmę, negu abelnai yra manoma. Lawrence'o streiko laimėjimas giliai atsiliepė ant visų Naujos Anglijos audinyčių. Tuojaus buvo pakeltos visur algos ir daug kilo streikų. Naujoji Anglija pavirto į revoliucijos centrą. Prasidėjo darbininkų organizavimas, kuris ir dabar da vis eina pirmyn. Sulaikymui to judėjimo, Naujos Anglijos kapitalizmas turėjo suimti vadovus. Kitaip kapitalo augimas ir didelės dividendos butų pavojuje. Ir du vadovai, kurie paleido tą judėjimą į nesulaikomą bėgį, tapo suimti ir už jokią kauciją nepaleidžiami.

Kad pilnai suprasti situaciją, skaitytojas turėtų dirstelėti į audinyčių korporacijas. Nežiurint ant šauksmų "sunkųs laikai," "atidėtos dividendos" ir t. p., tose korporacijose nesimato nė šešėlio subėdnėjimo. Paimkim, pavyzdžiui, kad ir Pacific Mills iš Lawrence, Mass. Tos korporacijos turtai į porą metų pasididino ant $1,822,998, butent nuo $11,015,281 iki $12,838,279. Į dešimtį metų įdėtasis kapitalas atnešė savininkams 148 nuošimtį, t. y. ant kiekvieno dolerio išaugo da $1.48c. O tas jau neišrodo ant "blogų laikų."

Kita atidos verta korporacija yra Lawrence Dye Works su $2,500,000 kapitalu. Nuo 1884 iki 1900 metų ji išmokėjo savo akcijonieriams 100 nuošimčių gryno pelno. Nuo to laiko kas metai dividendos mokėjo apskritai po 20 nuoš. Kitaip sakant, savininkai dabar tiek pelno į 5 metus, kiek pirma gaudavo į 7 metus. Bet jie vis skelbia, kad jų pelnas eina mažyn.

Pepperell Manufacturing Co., kurios dirbtuvės randasi Biddeforde, Me., yra kita "biedna" korporacija. 1911 metuose ji užmokėjo tiktai... 37 nuošimtį dividendų.

Union Cotton Manufacturing Co. iš Fall River, Mass., jau 25 metai kaip išmoka savininkams po 15 nuoš. dividendos. Ištikrųjų "audimo pramonijoj nėra pinigų."

Bet iš visų turbut blogiausiai einasi Dartmouth Manufacturing korporacijai Bedforde, Mass. Į 9 metus įdėtas kapitalas savininkams atnešė 483.99 nuošimčių. Apskritai metinio pelno išeina 53.77 nuoš.

Nedyvai tad, kad audinyčių skaitlius nuolat auga. Didelis pelnas traukti kapitalą prie savęs traukia. Kapitalas visuomet eina tenai, kur mato dideles dividendas. Nors turtai auga neišpasakytai greitai, kapitalas vis skelbia, kad jam blogai klojasi. Tas reikalinga dėl to, kad darbininkai netik nereikalautų sau didesnių algų, bet kad tas algas butų galima jiems da ir numušti. Taip jau atsitiko ir Lawrence. Bet sunku darbininkus apgauti. Jie tuoj atsisako dirbti ir streikuoja. Kapitalas tuomet įpuola į pasiutimą, ardo darbininkų organizacijas ir žudo jų vadovus, arba kankina juos kalėjimuose. Iš kitos pusės, kunigija gązdina minias pragaru ir velniais. Bet neilgai taip bus.

Kapitalistų reikalai prieš Ettorą ir Giovannitti.

Už Ettoro ir Giovannitti apskundimą stovi didžiausi kapitalistų reikalai Amerikoj. Lawrence yra 22 didelės medvilnių audinyčių korporacijos ir visos yra įvardintos apskundime kaipo nuskriaustos, visos geidžia apskustiems bausmės.

Didžiausia korporacija yra American Woolen Co. Ji atlieka beveik vieną aštundalį visų vilnonių audinių Suvienytose Valstijose. American Woolen Co. turi $70,000,000 turto, už kurį visuomet išmoka 7 procentą dividendų. Ji turi 34 dirbtuves, kurių daugiausia randasi Naujoj Anglijoj. Wood Mills gi yra didžiausia vilnų verptuvė pasaulije, turinti 300 pedų pločio, 1,900 pėdų ilgio ir talpinanti savije 1,300,000 pėdų plotą grindų. Tuo tarpu apskaitoma, kad American Woolen Co. dirbtuvėse vienam tik Lawrence dirba 16,500 žmonių. Jos ofisai randasi Bostone.

Po American Woolen Co. seka pagal savo didumo Arlington Mills, kurie priguli Whitmano kapitalui (taip vadinasi pagal prezidento ir didžiausio akcijonieriaus). Šitos korporacijos ofisai New Yorke. Jos kapitalas yra $8,000,000. Tavorų išdirba kasmet už $15,000,000. Jos dividendos nuo 1877 metų iki 1903 m. buvo 6 nuošimtis, gi nuo 1903 iki 1912 jau 8 nuošimtis, t. y. savininkams buvo išmokėta gryno pelno į metus $640,000 pinigais, neskaitant to, kiek buvo nupirkta naujos mašinerijos ir padidintos fabri-

kos. Darbininkų ji užima virš 5,000.

Pacific Mills, pagal didumo, trečioji korporacija iš eilės, įdėto turto turi $3,000,000, o perviršio — $6,248,279. Apskritas jos metinis pelnas dividendose yra 14.80 nuošimčių. Dabar ši koporacija stato naujas dirbtuves, kurios savo didumu ir įtalpa ketina perviršyti ir American Woolen Co. dirbtuves, kurios dabar skaitomos didžiausiomis visoj Amerikoje. Arlington Mills korporacija išdirba medvilnės ir vilnų audeklus. Ji yra geriausia žinoma ir turi geriausį pasisekimą visose Suvienytose Valstijose; darbininkų turi apie 6,000. Jos teisiškų reikalų vedėju yra James R. Dunbar, kuris pirma buvo teisėju, bet išsižadėjo tos garbingos vietos dėl didesnio pelno, kokį jam suteikia darbininkus išnaudojanti korporacija.

Jis yra tas pats Dunbar, kuris draugėj su Reginaldu Fosteru reprezentuoja J. P. Morgano geležinkelius ir apart to da tarnauja advokatu Lowellio audinyčių fabrikantams. Laike pirmojo Lawrence'o streiko Dunbar aiškiai parodė norą, kad Ettoras ir Giovnnitti butų pasiųsti elektriškon kedėn.

Progresyviškos Lawrence'o moterįs.

Lawrence yra nedidelis, bet energiškas progresyviškų moterų kliubas, kuris susideda iš augštesnės klesos. Jos susiorganizavo su tikslu pagerinti vietinį padėjimą.

Laike audėjų streiko kiekviena to kliubo narė rinko streikieriams aukas. Į trumpą laiką jos surinko į $200. Vieną naktį policija įsiveržė į ponios Annie Welzbach namus, areštavo ją pačią ir dvi jos seseris; visos buvo pačiam vidurnaktije ištrauktos iš lovų ir nuveztos policijos nuovadon. Progresiviškas moterų kliubas pakėlė prieš tai didelį protestą, kuris pasirodė "Tribune" ir skambėjo šitaip:

"Męs, žemiau pasirašiusios gyventojos miesto Lawrence, protestuojame prieš policijos pasielgimą su ponia A. Welzbach ir dviem jos seserimis, Emma ir Lilijana Stein, kurios buvo areštuotos vidurnaktije neva už grąsinimus.

"Panašų pasielgimą męs galim rasti tiktai Rusijoj, kur, kaip męs girdim, policija įsilaužia į namus kada jai patinka ir areštuoja žmones, nežiurint, ar jie kalti, ar ne. Amerikoj tokiems įsilaužimams iki šiol da reikalo nebuvo. Kun. Richeson buvo žmogžudys ir tai policija nedrįso nakčia laužtis į jo namus, bet laukė ant gatvės kol išauš rytas ir bus atidarytos durįs."

Paskui tos moterįs pakėlė protestą prieš pavertimą augštesnės mokyklos į kareivių gulyklą, kur dienomis turėjo mokintis vaikai, bet tas protestas nebuvo atspauzdintas.

KUNIGINIS SKYRIUS

Kunigams.

Ir taip, ponai kunigai, jųs su visu savo mokslu ir Dievo padėjimu neišdrįsot pradėt su mumis debatų apie socijalizmą, kurį jųs visur niekinate, keikiate ir kuriuo žmones bauginate. Jųs neišdrįsote, nes pas jus nėra argumentų tos idėjos sumušimui. Jau iškalno žinote, kad protaujanti publika tik pasijuoks iš jusų bepamatinių argumentų, sulyginus juos su musų faktais paremtais argumentais. Męs galime prirodyti socijalizmo neišvengtinumą ir gerumą gyvenimo faktais, ekonomijos kursų ir daugeliu kitų privedimų, o jųs, savo mokslą remdami pasakiškaja senove ir nepasiekiamomis erdvėmis, neturite nieko reališko, kuomi galėtumet prirodyt socijalizmo blogumą arba įvykdint negalėjimą. Žodžiu sakant, jųs visi jaučiates silpnais atsilaikyti prieš progresą ir mokslą, todėl priversti esate pasiteisint, buk nenorite imtynių. Jųs labai norėtumėte leistis į tas protiškas imtynes, jei užtektų pas jus pajiegos; jei galėtumėte sumušti musų argumentus, geistumėte parodyt publikai, kodėl reikia vengti socijalizmą, bet, meldžiamieji, jųs priversti esate susilaikyt, priversti esate pasiteisinti, buk nenorite turėt reikalo su bedieviais.

Męs iš visų miestų girdžiame, kad jųs keikiate socijalizmą, liepiate žmonėms vengti jo ir net grąsinate nevengiantiems. Męs nuolatos girdžiame apie jusų barbariškus paliepimus tai mušt socijalistus, tai išvaryt juos iš buto, įskųst darbdaviams ir t. t. Bet męs niekur negirdėjome, kur kunigai butų liogiškai prirodę socijalizmo blėdingumą ar kitas kokias jo ydas. Todėl męs užkvietėm kunigus išeit į aikštę su savo argumentais, parodyt publikai rašto žodžiu, kodėl jųs esate priešingi socijalizmui, bet jųs neišdrįsote tai padaryti. Sakote, nenorite? Katinas irgi gali sakyt, kad jis irgi nenori su sloniu imtis, o šiaip jam butų tik menkniekis apgalėt tą milžiną.

Męs jums darome kliutis, męs gadiname jusų biznį savo agitacija, todėl jųs gatavi esate ir norite pavartot bile kokį įrankį, kad tik darodyt publikai, jog musų darbas yra klaidingas. Jusų atsisakymas nuo debatų aiškiau už viską liudija, kad jųs negalit atlaikyt kritikos. Jokie pasiteisinimai neišteisina jusų.

Lai publika da kartą išgirsta, kad kunigai bijo stoti į ginčus su socijalistais!

Leiskit, kunigėliai, mums pasakyt prastai ir aiškiai: jųs mulkinate minias, neleidžiate joms šviestis ir darote mums kliutis, kad negalėtume tų minių apšviesti. Bažnyčiose ir mokyklose skelbiate tokį mokslą, kurį ir vaikai supranta esant keistu ir melagingu. Jųs skelbiate, kad pasaulis liko sutvertas į 6 dienas, nors visų mokslinčių yra pripažinta ir darodyta, kad daug tukstančių ir milijonų metų, praėjo, kol pasaulis išsivystė į dabartinę formą. Tuomet jųs leidžiates teisintis, buk tos dienos galėjusios but nepaprastai ilgos ir neatkreipiate atidos, kad augmenįs liko pirmiau sutverti už saulę pagal biblijos pasaką, ir nepaklausiate savęs, kaip jie galėjo buti be saulės. Jųs skelbiate apie tai, kad Dievas viską žino, o pasirodo pagal jusų pačių mokslą, kad jis nežinojo, ar reikės saulės ir mėnulio,ar ne, o tik paskui susiprato; nežinojo jis, ar Jieva bus reikalinga Adomui, ar ne, o tik paskui susiprato ir turėjo laužt kaulą iš žmogaus šono. Jųs garsinate, kad Dievas sutvėrė du žmogu ir žaltį, kuris gundytų žmones. Ir jis nežinojo, ar pavyks žalčiui sugundyti žmones, ar ne. Paskui pats Dievas turi kentėt už savo klaidas, eidamas ant kryžiaus mirt, kad tik išvaduot žmogų iš velnio nagų, kurį irgi jis pats sutvėrė. Jis sutveria velnius, kurie valdo jį patį, neša ant bokšto gimnastikos daryt ir pasiima didžiumą dušių.

Ir ar da jųs sakysite, kad paprastas mužikėlis butų padaręs daugiau klaidų.

Negana to, jųs skelbiate, kad tas Dievas reikalauja aukų, maldų, pasninkų, nusižeminimo, žemiško gyvenimo užmiršimo ir t. t. Sykiu su tuo, jųs garsinate, kad jis sutvėrė ponus ir prasčiokus, valdžią ir pavaldinius, kurie turi but vergais savo ponų. Sakote, kad žmogui nereikia daugiau protauti, nes ne čia jo namai ir jis Dievo galybės vistiek nežinos.

Viršminėti ir da kvailesni mulkinimai pilasi iš sakyklų kas nedėldienis bažnyčiose ir mokyklose. Ir už visus tuos mulkinimus žmoneliai, kurie per sąvaitę dirba ir neturi laiko protauti, o nedėldienij atsilanko į bažnyčią, neša savo kruvinai uždirbtus skatikus kunigams. Męs nepavydžiame tų skatikų, bet protestuojame, kad kunigai neragina žmones šviestis, vienytis, o liepia but paklusniom savo ponų avelėm — ir tie ponai taip išnaudoja, taip nuskriaudžia vargšą, kad jis neretai patvorij turi mirt, duonos plutos netenka, kada jo ponai šunims puotas kelia, arklius šilkais rėdo ir net išlėpimo rubežius peržengia. Męs gi to negalime daleist, kad tie žmonės, kurie turtus pagamina, badu mirtų, o dykaduoniai iš tų turtų orgijas keltų. Męs negalime tylėt, kada darbininkų kliasai, kuri padarė pasaulį gražiu, prisieitų išnykti dėl kelių kapitalistų godumo ir smagurių. Męs matome, kad istoriškas dalykų bėgis stato darbininkų kliasai užduotį arba išnykti, arba paimti pasaulį su išdirbyste į savo rankas. Męs iš patirimo žinome, kad žmogus sau geriau dirba, negu svetimam, todėl manome, prie tokios tvarkos, prie kurios dirbs žmonija pati sau, jos darbo produktiviškumas ir rušis bus kur-kas geresni ir didesni. Žudystės, vagystės, paleistuvėystė, šeimynos suirimas, skurdas ir kitos baisenybės nepaprastai auga, nežiurint į morališkus pamokslus, knygas, kalbas ir t. t., nes šita tvarka yra jų visų gimdytoja.

Taigi ši tvarka biauri ir yra geresnė tvarka, kuriai gatava jau dirva. Męs turime agituot darbininkus: parodyt jiems, iš kur visi blogumai paeina ir kaip juos galima butų prašalint. Męs nurodome, kad žmogus turi čia ant žemės gerinti savo ir kitų buvį — kad tai yra svarbiausiai ir ar tik ne vienintėlė žmogaus užduotis. Kunigai gi bando užkirsti kelią tokiai musų agitacijai; jie stengiasi žmonėms įkalbėti, kad žemišku gyvenimu nesirupintų, kad juo labiau čia kentės kas, tuo geresnė jam bus ateitis po mirties.

Kada męs agituojame prieš kokią žvėrišką valdžią, tad kunigai garsina, jog nereikia jai priešintis, nes ji nuo Dievo paeinanti. Žodžiu sakant, jie pilnai gina valdžios ir kapitalistų reikalus, nes šios tvarkos ginimas yra kapitalizmo viešpatavimo ginimas.

Bet kiek šios tvarkos ginėjų nebutų, vistiek darbininkų kliasa paimtų viršų, t. y. pasiimtų į savo rankas viską tą, ką ji padarė ir kuomi galės toliau daryt gyvenimą, bet kunigija, budama kapitalo tarnu, temdo minių protą. Ir tos minios, ačiu savo nežinojimui, tankiai veikia priešingai savo reikalams.

Męs, socijalistai, norėdami darodyt, jog ši tvarka nėra amžina ir turės griut, turime skelbt publikai istoriją, parodyt, kaip gilioj senovėj žmonių gyventa, kaip jų tvarka mainės, kodėl mainės ir t. t. Tuomet klausytojai aiškiai pamato, kad ši tvarka atsirado iš da žiauresnės ir jog jos galas neišvengtinas. Sykiu su viskuo mums neretai prisieina užkliuti klausimą ir apie religijų vystymąsi, kas visai sumuša dievystės buvimą — ir kunigų amatą verčia iš šaknų. Bet męs tai darome ne todėl, kad nuo tikėjimo žmones atkalbint, bet kad parodyt, kaip viskas mainės, ir kad ne visi tikėjimo punktai turi but šventai pripažinti. Žinoma, gerai protaujantis žmogus galų gale supranta, kas yra tas Dievas ir kunigai ir lieka laisvu nuo jų malonės. Už tą tai musų kunigai labiausiai ir neapkenčia. Seniau jie priešinosi ir mokykloms, bet dabar nustojo, nes nepajiegia, kadangi mokyklos ir kapitalistams reikalingos. Į mokyklas, ypač augštesnes, tik parinkti žmonės patenka ir ten tokios išlygos, kad tik turtingesnis gali mokintis. Kaskita su socijalistais; tie nešą mokslą tiesiai į minias, į tas minias, kurioms mokyklos nėra progos lankyt. Ir tas mokslas tiek aiškus, kad nors kiek protaujantis žmogus tuoj persiima juo. Taigi socijalistai šviečia visus žmones, o netik tulą skaitlių. Išeina, kad socijalistai atima nuo kunigų visą publiką, išskyrus tamsuolius. Jeigu dabar ne visa protaujančioji minia yra apleidus bažnyčią, tai visgi nebetoli tas laikas, kada apleis, nes socijalistų varomoji agitacija vis platyn eina. Socijalistai kiekvienoj šalij reikalauja, kad vaikai nebutų į darbą priimami, o lankytų mokyklas. Daugelij vietų jiems jau pavyko atsiekt šį reikalavimą. Minios gauna jau šiokią-tokią apšvietą mokyklose ir nėra tokiom tamsiom: jos pradeda protaut, o tuomet supranta ir apie tikėjimą, ir apie kunigų biznį, ir apie tvarką. Iš tų minių kunigai jau negali tiek pasinaudot, kaip iš nemokančių skaityt ir rašyt. Negana to. Socijalistai reikalauja bažnyčios atskirimo nuo valstybės, t. y. kad valstybė neremtų bažnyčios ir neverstų žmones taip ar kitaip tikėt. Kunigams negali but malonu tokis socijalistų reikalavimas, nes atima daug privilegijų ir turto. Socijalistai reikalauja, kad mokyklose nevalia butų mokinti tikėjimo, nes ten mokinasi įvairių tikėjimų mokiniai ir gali kilti (kaip ir yra) neapykanta vienų prieš kitus; be to tikėjimo mokslas yra priešingas astronomijai, geologijai, evoliucijai ir kitiems gryniems mokslams, todėl jis tik sugadina mokinio protą. Kunigams negali patikti tokis socijalistų reikalavimas, nes jaunus vaikus jiems parankiausiai apkvailint ir išauklėt savo šalininkais.

Kaip matote, socijalistai daro nemažai nuostolių kunigijai ir ji turi prieš juos agituoti. Ar ne taip, ponai kunigai? Juk jeigu socijalistams visur pavyks įvykdint savo reikalavimus, tuomet kunigai negalės tokiuose palociuose gyvent, tiek gaspadinių užlaikyt ir taip žeminti savo parapijonus. Tuomet nebus pas juos tiek šampano ir kitko, kad išaugint nepanešamus pilvus.

Męs suprantame, kunigėliai, kodėl jųs mus keikiate, kodėl neduodate išrišimo savo parapijonams už musų raštų skaitymą ir prakalbų lankymą: socijalistai verčia valstybes palikt jus liuosai ir neremti — tai viena; kita, jie platina apšvietą tarp plačių minių ir tuomi gi gadina jusų humbukišką biznį.

Jųs mus keikiate, keikiate patį socijalizmą, išmislydami apie jį kvailus ir nebutus dalykus, kaip apie pasidalinimą ir t. t., bet atliekate tai tamsoj. Tuomi norime pasakyti, kad darote tai bažnyčiose, kur socijalistai negali atsiliepti ant jusų melagysčių; salėse, kur socijalistams neleidžiate kalbėt; savo raštuose, kur socijalistams neleidžiate darodyt jusų melagysčių. Taip, jųs ten gudrųs, mokyti ir galingi, kur dar galite apsisaugot policistų lazda ir davatkų rėksmais. Kada męs užkviečiame jus dalyvauti savo diskusijose, jųs atsisakote; kada męs pasiprašom balso jųs susirinkimuose ir kartais išnetyčia (per nežinojimą) kam suteikiate,tai liepiate savo davatkom rėkt ir neduodate mums kalbėt.

Iš visko aišku, kad jusų mokslas ir agitacija rimo ant vėjo ir mažiausis sujudinimas ją išgriautų. Nesistebiame, kunigėliai, kad neišdrįsote stot su mumis į ginčus.

Antonov.

Gyvunų amžius.

Gamtos istorijos žinovai mums tvirtina, kad ilgiausia ant žemės gyvena bangžuvės. Cunyber apskaito bangžuvės amžių ant 1,000 metų. Paskui pagal amžiaus ilgumą seka drumblys, kuris tankiai pasiekia 400 metų amžių. Šis rašytojas darodo tai šitokiais faktais:

"Kada Aleksandras Didysis pamušė Indijos karalių Porų, jis paėmė didelį drumblį, kuris narsiai kovojo už nuveiktąjį karalių, pavadino jį Ajaksu, pašventė jį saulei ir uždėjo ant jo didelį medalį su savo parašu: 'Aleksandras, sunus Jupiterio, pasvenčia Ajaksą saulei!' Ir po 350 metų tas drumblys buvo atrastas da gyvas."

Apskritas kačių amžius yra 15 metų; voverių —7 ir 8; zuikių — 8; meškų — 20; vilko — 20; lapės — 14 ir 16; liutas gyvena iki 70 metų. Buvo atsitikimų, kad ir kiaulės išgyvena 20 metų, o arkliai 60, nors apskritas amžius arkliui skaitoma 25 metai. Kupranugariai išgyvena po 100 metų.

Paukščių karalijoj arelis tankiai pasiekia 75 metų; yra žinomi reti atsitikimai, kad erelis išgyveno ir 100 metų. Juodvarniai taipgi tankiai pasiekia 100 metų, o gulbės yra žinomos, ką išgyveno po 300 metų.

Prieš socijalizma.

Didžiausia bēda socijalistams su tais žmonēmis, kurie nežino socijalizmo, o persistato žiną. Tukstančiai ir milijonai žmonių turētų atsakantesnį pasilsį ir daug naudos sau padarytų, jei jie nesiginčytų apie tai, ko jie nežino ir kas galima yra lengvu budu dažinoti. Pasitaiko, kad žmogus 20 metų ginčija apie jam nežinomą dalyką, o paskui vienos valandos laike apie jį patiria ir nustoja ginčytis. Tarp kitų tuščių ginčų dabartinēj draugijoj daugelis ginčijasi apie socijalizmo gerumą ar blogumą, nors tankiausiai besiginčijanti jo visai nepažįsta. Socijalistų priešai, nusigandę jiems pavojingos idējos, taip plačiai ir taip klaidingai ją išgarsino, kad vargiai randasi žmogus, kuris nebutų girdējęs apie socijalizmą, bet tankiausiai melagingoj spalvoj. Taip socijalizmo priešai išnešiojo melą, buk socijalistai nori atimt viską nuo visų ir išdalyti po lygią dalį visiems. Nors ne vienas iš socijalistų, dagi utopiškųjų, nēra to skelbęs, bet priešams svarbu kuomi nors atstumt publiką nuo socijalizmo. Kaip matote, pasidalijimą išmislijo socijalizmo priešai ir paskui jie patįs leidosi jį kritikuoti. Pasiklausykite bažnyčiose ką sako kunigai, perskaitykite kunigų išleistus raštus apie socijalizmą, pasiklausykite, ką kunigų mokinamoji minia kalba — ir visur išgirsite, buk socijalizmas butų geras, jei jis nereikalautų pasidalinimo. Išrodinējamas pasidalinimo teorijos kvailumas, nepastovumas ir tikima, kad tuomi taip jau liko sumušta socijalizmo teorija, kurioj ištikrųjų nē per pusę lupų nēra ir but negali užsiminta apie pasidalinimą.

Darbininkiškoji publika, kuriai tenka girdēt ir matyt, kad socijalistai kovoja prieš kapitalistus ir žvēriškas valdžias, butų linkus pripažint socijalistų veikimą geru, bet ji girdējo tą nelemtąjį pasidalinimą ir abejoja. Tarp jos eina nuolatiniai ginčai. Nemanančioji dalis tiesiog džiaugiasi, kad socijalistų teorija yra taip kvaila, jog ir paprastas žmogutis ją gali sukritikuot. Skaitytojai supranta, kad socijalistai yra nemažesni pasidalinimo priešai, kaip ir kiekvienas sveiko proto žmogus. Pasidalijimą išmislijo socijalizmo priešai ir tamsioji minia gaišina laiką besiginčydama apie jį. Ir kaip ta minia juoksis pati iš savęs, kada į visai trumpą laiką prisieis išgirsti, jog vesta ginčai už neesamą dalyką.

Ne tik vienas pasidalinimas yra primetamas socijalistams. Sakoma, buk jie nori išardyt šeimyną, atimti nuo tēvų vaikus ir atiduoti juos į prieglaudą, išnaikint tikējimą ir t. t. ir t. t. Beveik kas diena vis naujos nesamonēs sugalvojamos apie socijalistus ir skelbiamos minioms. Patįs sugalvotojai ir minios paskui kritikuoja "socijalizmą," atranda jį ne tik negalimu, bet ir baisiu, pavojingu. Taip sakant, patįs sugalvoja sau baubą ir dreba prieš jį. Ir tik tuomet, kada pasitaiko išgirsti tikrą teisybę apie socijalizmą, žmogus pasijaučia lyg iš vaikiškumo išaugęs ir veltui bijojęs neesančio baubo. Tuomet žmogus pamato, kad socijalistai nē pasidalinti, nē tikējimo, nē šeimynos sugriauti nenori, o eina už tai, kad panaikint alginę vergiją ir įvykdint kooperatyvišką tvarką. Socijalizmą kritikuoti tik tiems lengvai, kurie jo nepažįsta, kurie visokį melą ir nesamonę vadina socijalizmu.

A. Baisus.

Atsakymai ant užmetinējimų.

Anglų socijalistas R. A. Dague duoda aiškius atsakymus ant daromų socijalistams užmetinējimų. Jis rašo, kad tuli žmonēs sako, jog socijalizmo teorija esanti gera, bet ji negalēsianti buti įkunyta, kol godumas nebus išnaikintas iš žmonių ir kol tik jie neliks ne tik geri, o ir gudrųs. Matyt, tie žmonēs netiki į evoliuciją ir progresą. Jie mano, kad atstovaujanti valdžia yra geriausia ir geresnēs but negali ant žemēs.

Socijalistai nebando išnaikint godumą iš žmonių, bet prižada tokią industrijalizmo sistemą, kuri apsaugos kitus žmones, ypač vaikus, moteris ir senus, nuo išnaudojimo keliais aštriais, gudriais ir begēdiškais išnaudotojais.

Jei jųs laikytumete kiaulių burį ir kelios didelēs ir drutos ilgaveidēs ēs visą maistą, stumdamos šalin mažas kiaules, argi jųs sakysite, kad tvarkos nēra galima padaryt, kol visos didžiosios kiaulēs neliks mokytos, susipratusios ir negodžios?

Taip neseniai Chinijoj liko įvykdinta republika ir duotos moterims lygios tiesos su vyrais. Ar tenaitiniai veikējai laukē, kol visi keturi šimtai milijonų chiniečių liks republikonais ir pripažins visuotiną balsavimą? Ar Abraham Lincoln laukē, kol trįs milijonai juodveidžių reikalaus laisvēs? Juk jis juos paliuosavo nors daugelis jų pačių priešinosi. Socijalistai nepriižada permainyt žmogaus prigimtį, įvykdinti svajones ir nepraktiškus dalykus. Jų svarbiausia užduotim yra sutvarkyt dalykus taip, kad kelios kiaulēs iš žmonių veislēs negalētų suēst viso maisto.

Tai gali but lengvai atsiekta įsteigiant kooperatyvišką draugiją, kurioj visos publikos reikmenos turēs rastis publikos rankose,o ne atskirų kapitalistų, kaip dabar yra. Tuomet kiekvienas pilietis turēs lygią progą su kitais ir kiekvienas darbininkas, atliekantis naudingą darbą, gaus pilną užmokestį už jį. Ir visai nēra reikalo, kad visi amerikonai liktų duosniais aniuolais ir gudriais genijais, kad įvykdint tą sistemą Suvienytose Valstijose.

Socijalizmo priešai yra apverktinais ir neliogiškais žmonēmis. Iš vienos pusēs jie sako, kad socijalizmas negalēs įvykt, kol žmonēs neliks gerais ir nenorēs išnaudot kitus. Iš kitos pusēs jie sako, kad socijalizmas yra tuomi negeras, jog jam įvykus, kada negalēt but kraujamas privatiškas turtas, išnyksianti civilizacija. Jie garsina, jog išradimai ir ištirimai atsiranda ačiu troškimui turto.

Tie žmonēs visuomet velkasi paskui senovę. Jei jie gyventų 1776 metuos, jie priešintųsi Washingtonui ir revoliucijai. Jeigu jie gyventų prie 1860 metus, jie tvirtintų, kad vergija yra reikalinga ir panaikint negalima. Kiekviena gera įstaiga šioj civilizacijoj yra kooperatyviška arba socijalistiška. Viskas, prie ko veikiama kolektiviškai ir iš ko naudojamasi tokiu pat budu, yra socijalistiška. Bet yra tik dvi formos arba sistemos industrializmo ir valdžios. Viena jų vadinasi individuališka, kurioj viešpatauja monarchija, theokratija, plutokratija — tiesa keliems išnaudoti ir valdyt daugelį. Kita forma vadinasi kolektivizmu, kurioj viešpatauja demokratija, t. y. visuomenē, kooperacija ir socijalizmas, arba žmonių valdymosi savimi bei jų pačių išrinktais, kurie turi pildyt rinkējų įstatymus.

Priešistoriškas laukinis žmogus su jo akmeniniu kirviu praktikavo gryną individualizmą. Jo ranka buvo prieš visus kitus. Jis gyveno tik dēl savęs. Kada jis susidējo su kaimynu dēl kovos prieš draskančius žvēris ir kitus laukinius žmonēs, tuomi jis padarē pirmą žingsnį prie demokratijos, prie socijalizmo. Labiausiai tobula civilizacija yra išreiškimu plačiausio kolektivizmo arba socijalizmo. Socijalistai yra evoliucijonistai. Jie nebando padaryt iš žmonių šventus aniuolus, bet jie bando išmokint žmonesgana tuose principuose, kurie parodo, kaip paimt su balsavimų pagelba trustus ir kitas visuomenēs reikmenas iš godžių monopolistų rankų į visuomenēs rankas ir kontrolę. Toliau jie agituoja, kad butų įvesta industrijinē ir politiška demokratija, kurioj didžiuma turēs valdyti. Vistiek pasiliks teismai, kalējimai ir bausmēs prasižengēliams prieš įstatymus, mokytojai, vadovai, viršininkai, bet valdžia bus demokratija, kurioj žmonēs didžiuma balsų spręsdami ir pasinaudodami tiesia įstatimdavyste, arba inicijativa, referendumu ir atšaukimu, bus patįs savo ponais, patįs savo bosais.

Religija ir darbininkų išsiliuosavimo klausimas.

Pirm negu prieisime prie atsakymo, ar religija stovi ant kelio darbininkiškam išsiliuosavimo judējimui, butinai turime pažvelgti į religijos istoriją ir į istoriją mokslo, tveriančio darbininkiškąjį judējimą.

Prieš kelis tukstančius metų kunigija buvo atskira ir privilegijuota tautoje kasta. Todēl beveik tik išskirtinai kunigija užsiiminējo tuomet žmonių mokslu, kadangi, kaip rodo mums istorija, net karaliai nemokējo rašyt nē gi raštą skaityti. Taigi visai neįstabu, kad kunigija, budama neapribuota, rašē tokius įstatymus, kurie kunigijai buvo atsakančiausiais. Tų įstatymų, padavadijimų, apeigų ir dogmų surinkimą paskui jie pavadino religija, arba Dievo apreiškimu, į ką kiekvienas privalo tikēti, jeigu nenori užsipelnyti skaudžią ir ne sykį pasibaisētiną bausmę gyvenant, o amžiną prakeikimą — pragarą po mirties.

Pasidēkavojant viršminētai aplinkybei, kad tik kunigijai maž-daug mokslas buvo prieinamas ir, kad ji buvo todēlei neapribuotos valios, tokie įstatymai įsigyveno žmonijoje ir likosi kaip ir tiesa, kurios gerumo ar blēdingumo tamsioji ir pavergta žmonija neturējo progos pažinti, nēgi mažiausios teisēs priešginiauti.

Tečiaus laikui bēgant, mokslo žinystei ir civilizacijai besiplētojant, pradējo atsirasti reformatoriai, kurie pasiryždavo taisyti religijos negerumus, tuomi pačiu laužydami tuos įstatymus, kurie vertē vienus žmones vergauti kitiems, pasmerkdami stipresniųjų viešpatavimą ant silpnesniųjų. Tečiaus tos visos reformos nesuteikē pasmerktiemsiems tikros priemonēs, kaip pasiliuosuoti iš vergijos, kurios tik formos keitēsi, bet pati vis egzistavo ir egzistuoja iki šiai dienai. Tikrą ir neapgaulingą budą pasiliuosavimui iš vergijos nurodē tik musų gadynēs sociologai Marksas ir Engelsas, kurių patirimai pastatyti ant neišgriaunamojo pamato — ant ekonominio išsivystymo tiesos ir materijalistiško kliesų kovos supratimo, suteikē mokslą, vedantį prie galutinio vergijos panaikinimo.

Socijalistiškoji pasaulio žvalga savo istoriškąją pradžią ima iš dviejų šaltinių: iš plataniškojo valstybinio idealo ir iš pirmutiniųjų krikščionių religijinio komunizmo. Tarsi raudonas siulas tęsiasi per visą socijalizmo istoriją todvi dvasios pakraipi, tai susieidamos kruvon, tai vēl išsiskirdamos. Anot Karoliaus Kautskio, "kiekviena tųjų komunizmo rušių, prigijusi savo gadynēs dirvoj, iš jos ima savo spēkas ir savo siekius." Socijalizmas toj formoj, kokioje jį šiandien matome pasaulije, turi savije abu tuodu elementu, arba užmazgas, t. y. platoniškąjį valstybēs idealą ir pirmutinių krikščionių religijinį komunizmą. Ir visai nebus parodoksas, jeigu pasakysime, kad šiandieninis tarptautinis socijalizmas išdygo ir išaugo iš XVIII metašimčio francuzų materijalistiškosios ir vokiečių kliasiškosios filozofijos, kaip ir iš šv. Jono evangelijos ir šv. Franciškaus etsyžiečio misticizmo.

Katalikų bažnyčioje viduramžiuose matome socijalizmo idējos šalininkus, kaip antai franciškonus, o taipgi socijalistiško judējimo pasekme yra atsiradimas įvairių krikščioniškų religijinių sektų. Gi šale to matome einant svietiškąjį mokslą: materijalistiškąją ir idealistiškąją filozofiją, kuri ir buvo veiksniu socijalizmo minties susitvērime. Prie Europos socijalizmo lopšio matome svietiškąjį mokslinčių kliasiką Tamą Morą ir du krikščionišku vienuoliu: Tamą Muenzerą ir Tamą Campanellį. Kliasicizmas ir romantizmas — tie naujalaikio kulturos elementai (gaivalai) — sutveria taipgi ir socijalizmo pasaulį, kitais žodžiais sakant, svietiškas ir dvasiškas mokslas tvērē ir auklējo socijalizmo mokslą, kurį vienok pagimdē draugijinio gyvenimo santikiai arba kliasų nelygybē.

XIX-jo metašimčio draugijinis ir dvasiškas gyvenimas ir visos to gyvenimo idējos formavosi įtekmēj galingosios pervartos, kokią padarē didžioji Francuzijos revoliucija. Toji revoliucija su visa savo elementine spēka stojo priešai katalikų bažnyčią ir abelnai prieš visą krikščionybę, kadangi kunigija sykiu su viešpataujančia ponija buvo prispaudēju, vergintoju ir išnaudoju visuomenēs. Katalikų bažnyčia pasirodē atkakliausiu priešu Francuzijos republikai, o religija, anot rašējo kun. Meslier'o, mulkino ir viliojo liaudį amžinomis laimēmis po mirties, kad atitraukti žmones nuo rupinimosi susirats sau laimę ir žmonišką gyvenimą ant žemēs.

Tuogi pačiu laiku dvasiškoji revoliucija įvyko Vokietijoje; kliasiškoji Kanto ir Hegelio filozofija tapo pamatu moksliškamjam socijalizmui, kuris susipavidalavo francuziškos revoliucijos įtekmēj.

Tie du momentai yra tikrais nusprendējais santikių tarpe religijos ir socijalizmo. Krikščionybē, prieš kurią šiandien stovi socijalizmas, anaiptol nēra jau ta pati, kokia ji buvo pirmutiniųjų krikščionių gadynēj; ji nēra apginēju silpnųjų ir skriaudžiamųjų, ir nēra ji švento Franciškaus chiliastišku misticizmu, bet yra, taip tariant, organizacija apsiginklavusio didžiais turtais ir įtekmingumu, kuri apgina šiandieninį netikusį draugijos surēdymą, stovi ant prievartos ir išnaudojimo.

Sakysime, kad tas vienok da neparodo, kad socijalizmo uždaviniu yra kova prieš religiją. Gi tikrai, kuomet socijalistai kovoja prieš bažnyčią, nereiškia, kad jie kovoja prieš religiją, kitaip sakant — tikējimą. Užtenka bent paviršutinio apsipažinimo su socijalizmu, kad prirodyti, jok socijalistams visai nerupi ar priklausantis socijalistiškai partijai žmogus yra tikinčiu į kokios nors bažnyčios dogmas, ar ne. Tas yra privatiniu žmogaus dalyku, reikalu jo sąžinēs, ir socijalistiškoji partija, kuri varžytų savo nariams sąžinę, mindžiotų savo principus, liepiančius kovot prieš visokią prievartą. Socijalistų partijos nariai gali buti taip pat geri katalikai, protestonai, stačiatikiai, mahometonai, žydai ir kitokių religijų sektų žmonēs, kaip ir tie, kurie nepripažįsta jokių religijinių dogmatų nēgi tiki į Dievą, bet pripažįsta socijalizmo principus, reikalauja prašalint viešpatavimą vienos klesos ant kitos, panaikinimo ekonomiškos ir politiškos vergijos. Gali priklausyti socijalistų partijoms net ir katalikiški kunigai. Iš to aišku, kad išpažinimas kokio nors bažnytinio dogmato nedaro niekam jokių kliučių buti sykiu ir socijalistu, kurio priedermē yra kovoti prieš netikusį draugijos surēdymą.

Kaip tikējimas į Dievą neatima žmogui galējimo buti socijalistu, taip netikējimas į jokį Dievą ir nepripažinimas jokios religijos neatima žmogui galējimo buti geru socijalistu. Visai netikinčius į Dievą ir į bažnytinius su mokslo patyrimais nesutinkančius dogmatus žmones kur kas greičiau randame tarpe buržuazijos. Taip vadinamas laisvamaniškas judējimas plētojasi labiausiai tarpe inteligentijos arba šviesuomenēs,apsipažinusios su mokslo patyrimais, žinančios gamtos mokslus, kuomet socijalistiškos partijos susideda daugiausiai iš liaudies, da nesuspējusios lig to laipsnio apsišviesti, kad nusikratyti tikējimą, įkvēptą nuo kudikystēs. Buržuazija gi dēlei savo kliasinių interesų ir dēl palaikymo pavergtojoj kliasoj prietarų ir nuolankumo, nors pati yra laisvamaniška, nepaiso jokių religijinių dogmatų ir nepildo bažnytinių praktikų, tečiaus stato bažnyčias ir remia visus kunigijos darbus. Ne kartą tą daro net žydai fabrikantai, kuriems rupi, kad kunigija laikytų plačiasias darbininkų minias vergiškame nuolankume ir pasidavime "valiai Dievo," valiai viešpataujančios ir išnaudojančios darbo žmonių kliasos.

Bet grįžkime prie dalyko. Socijalizmas, kovodamas prieš bažnyčią, sakysime, prieš kunigiją, kaipo darbininkiškojo išsiliuosavimo priešą, anaiptol nekovoja prieš tikējimą. Tikējimo klausimą socijalistai, kaip jau minēta, laiko ypatišku žmogaus sąžinēs reikalu, į kurį nē valstybei, nē visuomenei nēra tiesos kištis. Socijalistai, gindami sąžinēs laisvę, kovoja taipgi ir prieš persekiojimus tikējimų, reikalaudami pilnos, ne-

apribuotos religijai tolerencijos, laisvės visokiems tikėjimams ir pažvalgoms. Nėsa jau praėjo gadynė religijinių karių, kuomet ir reformacija negalėdavo išeiti iš religijinių mislijimo rybų; kuomet mokslas, dailė ir filozofija buvo religijos vergais ir neturėjo kitokio savo buviui lauko, kaip tik tą, kokį jiems skyrė viešpataujanti bažnyčia. Tuomet net ir valstybių politika turėjo formas ir spalvą religijinę, o žmonių revoliucijų judėjimas apsireikšdavo irgi religijinių sektų pavidale. Bet tie laikai praėjo ir šiandien, kuomet draugijinis ir dvasiškas gyvenimas išsiliuosavo iš po bažnyčios autoriteto, kuomet dainas Homero bei teorijas Koperniko niekas nebando apvertinti sulyg bažnytinių dogmų tiesos, bet pirmutinio veikalus apkainuos sulyg nepriklausomos poezijos, o antro sulyg taip pat nepriklausomos nuo bažnytinių dogmų astronomijos ir fizikos mokslų; taigi religija lieka nuošaliui ir tikėjimo nė brukti, nėgi išplėšti jį kam nors niekas neturi tiesos. Ypačiai socijalistams tą teisę atima socijalizmo principas kova prieš prievartą.

Tečiaus tokis socijalistų indiferentinis atsinešimas linkui religijos pastaruoju laiku susitiko su aštria kritika iš tulų socijalistų pusės. Kunigija, drausdama žmones nuo socijalizmo, butent, kaipo išnaikintojo religijos, tą religiją bruka žmonėms po prievarta, ir per prievartą nori išnaikinti mintį, persekioja socijalistus ir varžo žmonių sąžines. Socijalisto priederme iš principo yra kovoti prieš prievartą, o svarbiausia prieš viso blogo priežastį, o čia priežasčia minimos prievartos juk yra religija. Socijalistai nereikalauja kam nors tikėjimiškus jausmus plėšti, bet privalo šviesti žmones, o apsišvietęs žmogus juk savo kudikiškus manymus pats turės pamesti.

Sykiu su socijalistiškojo judėjimo besiplėtojimu, sykiu su augimu tarpe darbininkiškų minių supratimo, kad tik socijalistai tikrai kovoja už darbininkų buvio pagerinimą ir už jų išliuosavimą iš alginės vergijos,— kunigija pamatė gręsiantį jai pavojų ir griebėsi kitokių priemonių, negu gązdinimai pragaru. Suprato ji, kad nepakanka jau prisakymo: "Dirbk ir melskis," kadangi vis didesnis ir didesnis žmonių skaitlius pradeda suprasti, jog malda nepagerino ir nepagerins niekam buvį, jog patis maldos nuolankaus kentėjimo mokytojai nesirupina ir nelaukia dangiškų atlyginimų, bet ant žemės dangų sau tveria; kad ir darbininkams reikalas apsiginti nuo skriaudėjų ir nelaukti atlyginimo po mirties. O kad socijalistai kuoaiškiausiai prirodė, jog tik per organizaciją ir kovą darbininkai gali pagerinti sau buvį ir nuversti sau nuo sprando priespaudas ir išnaudotojus, — klerikalai taip pat noroms-nenoroms griebėsi už organizavimo darbininkų į tam tikras draugijas, griebėsi taipgi už rišimo darbininkiškojo išsiliuosavimo klausimo.

Suprantama, kad tas kunigijos darbas nėra darbininkų naudai, bet tik priemonė palaikyti puolančią religiją. Tuose jų pasidarbavimuose, kad atitraukti žmones nuo vienijimosi su socijalistais, religija yra tarsi klavitura, su kurios pagelba klerikalai užgauna žmonių jausmų stygas ir žaidžia ant jų jausmų, klaidindami juos.

Visiems gana gerai yra žinoma, su kokiu atkaklumu kunigija kovoja prieš socijalizmą. Žinoma lyginai, kad protestantiškos bažnyčios daug prielankesnės socijalizmo judėjimui, kad iš tarpo protestantiškų kunigų nemaža yra net veiklių socijalistiškų agitatorių. Katalikų gi kunigui, pasilikus socijalizmo išpažintoju, nelieka niekas kitas, kaip tik atsisakyti nuo kunigystės. Kad buti ištikimu romiškai-katalikiškos bažnyčios vyriausybei ir religijai, katalikų kunigo pareiga yra naikinti socijalizmo besiplėtojimą, o dėlto tveriasi nešvariausių įmonių: apšmeižos, melo ir klaidingumo.

Socijalizmo mokslas, kaipo mokslas liuosas nuo visokių "dieviškųjų apreiškimų," nuo visokių prietarų ir aklo tikėjimo į neprirodomus daiktus, pasirodė tuojaus galingu ir neapveikiamu milžinu, naikinančiu politikinę, draugijinę, ekonominę ir religijinę vergiją. Įtekmėj socijalistiškojo mokslo, stovinčio ant kiekvienam suprantamos ir prirodomos teisybės, tirpte tirpsta aklas tikėjimas į nebutus ir negalimus gamtoje daiktus, todėl tai ir kunigija, kad apgynus religijos egzistenciją, tą pačią religiją panaudoja įrankiu savo kovai prieš socijalizmo plėtojimąsi.

Katalikiškoji spauda kiek imanydama stengiasi savo skaitytojams atvaizdinti socijalizmą kaipo ką tokio pasibaisėtiniausio, pavartodama beveik visuomet melą. Pavyzdžiui čia privesime katalikų mokslo rašto "The Ohio Catholic" apie socijalizmą išvadžiojimus, ir atsakysime ant kiekvieno citato; sulyginimas užmetimų su atsakymais parodys kame teisybė. Ir šiaip:

"1) Kadangi socijalizmas yra bedievišku," — (todėl mat, "The Ohio Catholic" pasmerkia socijalizmo mokslą). Tuo tarpu visam pasauliui yra žinoma, kad kiekvienas socijalistų suvažiavimas, kiekviena jų programa aiškiai pabriežia, jog socijalizmas yra pirm visko ekonominiu ir politikiniu judėjimu ir jokioj socijalizmo programoj niekur nepažymėta reikalavimas kovos prieš žmonių tikėjimą. Jeigu "The Ohio Catholic" tatai žino, tai tyčia meluoja, šmeiždamas socijalizmą;

2) kadangi socijalizmas yra revoliucijonišku. Jis mano, jei tik bus reikalinga, ginklo spėka panaikinti valdybą. Tokiu budu socijalizmas yra vilingu ir išdaviku republikos. Jis yra priešu amerikoninės institucijos." — Kad socijalizmas yra revoliucijonišku, to nieks neužgins, kaip neužgins ir to fakto, jog revoliucijonišką turi but kiekviena idėja iš principo, stovinti priešginybėje draugijos surėdymo tvarka. Nemažiau už socijalizmą revoliucijoniška buvo ir pati krikščioniškoji religija, kurios įvykdymui nepakako šventos inkvizicijos tribunolo, tik vienoj Ispanijoj pasmerkusiam nukankinimui, sudeginimui, ir apiplėšimui 17,000 heretikų, betgi da reikėjo organizuoti šventas kryžiočių armijas ir siųsti jas į nekrikščioniškas šalis ugnim ir kardu brukti krikščionybę.

Kaslink amerikoninės institucijos, tai socijalizmas anaiptol nė nemano naikinti jokią visuomenei reikalingą ir naudingą įstaigą, vien nori ir reikalauja, kad įstaigos nebutų privatinių vienučių monopoliu, tik visuomenės įstaigomis.

3) kadangi socijalizmas yra plėšikišku. Jis nori sukonfiskuoti kapitalus ir užgriebti žemę be atlyginimo jų savininkams." —

Šičia vėl ar autorius užmetimų neturi elementariškiausio apsipažinimo su socijalizmo reikalavimais, ar tyčia meluoja. Socijalizmas reikalauja, kad šalies kapitalai, pagaminti tos šalies visuomenės, nebutų jai išplėšiami per vienutes, kaip šiandien yra kapitalistiškoj sistemoj. Socijalistai nemano niekam išplėšti jo tikrą savastį, jo paties triuso bei rupesčiu pagamintą; jie tik įvykdins įstatymus, kurie suvisuomenys teisiu budu darbo įrankius ir tuomi atims galę atskiroms vienutėms apiplėšti visuomenę.

"4) kadangi socijalizmas nepripažįsta teisės link privatiškos nuosavybės žemės." — Socijalizmas nepripažįsta tik privatiškojo monopolio teisės.

"5) kadangi socijalizmas panaikins žmonių ypatišką laisvę ir visus padarys vergais valstybės." —

Melagingiausis pasakojimas, kokį gali skelbti jei bent tik katalikiškojo laikraščio rašėjai, yra šitasai. Tikra asmeniška laisvė gali buti tik tokioj draugijoj, kur geismas pralobimo, spekuliacija, skurdas ir nedatekliai, — kas žmogų daro vergu dolerio, — neturi priežasties buvio. Tas viskas netenka priežasties buvio tik socijalistiškoje draugijoje, panaikinusioje alginę vergiją ir valdančiąją dolerio pajiegą.

"6) kadangi socijalizmas neyra įvykdintinu. Sukels jis betvarkę, suirutę, neramumus ir nesantaiką industrijoje, užbaigiant industrijine anarchija. Vienos šalies jo įvykinimui nepakanka, ir socijalizmas turės buti priimtas maždaug tuo pačiu laiku visame pasaulije, jeigu norima jį realizuoti. Jeigu įvyktų jis tik viename kokiame nebuk krašte, tai žmonės nuo jo lyg nuo pavietrės bėgtų, o visos tautos susispiestų prieš jį." —

Jei rašėjas tokių nuogandavimų bent paviršutiniai matytų šiandieninį industrijinį gyvenimą, tai begal neišdrįstų pasakoti tokių nesąmonių, nes aršesnės industrijinės anarchijos, kokią kapitalistiškame surėdyme šiandien kas keli metai matome pavydaluose krizių, negali buti. Taigi pripažintų, kad neramumai, nesantaika ir betvarkė tik šiandien pilnoj to žodžio prasmėj egzistuoja, kada skurdas, bedarbės ir išnaudojimai verčia viešpataujančią kliasą laikyti milijonines dykaduonių kareivių ir policistų armijas, kad saugoti viešą ramumą. Kol nebuvo darbininkų kliasai žinomas socijalizmas, darbininkų pagieža buvo nukreipta linkui naikinimo mašinų ir darbo įrankių, palengvinančių darbą. Socijalizmas gi nurodė darbininkams tikras priežastis blogo ir tikrą budą naikinimui tų priežasčių, darančių visą piktą. Ar žmonės bėgtų nuo socijalizmo, tai apie tai pilnai mums abejoti leidžia tas faktas, kad šiandien tie patįs žmonės "lyg nuo pavietrės" bėga į socijalistiškas eiles, kad gelbėtis nuo kapitalizmo gerumų.

Ir ant galo tas katalikiškasis moksliškasis raštas savo socijalizmo kritiką užbaigia tokia nuomone:

"Vidutinis laikotarpis vienos gentkartės gyvenimo yra neilgesnis kaip trisdešimts metų. Taip tiktai ilgai kiekvienas turi laikyti gyvenimo bandymus. Taigi ar verta per tą laiką naikinti šiendieninį surėdymą besitikint įvykdymo svajonės?..."

Jeigu paklausime apsipažinusio su socijalizmu žmogaus, ar verta pašvęsti 30 metų kovai dėl įvykdinimo socijalizmo gyveniman, tai neabejotinai gausime atsakymą, jog ne tik vienos gentkartės gyvenimo laiktarpį, bet ir keliolikos generacijų gyvenimo laiką verta yra pašvęsti kovai dėl įvykdinimo socijalistiškojo surėdymo.

Jeigu tas katalikiškasis laikraštis primintų sau pirmutiniųjų krikščionių gadynę, matytų ten eiles kankinių, kurie idėją statė vertesnę už savo gyvastį ir gyvastį aukavo nesitikėdami matyti įvykusią pasaulije savo idėją. Bet šiandien religija toli, toli nubėgus uno idėjos pirmutiniųjų krikščionių ir šiandien kiekvienas katalikų kunigas beabejo, sau besišypsodamas sako, jog "tai buvo neišmintis svajotojų ir kad jiems šiandien visai nėra verta aukauti dėl krikščionybės idėjos net kelių valandų laiko, jeigu už tat nėra gerai apmokama. Tečiaus ne apie tai čia norima kalbėti, vien tik tuomi nurodėme skirtumą tarp religijos arba bažnyčios ir socijalizmo, kurio taip labai neapkenčia kunigija, nes:

1) Socijalizmas yra žiburiu šviesos ir teisybės, gi katalikų bažnyčia su popiežių religija yra tik rutomis veidmainystės ir melo.

2) Socijalizmas aiškiai ir suprantamai atvaizdina kiekvieną dalyką, duodamas pavergtajai žmonijai tikrą budą sutverti dangų ant žemės, gi religija žada laimę tik po mirties, o ant žemės liepia nuolankiai vergauti ir nešti jungą prispaudėjų.

3) Socijalizmas sako: netikėk į apgaulingą pagelbą pramanytos dieviškos apveizdos, nes pati kunigija su popiežium priešakyje suvis į tai netiki, kraudami sau didžiausius turtus ant žemės, kad smagiai gyventi; vien tikėk į savo spėką kovoje su priešginybėmis. Kad tas savo spėkas pažintum, švieskis, suprask savo reikalus ir jų apgynimui organizuokis. Gi katalikų religija liepia aklai tikėt į pagelbą neprirodytų dieviškų apveizdų, į apgynimus šventų angėlų, į užtarimus šventų patronų, nors per 2,000 metų nė vienas iš tikinčiųjų da nėra gavęs iš ten jokios pagelbos.

4) Socijalizmas sako: tikėk tik į tai, ką matai, ką jauti ir ką savo mintimi į stengi nuvokti ir suprasti. Religija gi liepia tikėti į stebuklus, pramanytus dieviškus apreiškimus ir įvairius skarmalėlius bei niekniekius.

5) Socijalizmas gimė iš vargo, ašarų, prakaito ir kraujo teriojamųjų ir išnaudojamųjų darbininkų ir ta idėja į mylinčius tiesą žmones įkvėpė tikėjimą, jog socijalizmo skelbiamoji teisybė apveiks melą ir nesąmones, skelbiamus per bažnyčią vardan Jėzaus ir vardan ženklo jo kartuvių, ant kurių buvo pakartu. Socijalizmas plėtojasi ir apima pasaulį be kruvinų karių, be šventų inkvizicijų, be laužų ir prievartos. Religija (ne idėja pirmutiniųjų krikščionių) buvo brukama ugnim ir kardu.

6) Socijalizmas užtikrina kiekvienam darbininkui pilną vaisių jo triuso, bažnyčia gi liepia dešimtines atiduoti kunigijai, kitą dalį ponui, o ponas, jei viską užgriebs, darbininkui uždraudžia ginti išplėšiamą jo triusu pagamintąjį turtą, nes "visokia valdžia yra Dievo" reik pasiduoti.

Taip bent dideliais šuoliais perbėgę istoriją santikių tarp religijos ir socijalizmo, prirodę keletą faktų kunigijos atsinešimo linkui socijalizmo ir ant galo sulyginę religijos mokinimą su socijalizmo reikalavimais, prieiname prie išvedimo, ar religija darbininkiškojo išsiliuosavimo klausime iošia kokią nors rolę, ar tam klausimui yra nuošaliu dalyku?

Katalikiškuose kraštuose klerikalai turi savo politikos partijas, žinomas kaipo krikščionių demokratų bei stačiai katalikų partijos. Kur negali turėti savo atskirų partijų, ten klerikalai remia buržuazijines partijas, kad bendrai kovoti prieš social-demokratiją.

Idant nurodyti tikrą priežastį, kodėl katalikų bažnyčia yra priešinga socijalizmui, butinai da turime pažvelgti į vėlesnių laikų bažnyčios politikos istoriją. Po reformacijai ir atsimetimo nuo katalikų bažnyčios daugelio krikščionių katalikų bažnyčia griebėsi gelbėjimosi budo per stengimąsi įgyti įtekmę į viešpataujančiuosius ir magnatus. Tai politikai panaudota Jezuitų zokonas; Jezuitai veikdami gana stropiai bažnyčios siekį beveik buvo atsiekę. Darbininkiškos kliasos reikalais bažnyčia nė nesiskaitė, net miestelėnus laikė politiškai nieko nereiškiančiais. Kaip žinoma, tulas Jezuitas mokino, kad ponui (bajorui) daleistinu yra užmušti tąjį, kas poną išniekįs, bet miestelėnui tą daryti nedaleistina, nes išniekinimas miestelėnui neatima garbės, nes, mat, miestelėno vardas neturi jokios garbės.

Nupuolus ponijos viešpatavimui, arba, kitaip sakant, feodalizmui, demokratiškoji idėja paėmė viršų, o katalikų bažnyčia savo politiką tuoj nukreipė kiton pusen. Kol karaliai ir ponija valstybėse viešpatavo, katalikų bažnyčia buvo tiktai jų draugu, bet kada ponijos ir karalių galybė susmuko, kada liaudis savo revoliucijomis išsimušė į viršų, popiežija su viešpataujančiais padarė slaptą sutartį, kad viešpataujanti kliasa gins bažnyčią, o bažnyčia už tai nuolankume ir paklusnume bus viešpataujantiems. Toji bažnyčios politika varoma iki šiai dienai. Kunigija katalikiškose valstybėse, kaip ve: Austrija, Italija, Ispanija ir kitos pusiau katalikiškos valstybės, įgijo didelę įtekmę. Valdančioji kliasa turi bažnyčioj geriausį apginėją, nes ko ginkluotos armijos neįstengtų padaryti, tą savo įtekme į sufanatizuotas plačiausias minias kunigija padaro. Kiekviename darbininkų kliasos pasipriešinime išnaudotųjų ir prispaudėjų varui kunigija visados ir visur stoja darbininkams priešingoj pusėj. Religija gi pritaikyta tapo prie šiandien esančių sąlygų ir priversta buti įrankiu palaikymui darbininkiškos kliasos vergijoje.

Taigi socijalizmas kovoja prieš viską, kas stovi ant kelio prie darbininkiškojo išsiliuosavimo. Todėl tai męs socijalistai esame priešais politikaujančios katalikų bažnyčios ir esame priešais religijos, kaipo įrankio kovos prieš socijalizmo plėtojimąsi. Rodos, neskaitome męs labai svarbiais bažnyčios politikavimą ir naudojimą religijos, kaipo įrankio kovoj prieš socijalizmą, nes šviesa plėtojasi ir butinai turi plėtotis, o sykiu eina dideliais žingsniais priekyn ir galutina socijalizmo pergalė, kas tik tegali pilnai išrišti darbininkiškojo išsiliuosavimo klausimą.

J. B. Smelstorius.

Ir kita pusė.

Kelios sąvaitės atgal "Draugas" savo atsigavusiose pastabose įdėjo ištrauką iš Arthuro Brisbane'o straipsnio,kur tikinčiam žmogui duodami atsakymai, kaip tušti ir nepamatuoti yra jo draugo argumentai, dėl kurių jis netiki į Dievą. Jeigu tikintisis žmogus neiškraipė savo draugo bedievio sakinių (tai yra jei nepadarė, kaip visuomet "Draugo" korespondentai padaro su socijalistų prakalbomis), tai iš tikro matos, kad tikintisis turi neprotingą ir su mokslu neapsipažinusį bedievį, kuriam butų verčiau tikėti, kol jis įgytų daugiau žinojimo ir senso. Ir kas gali ginčyt, kad nėra tokių žmonių, kurie ir patįs nežino, kodėl jie religiją pametė. Męs tokių žmonių niekad negiriame, lyginai kaip ir tų, kurie tiki, o nepažįsta savo tikėjimo ir nežino kodėl tiki. Męs žinome, kad pas žmones yra daug ydų ir daug vėjavaikių. Ir niekad nepagirsime tų bedievių,kurie yra pametę religiją be žinojimo kas ji yra ir kodėl ji nereikalinga. Kad žinot gerai Dievo nebuvimą, reikia pažint istoriją ,evoliuciją, gamtos mokslus. Kol žmogus įgija religijos pametimui užtektiną mokslą, mokslą, kuriuo jis gali darodyt, jog Dievui vietos nėra, jis pats kulturizuojasi ir lieka nepavojingu, bet geistinu ir naudingu draugijos nariu. Blevizgojimai ant Dievo ir taip vadinamų šventųjų, negražus pasielgimas su dvasiškija ir tikinčiais yra darbu tokių žmonių, kurie tik tuo laiku metė religiją, patįs nežinodami kodėl, o tam tikrose aplinkybėse vėl prie jos grįžta. Yra tai paklydusios avįs, sulyg biblijos žodžių. Męs niekad negirėme tokių neva bedievių ir jų darbų. Gerus jų darbus ir kalbas pagiriame, prastus — nupeikiame. Jei vienas ar keli iš bedievių padarė ar pasakė ką negerai, tai jau už tai negalima sakyti, kad visi bedieviai tokie, nes juk žinome, kad daugelis katalikų ar tai arklį pavagia, ar tai žmogų užmuša, vienok nesakome ir drįst sakyt negalime, kad visi katalikai yra arkliavagiais bei žmogžudžiai. Męs pripažįstame, kad daugelis katalikų, mahometonų, protestonų ir kitų atlieka gana gerus ir naudingus darbus, daug ko gero sugalvoja. Tiesa, męs žinome, kad tikintieji mažiau ką išgalvoja pagal jų skaitlių ir daugiau prasižengia, bet kaltint juos negalima, nes tai tankiausiai apšvietos neturinti žmonės. Negana to. Tas pats žmogus kartais padaro labai blogai, kartais labai gerai; vienus dalykus jis permato aiškiai, apie kitus kalba visai klaidingai. Na, ir jei jis pasakė ką nenuoseklaus, argi jau reiškia, kad jis nieko nežino, nieko protingo ir teisingo pasakyti negali?

Męs nesistebiame, kad kokis nors bedievis turi klaidingas nuomones. Nesistebiame,kad A. Brisbane paaiškino jų klaidingumą, bet stebiamės iš "Draugo," kuris, pasiremdamas tais paaiškinimais sušunka, jog su bedieviais tiesiog neužsimoka jokio reikalo turėt, eit į ginčus ir t. t.. Ir dar stebėtiniau, kad "Draugas" neturi kuo kitu pasiremti, kaip tik ypata, rašiusia nurodymus apie to vieno nelaimingo bedievio nuomonių klaidingumą. Vadinasi, "Draugas" išstato Brisbane kaipo religijos autoritetą, nors anas žmogus visai neatstovauja katalikų religijos ir, kaip iš raštų matos, visai nepripažįsta religiškų dievų. Algos didumas, svetima tauta ir tuli kiti dalykai padrąsino "Draugą" nusidžiaugti, buk Brisbane tiki ir iš bedievių juokiasi, nors tas žmogus buvo atsakęs tik ant vieno bedievio klaidingų nuomonių, mažu jo draugopridavėjo iškraipytų.

Męs turime po ranka kelis Brisbane'o straipsnius, kurie tikrai bedieviškais gali but pavadinti ir kuriuos galėsime ateitij įdėt į "Keleivį," bet čia talpiname ištrauką iš vėliausio minėto autoriaus straipsnio, kas parodys publikai, kad tas nors tankiai už pinigus veidmainiaujantis, bet gudrus ir mokytas žmogus netiki taip, kaip "Draugas" ir kunigai norėtų. Iš jo trumpo straipsnio pamatysite, kad jis nepripažįsta, jog žemė, žmogus irkitkas liko Dievo sutverta. Iš kiekvieno jo sakinio matysite, kad jis pripažįsta, jog viskas išsivystė lėtų evoliucijos keliu.

Čia ir ištraukos iš straipsnio:

"Saulės šiluma ir šviesa, jos musų planetos bombardavimas nematomais, musų gyvenimui reikalingais kunais, jos įtekmė ant musų atmosferos ir augmenų permainė žemę iš biauraus chaoso į tokią planetą, kokią męs žinome dabar ir ant kurios gyvename. Ir saulės darbas, kada jis prasitęs už tukstančių šimtmečių prieš mus, padarys iš šitos planetos gražiausį ir tobuliausį sodą, gatavą tobulai civilizacijai,kuri užgims čia kada nors, įkunys jautrių svajotojų svajones ir sugėdįs tuos, kurie stengėsi sustabdyt žmogaus pajiegą ir jam duotojo namo gerinimą.

* * *

Ką saulė, musų didis tėvas ir šviesos davėjas, reiškia medeginiai žemei ir medeginiam žmogui, mokslas, žinojimo saulė, tą patį reiškia žmogaus protui ir jo dvasiškam gyvenimui.

Teisybė ir žinojimas, kaip ir saulė, ritosi per amžius apie žemę.

Nuo Rytų į Vakarus žinojimas vis ėjo aplink, — ta brilijantiška saulė vis eidama šviesyn kas metai.

Žmonės su viltim atkreipė savo veidus prieš mokslo saulutę, ir jų viltis nebus apgauta.

Saulė, kuri apsviečia musų planetą, ir saulė, žinojimo, kuri neša šviesą žmogaus protui — abi jos skirsto debesis ir abi vara šalin tamsą.

* * *

Ši musų planeta buvo biauriu riogsotoju senovės dienose, kol saulė neatliko savo svarbaus darbo. Ant jos gyveno milžiniški gyvunai, lakiojanti čiožiai, baisųs dinosaurai, didesni negu 10 slonių. Buvo baisios pelkės apaugusios žolėmis. Oras buvo taip sunkus, taip pripildytas nuodingais gazais, kad ne vienas dabar gyvenantis sutvėrimas nebutų galėjęs kvėpuot ant žemės anose dienose.

Diena po dienos, metai po metų, amžius po amžiaus, per milijonus metų saulė veikė ir męs dabar turime planetą, kur žmogus gali gyventi ir kur jis vos tik statyti sau atsakantį namą, vertą protaujančio sutvėrimo.

* * *

Mokslas padarė dėl žmogaus protą tą patį, ką padarė saulė dėl po musų kojomis esančios planetos.

Mokslas nuvarė šalin žvėriškumo, fanatizmo, tamsumo ir nepaisimo debesius — bent tulus iš jų. Ir pasilikusieji debesįs darosi vis plonesni diena iš dienos ir šviesa per juos darosi vis aiškesnė.

Pradžioj žmogus buvo taip pat barbariškas ir netvarkus, kaip ir žemė dinosaurų laikuose.

Skaitykite žmonių istoriją, ypač jų tikėjimų istoriją, atmušančią žmogaus gudrumą ir kiltybes — ir pamatysite net perbiaurų paveikslą sulyginus su dabartiniu fanatizmu.

Istorijoj jųs galite matyt žmones, kada jie visi buvo kanibalais (žmogėdžiais)— išimant tuos, kurie buvo persilpni ir baugųs užmušti savo draugus.

Jųs galite matyti tautas, vadinusias save civilizuotomis, kaip męs vadiname save šiandien, ir jųs atrandate tas tautas tikint, kad jie gali užganėdinti savo dievus gyvų sutvėrimų žudymu — vistiek, kad ir žmonių žudymu.

Jųs atrandate galingus žmones užmušinėjant apsigint negalinčius vergus ir laidojant juos po naujo namo pamatu, kad turėt gerą laimę ir apsisaugot nuo piktų dvasių.

Vėliau jųs atrandate tokias pat biaurias aplinkybes ir tuo stebėtiniau, kad jos gyvuoja greta su inteligentija ir gerai išvystytu žinojimu.

Viduriniuose amžiuose ir vėliau jųs atrandate Europoj žmones, turinčius nuo grekų ir rymiečių perimtą mokslą, kurie degino vienas kitą gyvais.

Jųs atrandate įvairių religijų vadovus, kurie veikia varde sutvėrimo, kuris atidavė gyvastį už bėdnus, deginant, kankinant ir keikiant visus tuos, kurie atsisako sutikt su jų pažvalgomis — nors jie turi tą patį Dievą.

Jųs galėtumėte matyt, kaip gyvi žmonės buvo deginami, nes jie atrado naujas teisybes, jųs galėtumėte matyt suteikiant jiems mirtį, nes jie išdrįso apskelbti, kad žemė yra apskrita.

Jųs galėtumėte atrasti žmones, skelbiančius, jog jie gali veikti Dievo pajiega — laukinius žmones Afrikos pelkėse, kurių daktarai apgauna viršininką ir priverčia įtikėt, buk jis prarijo mažą aligatorių, kaip šventi religijų vadovai Europoj įkalba vadovams, kad jie tikėtų, jog jie gali duoti amžiną posmertinę laimę už pinigišką apmokėjimą arba gali nubausti amžinu pragaru, jei nepripažįs piniginio apmokėjimo.

* * *

Tai buvo netobula žemė, laukinėse dienose, kol musų graži saulė pradėjo ją vesti prie tvarkos. Da gana biauru ir dabar su jos tuštynėmis ir pelkėmis, bet matosi pataisymo ženklai.

Taip pat buvo netobula žemė iš musų, kol didi ir graži saulė nepradėjo tvarkyt žmogaus proto. Gana biauru ir da dabar su fanatizmu, prietarais, nepaisymu, karėmis, milijonais karėms, šaltumu link bėdnų.

Bet jau yra geresnis pasaulis, negu buvo, šviesa jau brėkšta, tie, kas turi veidus atkreipę į mokslo saulę, mato debesius nykstant, žino, kad pilna diena ateina ir tiki, kad ji jau netoli.

* * *

Tarp tų, kurie senovės dienose darė ir garbino dievus savo pačių išdirbystės ir įvedimo, labiausiai vertais buvo saulės garbintojai. Jie garbino gražiausį daiktą, kokį tik jie galėjo matyt.

Męs jau neguodojame negyvų daiktų. Ir tie, kurie yra gana inteligentiški, negarbina daugiau žmogaus imitacijos *), baudžiiančio, draudžiančio, kankinančio sutvėrimo. Męs neesame saulės garbintojais, bet męs esame protiškoj prasmėj naujos saulės garbintojais, mokslo saulės, kuri padarys žmones lygiais, kuri atneš šviesą ir tamsiai vietai, saulės, kuri turės ateities metuose atsakyt tai gražiai maldai "Tavo valia bus padaryta ant žemės kaip ji yra danguj."

* * *

Ar da reikės bent ką pridurt, kad pripažint, jog Brisbane nepripažįsta nė maldos, nė pasninkų, nė pragaro, nė kitų religijos skelbiamų daiktų. Jis aiškiai pasako, kad inteligentiškas žmogus tokiems dalykams netiki ir tokių dievų nepripažįsta. Lai "Draugas" gėrėjasi Brisbane žodžiais apie sudeginimą Bruno ir kitų teisybės skelbėjų, apie inkvizitorių skerdynes kitaip maniusių žmonių, apie žmonių žudymą Dievo garbei ir ėmimą pinigų už dangų bei siulymą pragaro už pinigų nedavimą. Brisbane sulygina kunigus su laukiniais Afrikos žmonėmis. Ir jis tiki, kad viskas tas išnyks, vadinasi, išnyks tie kunigai ir jų barbariškas mokslas, kada apšvieta da labiau išsiplėtos.

A. Antonov.

---

*) Stabas į žmogų panašus arba mintij perstatomas žmogus, kaip Dievas, šventieji. Red.

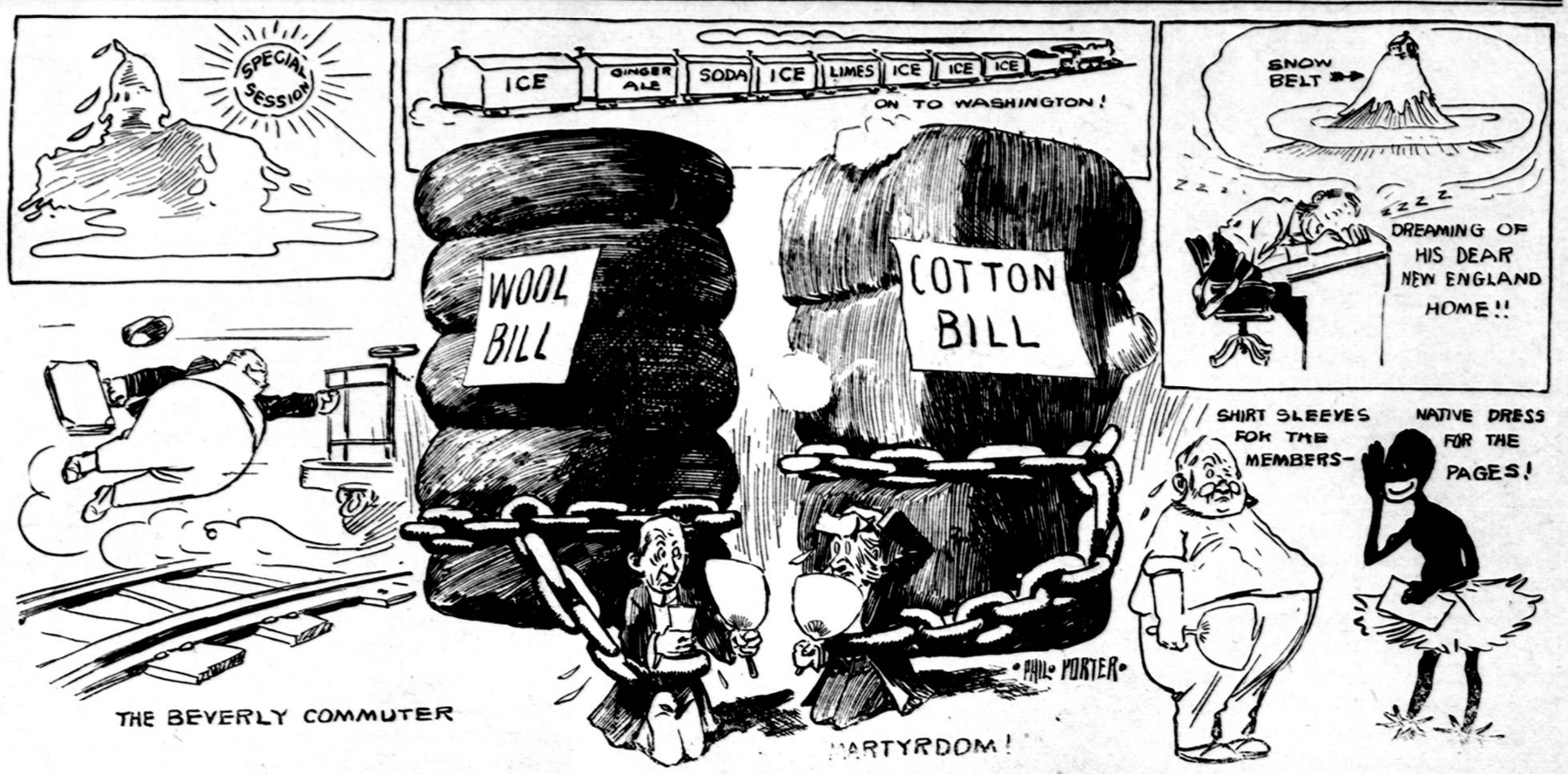

Tikri kankiniai tie Lawrenco audinyčių kapitalistai! Net galvas skauda, kaip užėjo karštis.

Aukso grudeliai iš tikėjimo.

Jei męs butume gimę Indijose, tai butume tikėję į vieną Dievą su trim galvom, bet kadangi gimėm Europoj, tai tikim į tris Dievus su viena galva.

Tikintieji žmonės tvirtina, kad tikėjimas yra reikalingas kaipo įrankis sulaikymui žmonių nuo pikto.

Ištikrųjų gi tikėjimas sulaiko tamsuolius tik nuo valgymo dešrų petnyčioje.

Mateošius savo evangelijoj piktinasi iš Velnio pasielgimo su Kristum: "Kaip tai niekingas, be vardo velniukštis, išdrįso sučiupti Dievo sunų po pažasčia, pastatyt jį ant bažnyčios čiukuro, ir siulyt pasaulį, jeigu jis nuo tenai nušoks."

Gal musų dvasiški tėveliai teiksis paaiškint, kodėl Dievas negali suvaldyti Velnio?

Šventraštis skelbia, jog Dievas davė Aaronui receptą ant pomados žilstančiai jo barzdai juodinti, bet sykiu pasakė, kad jei tą receptą pavartotų kitas, bus nubaustas mirčia

Čia jau Sutvertojas pertoli nuėjo. Už pavogimą "copyright" ant patentuotų medicinų nė Amerikos teismai taip aštriai nebaudžia.